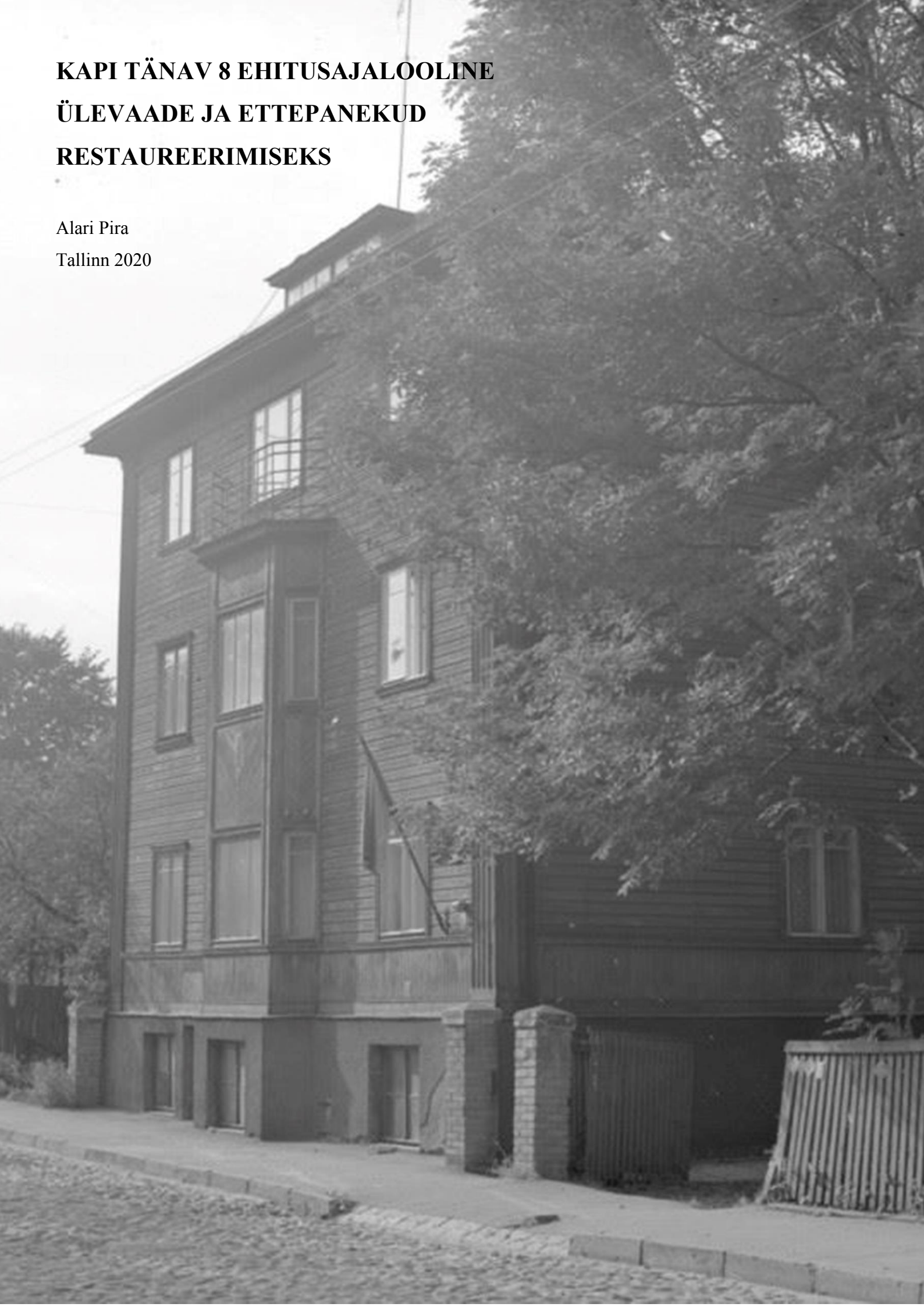

KAPI TÄNAV 8 EHITUSAJALOOLINE ÜLEVAADE JA ETTEPANEKUD RESTAUREERIMISEKS

Alari Pira

Tallinn 2020

EESTI KUNSTIAKADEEMIA
Kunstikultuuri teaduskond
Muinsuskaitse ja konserveerimise osakond

Alari Pira

KAPI TÄNAV 8 EHTUSAJALOOLINE ÜLEVAADE JA ETTEPANEKUD RESTAUREERIMISEKS

A. Kapi tn 8, Kesklinna linnaosa, Tallinn, Harjumaa

2019/2020 õppeaasta
Arhitektuuri konserveerimise ja restaureerimise täiendkoolituskursuse lõputöö

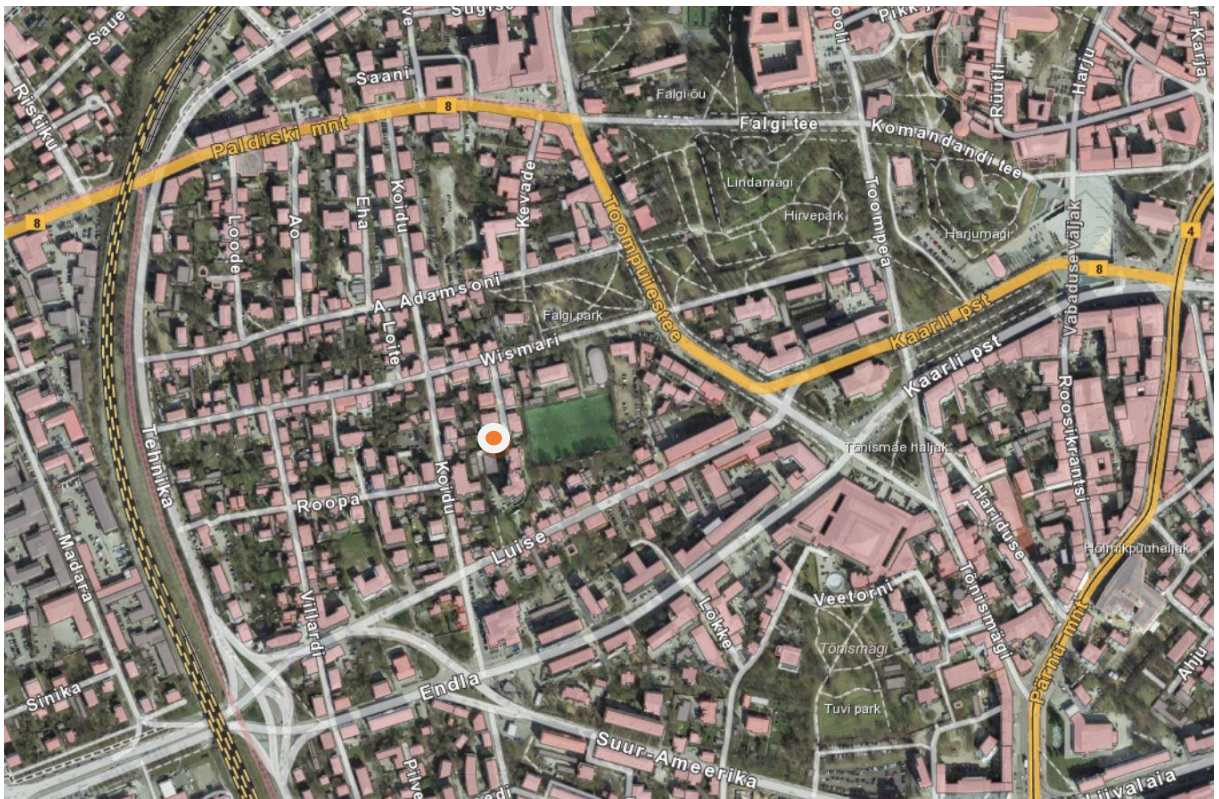
Tallinn 2020

Sisukord

Sissejuhatus.....	3
1. Ajalooline ülevaade.....	5
1.1 Piirkonna ajalugu.....	5
1.2 Hoone ajalugu	7
2. Hoone materjalikasutuse, tehnilise seisukorra kirjeldus ja ettepanekud parandusteks	13
3. Kultuuriväärtuslike detailide loetelu	16
4. Säilitamise ettepanekud.....	26
Kokkuvõte.....	30
Kasutatud materjalid	31
Lisad.....	33

Sissejuhatus

Käesoleva lõputöö uuritavaks objektiks on A. Kapi tänav 8 krundil paiknev kortermaja. Antud hoone sai valituks mitmete asjaolude tõttu. Esiteks tema paiknemine rikkaliku ajalooga, miljööväärtuslikus Kassisaba asumis. Teiseks ehitise tüüp, milleks on Eesti Vabariigi ajal laialt levinud ja tänapäeval hinnatud Tallinna tüüpi maja. Kolmandaks, kuulumine muinsuskaitse alla ehitismälestisena.

1. A. Kapi tn 8 kortermaja asukoht, tähistatud täpiga. (Väljavõte Maa-ameti kaardirakendusest)

Ehitis paikneb Harjumaal, Tallinnas, Kesklinna linnaosas, Kassisaba asumis, koha aadressiga A. Kapi tn 8. Antud hoone on muinsuskaitse all, mälestise registrinumbriga 8469. Hoone on projekteeritud 1934. aastal ja valminud aasta hiljem.

Käesoleva töö eesmärgiks on uurida hoone ehituslugu, tema paiknemiskoha piirkonna kujunemislugu, välja selgitada ehitise tehniline seisukord, fikseerides hetkeolukorra ja anda juhised hoone (välja arvatud korteripinnad) remont-restaureerimistöödeks.

2. A. Kapi tn 8 krundiplaan. (Väljavõte Maa-ameti kaardirakendusest)

1. Ajalooline ülevaade

1.1 Piirkonna ajalugu

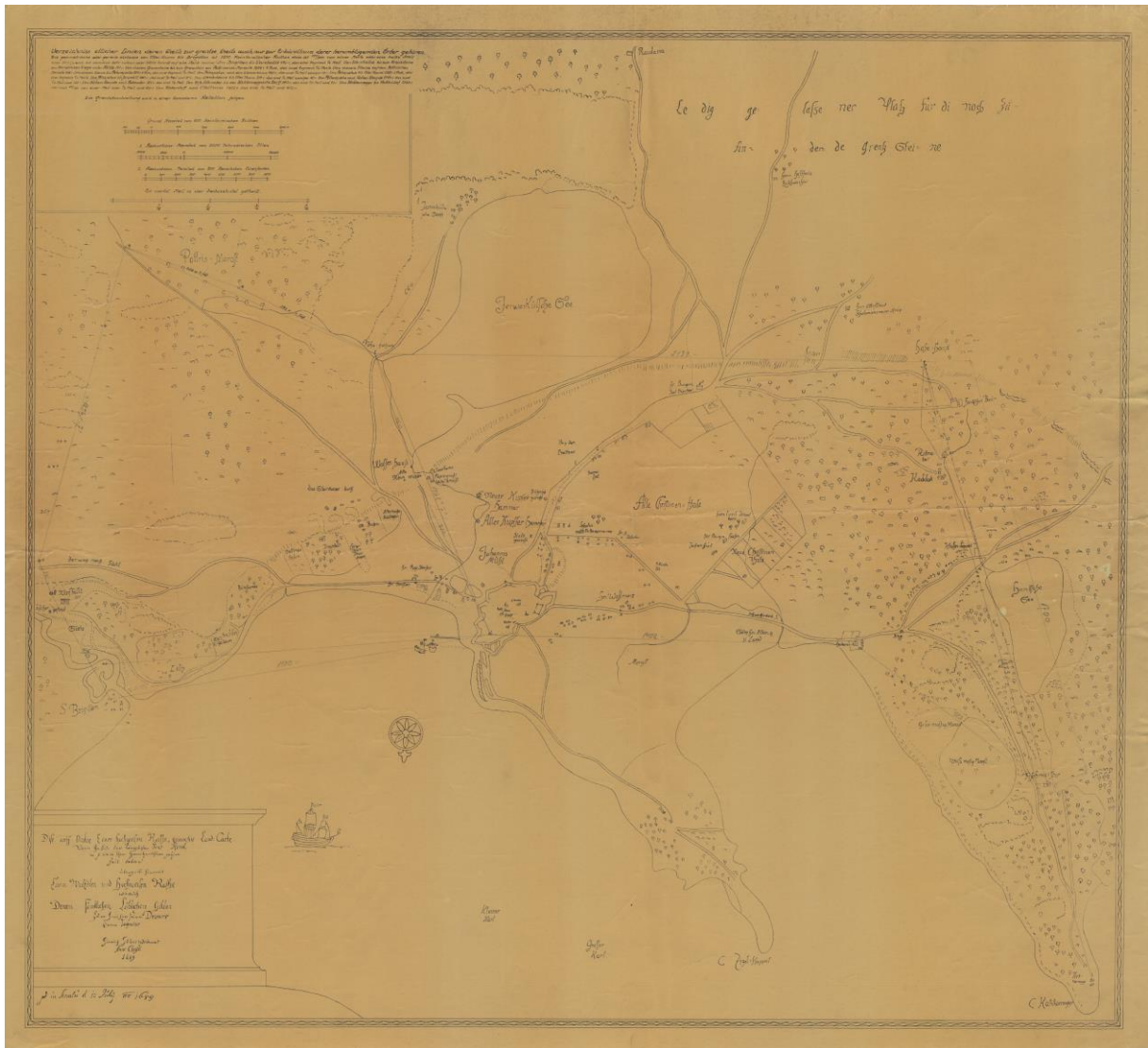
Kassisaba asum paikneb Tallinnas, Kesklinna linnaosa lääneservas. Kassisaba on ümbritsetud selliste asumitega nagu Pelgulinn, Lilleküla, Kelmiküla, Uus-Maailm, Tõnismägi ja Vanalinn. Läänest on antud asum piiritletud raudteega ja ida küljelt on ühenduses kunagistele muldkindlustusvööndite alale rajatud parkidega.

Kassisaba asumi nime saamisloo taga ringleb mitmeid legende, kuid nendest kõige usutavam on järgmine: 17. –18. sajandi kindlustuste süsteemis kandsid muldvallide nurgakohtadesse ehitatud kõrgemad tugipunktid saksakeelse terminoloogia järgi nimetust „*Katze*“ (kass). Niisugusest kindlusest välja viivat teed kutsuti tavaliselt kassi sabaks („*Katzenschwanz*“). Üks seesugustest tugipunktidest paiknes ka Toompea läänekülje ees, see oli rootsi aja lõpul ehitatud Gootide reduut. Aegade jooksul asendati kindlustuste saksakeelsed nimetused peenemate prantsuskeelsetega. Kassi asemel tuli kavaljeer aga saba jäi sabaks ja püsis rahvakeeles edasi ka pärast reduudi lammutamist. Hiljem laienes Kassisaba nimi kogu Toompea eeslinna asustatud alale.¹

Varajasemaid asundusi Kassisaba piirkonnas on teada juba 12. sajandist, kuid esimesed säilinud andmed on 1681. aasta linnaplaanidelt, kus antud piirkonnas on tänavataolisi moodustisi kujutatud peenikeste joontena ja üks laiem joon märgitud praeguse Paldiski maantee kohal, kus juba toona käis tihedam liiklus Haapsalu ja Lihula linnuste ja ka nende kantside suunal.² Samuti on märgitud 1689. aasta Hinrich Julius Woltematen'i kaardile (ill 3) Kassisaba piirkonnas hoonestus. Antud kaardi puhul on tegemist lõuna-põhjasuunal käsitsi joonistatud kaardiga, kus Kassisaba piirkond jääb Vanalinnast põhjapoole.

¹ V. Vende, Ununenud Tallinn. Kirjastus Perioodika, 1990, lk 58

² <http://jaakjuske.blogspot.com/2013/02/kassisaba-ponevad-muutumised.html>

3 . Grenz Karte der Kayserl: Stadt Reval mit Rheinländischen Ruthen gemessen un zu Schwedischen Elen deren eine 1892 Tausend theil vom Rheinländischen Füsse hält. (Hinrick Julius Woltematen. 1689. Tallinna Linnaarhiiv, TLA.149.4.5)

Kassisaba asumis algas aktiivsem elamuehitus 19. sajandi lõpul ja kestis mitukümmend aastat. Eesti Vabariigi alguseks oli Kassisaba asum täielikult hoonestatud, peamiselt kahekorruseliste puidust kortermajatüüpi hoonetega, millel suured tagahoovid ja aiad. Kolmekümnendatel aastatel valmis linna uuendamisploaan, mis nägi ette vanade kitsaste tänavate laiendamist ja kõrgete hoonete rajamist. See kõik pidi tekitama Tallinnale suurlinna väljanägemise, elegantselt kõrged tänavafondid ja korrapärasuse linnapildis. Selle näitena jõuti enne sõda valmis ehitada näiteks Pärnu maantee alguse läänefront. Täpselt selline pidi

välja nägema ka Kassisaba asum, kuid nagu eelpool mainitud jäid sõja tõttu puitasumite ulatuslikud lammutustööd ära. Uue kava kohaselt jõuti valmis ehitada vaid mõned üksikud kivist majad ja täielikult valmisid Ao tänav ja Artur Kapi tänav.³

1.2 Hoone ajalugu

A. Kapi tn 8 hoone on Tallinna tüüpi korterelamu. Seda tüüpi elamut peetakse Lenderi maja edasiarenduseks ja oli mõeldud eeslinnades vaesema rahvastiku majutamiseks. Seda laadi kivitrepikojaga puidust üürimaju ehitati 1920. aastatest kuni teise maailmasõjani välja. Selliseid maju kavandasid eelkõige insenerid ja ehitustehnikud, harvematel juhtudel ka arhitektid. Võrreldes varasema aguliehitusega oli selliste majade hoonestustihedus väiksem ja neil olid avarad õue- või aiaalad. Tallinna tüüpi majad levisid linna äärealadel laialdaselt, kuna nende kivist trepikojad soodustasid tuleohutust, võrreldes varasemate hoonetüüpidega olid siin elutoast eraldatud köök, paremad sanitaarolud, nt. enamus korterites oli tualettruum, sageli ka vannitoad (pesuruumid olid valdavalt siiski ühised ja paiknesid hoone keldris).⁴

A. Kapi tänavale kavandati 1934. aastal kuus kolme korruselist Tallinna tüüpi maja, millest osa on krohvitud ja osad kaetud laudisega. Need hooned moodustavad nende ehitusaega hästi iseloomustava ansambli, eeskätt sellepoolet, et vastavad teistest omataolistest enam 1930. aastatel paika pandud uutele linnaehituslikele nõuetele.⁵

³ <http://jaakjuske.blogspot.com/2013/02/kassisaba-ponevad-muutumised.html>

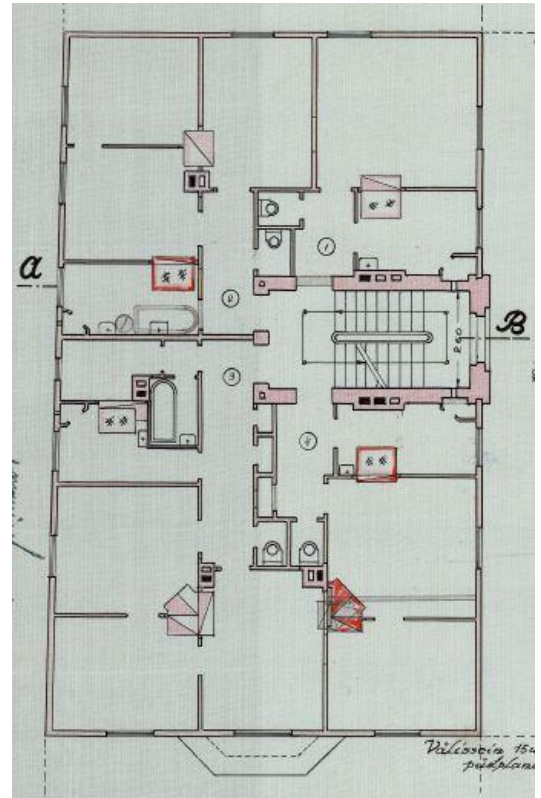
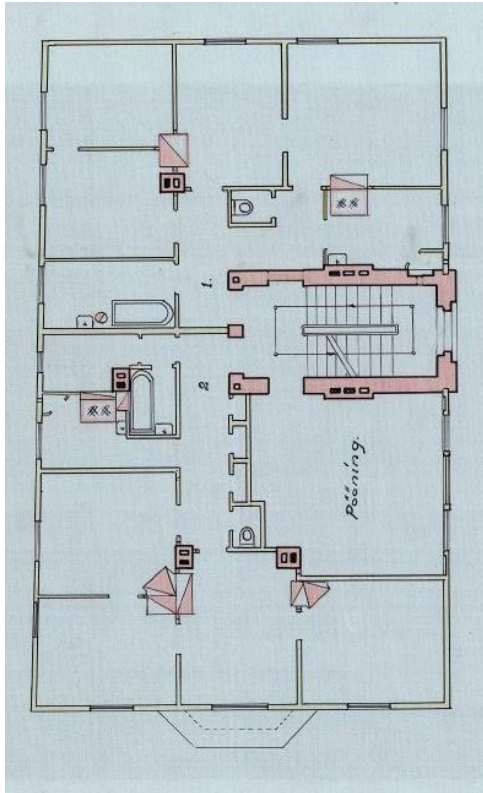
⁴ <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8469>

⁵ <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8469>

4. A. Kapi tn 8 korterimaja. (Kultuurimälestiste riiklik register, Ajaloo fotokogu, H.Kõlar, 1974)

A. Kapi 8 (samuti 4 ja 6) on projekteerinud insener Heinrich Martin Tuberg (1893–1936).⁶ Kinnistu omanik Jaan Tiitsman esitas 27. juunil 1935. aastal läbi Tallinna Linnvalitsuse Teedeministeeriumile sooviavalduse jätkata eelpool mainitud projekti elluviimist. Lisaks oli omanikul soov muuta kolmanda korruse plaani, mille kohta oli kaasa pandud ka vastavad joonised (ill 5 ja 6).⁷

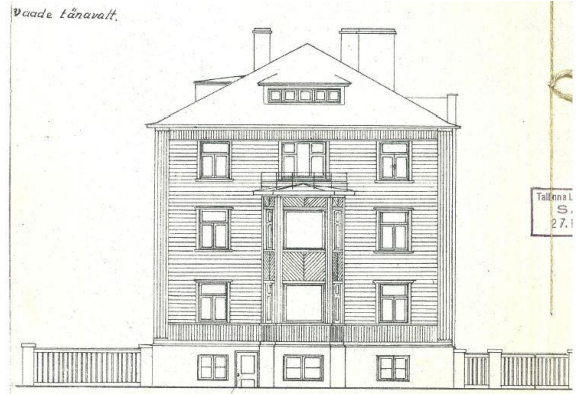

5, 6. Vasakul väljavõte 1934. aasta projektist ja paremal väljavõte 1938. aasta projektist. (Lisa 1)

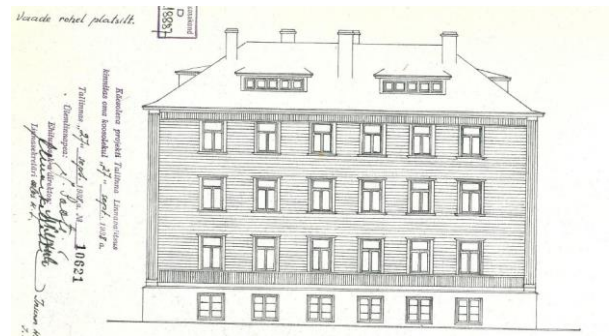
⁶ <https://www.geni.com/people/Heinrich-Martin-Tuberg/6000000042727663650>

⁷ Tallinna Linnaplaneerimise ameti arhiiv (edaspidi TLPA), 3027: elamu, 4.12.1934

1937. aastaks oli kinnistu omanik vahetunud ja uuel omanikul Eleonore Bergmannil oli soov hoone vooderdada laudisega. 1938. aasta projekti järgi oli muutunud lisaks välisviimistlusele ka hoone tagumise külje aknajaotus, maja sokli korruse aknad ja kohta oli vahetanud tänava pool sokli korruse uks (ill 7–10).⁸

7, 8. Vasakul väljavõte 1934. aasta projektist ja paremal väljavõte 1938. aasta projektist. (Lisa 1)

9, 10. Vasakul väljavõte 1934. aasta projektist ja paremal väljavõte 1938. aasta projektist. (Lisa 1)

⁸ TLPA arhiiv, 3027: elamu, 4.12.1934

A. Kapi 8 hoone on tänava suhtes risti, sissepääs paikneb hoovis, kuhu pääseb läbi aia. Hoone tänavapoolsel fassaadil eendub maapinnast kuni kolmanda korruseni kolmetahuline risaliit, millel on kolmanda korruse tasandil metallist rõdupiire. Hoone oli algses projektis (samuti Kapi 4 ja 6) krohvitud fassaadidega nagu on A. Kapi 3 ja 5, kuid maja omanik lasi hoone vooderdada laudisega. Tõenäoliselt oli küsimus rahas, kuna puitvooder on soodsam ja seda on lihtsam hooldada. Sokli peal kuni esimese korruse akendeni on kuni poole meetri pikkustest kitsastest püstistest laudadest riba, mis on eraldatud simsig. Sama profiiliga simsid on ka akendel. Akna küljelauad on profileeritud. Hoone dekoreeritud vertikaalsed nurgalauad on nelja süvendiga, otsad kaarjad. Hoone sissepääs paikneb krohvimata tellistest trepikojas, mille ülaosa (samuti peaukse ülaosa) on kaarjas. Hoonesse oli projekteeritud erinevate suurustega korterid: ühe kuni viie toalised. Kõikides korterites oli sahvriga köök ja tualetid. Pesuruum oli vaid 4- ja 5 toalistes korterites, teiste korterite jaoks oli pesuruum keldris.⁹ Erinevate suurustega korterite olemasolu annab märku, et see maja oli oma ehitusajal sotsiaalselt edasiminev näide, kuna varasemalt rangelt eraldi hoitud jõuka ja vaesema rahva korterid, paiknesid siin kõik ühes, mis oli ka näitajaks järk-järgulisest klassidevahe kadumisest.

A. Kapi tn 8 hoones elas aastatel 1936–1941 NSVL ajal tegutsenud Eesti üks silmapaistvamaid muusikakultuuri esindajaid Artur Kapp, kelle järgi on antud tänav 1959. aastal ka oma nime saanud. Varasemalt kandis tupiktänav Mitsuurini, Wismari või ka Vaestekooli põiktänav nime.

Esmakordselt võeti ehitise kaitse alla 31. detsembri 1964. aasta Eesti NSV MN määrusega nr. 573 „Kultuurimälestiste kaitse korraldamise kohta Eesti NSV-s“.¹⁰ Toimikutest ei loe välja, milletõttu hoone kaitse alla võeti aga põhjuseks võib pidada seda, et selles majas elas A. Kapp ja mõned aastad varem anti ka hoone paiknemistänavale Kapi nimi.¹¹

1997. aastal 13. mail kultuuriministri määrusega nr. 21 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ anti A. Kapi 8 korterelamule ehitismälestise staatus, registri numbriga 8469.¹²

⁹ Muinsuskaitseameti (edaspidi MKA) arhiiv, n12.83/K: Elamu Kapi tn. 8

¹⁰ MKA arhiiv, n12.83/K: Elamu Kapi tn. 8

¹¹ A. Kivi, Isikunimelised tänavad Tallinnas. Kirjastus Eesti Raamat, 1977, lk 34–35

¹² <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8469>

EFA.349.0.109671

*11. Helilooja Artur Kapi mälestustahvli avamine A. Kapi tänaval tema 100. sünniaastapäeva ajal.
(Ajalehe Reede toimetus, EFA.349.0.109671)*

2. Hoone materjalikasutuse, tehnilise seisukorra kirjeldus ja ettepanekud parandusteks

Hoonel on paekivist laotud vundament ja kandvad seinad keldris. Vaatluse põhjal on nende seisukord hea, suuri mõrasid ja vajumisi ei esine. Keldril puudub hüdroisolatsioon. Puidust ja paeplaatidest põrandad on kehvast seisukorras või puuduvad sootuks (ill 12). Põrandate all on niiske muld. Keldri lagi on kandev monoliitne betoonist, terasrelss-talastikul. Niiskuse levimise takistamiseks tuleks rajada korralik hüdroisolatsioon ja vastupidavad uued põrandad, seda enam, et majaelanikel on soov kelder korrastada ja sinna algses projektis ettenähtud äripind avada.

12. Vaade keldri põrandatele

Hoone sissepääsu poolisel fassaadil paikneb eenduv tellistest trepikoda. Korruseid ühendav trepp on betoonist, mille käsipuu on valmistatud metallist ja puidust. Trepil vahemademed on kaunistatud betoonkiviplaatidega (ill 13). Tellised fassaadil tuleks puhastada ja vuugid korrastada.

13. Vaade trepikojale

Hoone vahelaed on tahatud palkidest (ca 20x20cm) talastikul. Pööningu korrusel talade vahel liiv ja ehituspraht. Korterite laed on nähtavalt ära vajunud, mille põhjuseks võib pidada raskeid kohtkoormusi – pliidad, ahjud, soemüürid. Sellest tingituna on korterite vaheseinad muutunud sekundaarseteks kandeseinteks.¹³

Katusekonstruktsioonid on ca 15x8cm prussidest, mida katab topeltvalts tsinkplekk. Kevadise lumesula ja suurte vihmade ajal esineb katusel nõrkkohti, kust vesi läbi tuleb, seda eelkõige korstende ja üksikute pleki liitekohtade juurest. Plekksepp peaks kontrollima katuseplekkide seisukorda ja esitama omapoolsed ettepanekud: kas on võimalik olemasolev plekkkatus korrastada või tuleks panna uus katus. Samuti tuleks soojustada katus, kuna majaelanikel on soov pööningukorrusele elamispind rajada. Katuse soojustamisel ja pööningu väljaehitamisel tuleb silmas pidada, et katusekonstruktsioone ei tohi tõsta, kuna see muudab hoone üldilmet.

Hoone välised kandeseinad on püstplankseinad, vooderdatud laudisega. Laudvoodri seisukord on kehv, kuna kohapealse vaatluse ja elanike info põhjal ei ole korrapäraseid hooldustöid tehtud. Esineb üksikuid puiduparandusi, mida on tehtud plekiga. Kehvas seisus on ka hoone edela nurk, mida katab ronitaim ja mis on kohati laudise taha läinud. Vältimaks edaspidiseid kahjustusi, tuleks taim eemaldada (ill 14).¹⁴

¹³ OÜ Ehitusekspert, Elamu ehitustehniline seisund ja remondivajadus. Ekspert hinnang. 30.03.2009

¹⁴ OÜ Ehitusekspert, Elamu ehitustehniline seisund ja remondivajadus. Ekspert hinnang. 30.03.2009

14. Vaade hoone edela nurgale

3. Kultuuriväärtuslike detailide loetelu

Det. nr	Nimetus	Foto
1	Ehitusaegne välisuks VU-1 (vt lisa 4)	
2	Ehitusaegne välisuks VU-2 (vt lisa 4)	

3	Ehitusaegsed trepikoja uksed 1–3 korrusel	
4	Ehitusaegne keldri uks ühe tahvli ja klaasidega	

5	Ehitusaegsed keldri uksed profileeritud piirdeliistudega	
---	--	---

6	Ehitusaegsed ukSED kahe tahvliga	
7	Ehitusaegsed aknad profileeritud küljeliistude ja simsidega (vt lisa 4)	

8	Ehitusaegsed risaliidi aknad (vt lisa 4)	
9	Ehitusaegsed risaliidi aknad (vt lisa 4)	
10	Ehitusaegne risaliidi kohal paiknev aken profileeritud küljeliistude ja simsidega (vt lisa 4)	

11	Ehitusaegsed trepikoja aknad (vt lisa 4)	
12	Ehitusagsed trepikoja akna piirdeliistud	

13	Ehitusaegsed soklikorruse aknad (vt lisa 4)	
14	Ehitusaegsed soklikorruse aknad (vt lisa 4)	
15	Risaliidi metallistpiire (paiknemine vt lisa 4)	
16	Artur Kapi mälestustahvel 25. mai 1979	

17	20. saj algus dekoratiivmaaling keldri seintel	
18	20. saj. algus kastiga wc veepaak	
19	Ehitusaegsed trepikoja vahemademet betoonkiviplaadidest põrandad	

20	Ehitusaegsed akna metallist piirded trepikojas	
21	Originaal uksekell	
22	Originaal korterinumbr	
23	Originaal trepikoja ukse sulus	
24	Ehitusaegne trepi piire koos trepiga	

Käesolev Kapi tn 8 hoone koos eelpool väljatoodud ehitusaegsete detailidega tuleb kindlasti taastada. Arvestades asjaolu, et korrapäraseid hooldustöid ei ole tehtud, on need peale enam kui 80 aasta möödumist märkimisväärselt hästi säilinud.

A. Kapi tänava hoonestuse Tallinna tüüpi majad on pääsenud sõjapurustustest ja sellest tingituna on säilinud nende terviklikkus. Kapi tn 8 hoone kuulub oma väljanägemise poolest terviklikku ansamblisse Kapi tn 4 ja 6 hoonetega, seda enam, et nendel hoonetel on üks projekteerija: H. M. Tuberg. Neid kolme hoonet eristab teistest sama tänava Tallinna tüüpi majadest nende viimistlus: hoonete algset krohviviimistlust asendab puitvooder (ill 15).

15. Kapi 4, 6 ja 8 (väljavõte Google maps kaardirakendusest)

A. Kapi 8 hoones elas aastatel 1936–1941 NSVL ajal tegutsenud Eesti üks silmapaistvamaid muusikakultuuri esindajaid Artur Kapp, kelle järgi on antud tänav 1959. aastal ka oma nime saanud.

Hoones on säilinud märkimisväärselt palju originaali ja seetõttu on vajalik, et antud ehitismälestis taastatakse korrektselt ja ta saaks värske, väärrika väljanägemise.

4. Säilitamise ettepanekud

1. Säilitada A. Kapi tänav 8 hoone olemasolevas mahus. Peale- ja juurdeehitused ei ole lubatud.
2. Kultuuriväärtuslike detailide nimekirjas loetletud kultuuriväärtusega tarindid ja detailid säilitada omal kohal, konserveerida-restaureerida.
3. Fassaadid
 - 3.1. Fassaadil säilitada avatäidete jaotus.
 - 3.2. Puuduvad fassaadidetailid taastada olemasolevate eeskujul.
 - 3.3. Korrastada risaliidi metallpiire hoone idapoolisel fassaadil.
 - 3.4. Likvideerida hoone stiiliga sobimatud fassaadielemendid.
 - 3.4.1. Likvideerida olemasolevad uued profileerimata akende küljeliistud ja simsid.
 - 3.4.2. Eemaldada hoone idapoolse soklikorruse avatäidete ette paigaldatud laudis.
 - 3.4.3. Eemaldada hoone edela nurgal olev ronitaim.
 - 3.4.4. Eemaldada hoone fassaadidelt nähtavad juhtmed, kaablid ja peaukse kohal paiknev sobimatu valgusti.
 - 3.5. Hoone voodrilauad ja puitdetailid
 - 3.5.1. Säilitada profileeritud voodrilauad, akende nurgaliistud, simsid ja dekoreeritud vertikaalsed nurgalauad.
 - 3.5.2. Puitdetailid puhastada vanast värvist ja mustusest.
 - 3.5.3. Kahjustunud voodrilauad ja puitdetailid asendada.
 - 3.5.4. Uute detailide valmistamisel jälgida olemasolevate puitdetailide profile.
 - 3.5.5. Jälgida laudise paigaldamise skeemi: horisontaallaudis, sokli pealne vertikaallaudis, risaliidi kalasabamustriga laudis.
 - 3.5.6. Viimistleda linaõlivärvidega vastavalt hoone värvipassis etteantud värvitoonidega (vt lisa 3).
 - 3.6. Fassaaditööde ajaks eemaldada hoone kirdenurgal paiknev Artur Kapi mälestustahvel. Enne tagasi paigaldamist tahvel korrastada ja puhastada.
 - 3.7. Viimistleda hoone sokli osa lubitsementkrohviga, milles tsemendi sisaldus ei ületa 5% ja lubivärviga vastavalt hoone värvipassis etteantud värvitooniga (vt lisa 3).
 - 3.8. Kesktrepikoja tellistest välissein puhastada, vuugitäide uuendada.
 - 3.9. Kesktrepikoja krohvimine ei ole lubatud.
 - 3.10. Korrastada paekivist välistrepp.

- 3.11. Hoone fassaadidele ja katusele on keelatud paigaldada tehnilisi seadmeid ja reklaamsilte.
4. Vundamendid
- 4.1. Säilitada ja korrastada hoone olemasolev vundament.
5. Keldrikorrus
- 5.1. Seinad ja laed
- 5.1.1. Seinaviimistlus parandused teha lubikrohviga.
- 5.1.2. Säilitada kultuuriväärtuslike detailide loetelus väljatoodud dekoratiivmaalingud keldri seintel.
- 5.1.3. Lubatud on likvideerida ja rajada kergvaheseinu. Muudetud ruumiplaneering tuleb kooskõlastada Muinsuskaitseametis
- 5.1.4. Lubatud on lammutada lagunenu küttekehad (vt lisa 5).
- 5.1.5. Mitte rajada uusi avasid kandekonstruktsioonidesse.
- 5.1.6. Lubatud on äripinna taastamine.
- 5.2. Põrandad
- 5.2.1. Keldriruumide põrandaid mitte viia allapoole praegusest põrandapinnast.
- 5.2.2. Eemaldada hoone keldrikorruselt olemasolevad lagunenu põrandad ning rajada uued põrandad soojustuse ja hüdrolatsiooni.
- 5.3. Avatäited
- 5.3.1. Olemasolevad kinni müüritud keldri uks ja aknaavad on lubatud avada.
- 5.3.2. Säilitada olemasolevad aknaavad aknajaotustega praegustes asukohtades, konserveerida-restaureerida.
- 5.3.3. Likvideerida olemasolevad keldrikorru uued avatäited (A-0-10 ja A-0-11, paiknemine vt lisa 4). Uued aknad valmistada esialgsete eeskujul. Materjalina kasutada täispuitu.
6. Siseplaneering ja siseviimistlus
- 6.1. Kõik kandvad konstruktsioonid tuleb säilitada.
- 6.2. Siseplaneeringut võib vajadusel muuta ainult kergkonstruktsiooniga vaheseinte lammutamise- ja püstitamise teel. Muudetud ruumiplaneering tuleb kooskõlastada Muinsuskaitseametis.
- 6.3. Elektrijuhtmete paigaldamine on lubatud seinapinda süvistades.
- 6.3.1. Juhul kui ehitustööde käigus avastatakse seni leidmata ajaloolisi siseviimistluskihte tuleb nendest teada muinsuskaitse järelvalvele.

- 6.4. Enne viimistlustööde algus teostada värviuuringud.
- 6.5. Kiviseinte värvimisel kasutada lubivärvi. Värvitoonide valikul lähtuda värviuuringute tulemustest.
- 6.6. Trepikoja treppe ei ole lubatud katta.
- 6.7. Peasissepääsu ees olevat jalapuhastusresti auku ei ole lubatud kinni katta.
7. Maapealsete korruste avad ja avatäited
 - 7.1. Säilitada olemasolevad aknaavad aknajaotustega praegustes asukohtades.
 - 7.2. Lisa 4 tabelites välja toodud ehitusaegsed aknad (koos sulustega), profileeritud küljeliistud ja simsid konserveerida-restaureerida.
 - 7.2.1. Suluste asendamisel võtta eeskujuks olemasolevad sulused.
 - 7.3. Akende siseraamides võib kasutada klaaspaketti. Paketiliist valida raami värvi. Aknaplokkide valmistamisel kasutada materjalina täispuitu.
 - 7.4. Lisa 4 tabelites ära toodud plastaknad (A-2-6, A-2-7, A-2-8 ja A-2-9) vahetada välja. Uued aknad valmistada esialgsete eeskujul.
8. Katusekorrus ja katus
 - 8.1. Katusekorrus on lubatud välja ehitada.
 - 8.2. Katuse kandekonstruktsioonide kahjustunud osad tugevdada või uuendada.
 - 8.3. Katusekatte võib välja vahetada. Kasutada räästapealseid renne.
 - 8.4. Katusele on lubatud algse projekti järgi välja ehitada vintskapid.
 - 8.5. Katust ei ole lubatud tõsta.
 - 8.6. Katuseaknaid ei ole lubatud paigaldada.
 - 8.7. Uusi suitsukorstnaid ei ole lubatud paigaldada.
9. Vihmaveesüsteemid
 - 9.1. Asendada olemasolevad ümarate profiilidega vihmaveetorud kandiliste originaalprofiilidega (vt lisa 5).
10. On keelatud kasutada imiteerivaid materjale.
11. Restaureerimisprojektid tellida ainult vastava tegevusloaga ettevõttelt või isikult.
12. Restaureerimistöodel ja nende ettevalmistustöödel täiendavalt avastatud kultuuriväärtusega konstruktsioonide ja detailide säilitamine ja nende edasine saatus (konserveerimine, restaureerimine, eksponeerimine) lahendatakse muinsuskaitselise järelevalve korras.

13. Restaureerimis- või ehitustöid võib teha ainult Muinsuskaitseameti poolt väljastatud vastavat tegevusluba omav ettevõtte ning Muinsuskaitseameti poolt kooskõlastatud projekti alusel.
14. Restaureerimistööde ajaks on kohustuslik tellida muinsuskaitsealine järelvalve selleks Muinsuskaitseameti poolt väljastatud vastavat tegevusluba omavalt ettevõttelt või isikult. Järelevalvet teostav isik koostab järelevalve aruande.
15. Üldjärelvalvet teostab Muinsuskaitseamet.

Kokkuvõte

A. Kapi tänav 8 kortermaja on Kassisaba miljööväärtuslikul alal paiknev muinsuskaitsealune ehitis. Oma plaanilahenduselt (samuti teised Kapi tänava hooned) on see Tallinna tüüpi kortermaja oma ehitusaja kohta, esimese Eesti Vabariigi ajal, märkimisväärselt edumeelne sotsiaalses mõttes. Noil aastail Tallinnas ehitatud korteritest oli äärmiselt väike protsent 4- ja 5-toalised. Nendes korterites olid eraldi pesuruumid ja ka toad teenijatele, millest võib järeldada, et antud maja oli planeeritud keskmisest jõukamatele üürnikele. Lisaks oli projekteeritud ka väiksemaid kortereid, mitte ainult suurtoreid, mis annab mõista, et maja oli suunatud erineva jõukusastmega elanikkonnale. Just nendel põhjustel oli see maja oma ehitusajal sotsiaalselt edasiminev näide, kuna varasemalt rangelt eraldi hoitud jõuka ja vaesema rahva korterid, paiknesid siin kõik ühes, mis oli ka näitajaks järk-järgulisest klassidevahe kadumisest.

Võttes arvesse eelpool kirjutatud ja lisaks ka asjaolu, et hoone algusaastatel elas seal Eesti üks silmapaistvamaid muusikakultuuri esindajaid Artur Kapp, tuleks hoone taastada, et tagada tema säilimine praeguste ja tulevaste põlvkondade jaoks.

Hoonet uurides nii ajalooliselt kui ka kohapealsete vaatluste käigus, võib järeldada, et hoone laiaulatuslik restaureerimine on hädavajalik. Vaadeldes, kuidas omaalgatuslikult on avataiteid vahetatud, annab mõista, et hoone ei vasta elanike tänapäevastele vajadustele. Sellest tulenevalt on autori koostatud ettepanekutes väljatoodud vajalike tööde ulatus ja samuti kuidas neid teostada. Lisaks hoone restaureerimistöödele on elanike huvi ka väljaehitada kasutuseta seisnud pööning ning taasavada keldikorruse äripind, mis sinna esialgse projektiga mõeldud oli.

Neid aspekte arvesse võttes on autori arvamus, et plaanitavad muudatused ei kahjusta hoone üldilmet, on plaanilahenduselt aktsepteeritavad ja põhjendatud, ning samuti aitavad kaasa hoone terviklikule säilimisele.

Kasutatud materjalid

Arhiiviallikad

Muinsuskaitseameti (edaspidi MKA) arhiiv, n12.83/K: Elamu Kapi tn. 8

MKA arhiiv, n9.1522: Värvipass, 20.01.2003

Tallinna Linnaplaneerimise ameti arhiiv (edaspidi TLPA), 3027: elamu, 4.12.1934

Publitseerimata allikad

OÜ Ehitusekspert, Elamu ehitustehniline seisund ja remondivajadus. Ekspert hinnang.
30.03.2009

Interneti allikad

<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=8469>

<http://jaakjuske.blogspot.com/2013/02/kassisaba-ponevad-muutumised.html>

<https://www.geni.com/people/Heinrich-Martin-Tuberg/6000000042727663650>

Kirjandus ja publitseeritud allikad

A. Kivi, Isikunimelised tänavad Tallinnas. Kirjastus Eesti Raamat, 1977, lk 34–35.

V. Vende, Ununenud Tallinn. Kirjastus Perioodika, 1990, lk 58–64.

Lisaks veel materjale

Arhiiviallikad

Tallinna Linnaarhiiv, R-413.5.3558: Tallinna Hooneregister. Toimik 3870 A. Kapi tn 8

TLPA arhiiv, 13406: Krundi toimik

TLPA arhiiv, 3027: gaasivarustus, 11.12.1975

TLPA arhiiv, 1595/-II: Kapi tn 2,4,6,8 ja Wismari 8,10,12,14,21 hoonete elektrivarustus,
15.10.1998

TLPA arhiiv, 1595/-II: Kapi tn 2,4,6,8 ja Wismari 8,10,12,14,21 hoonete elektrivarustus,
30.03.2000

Interneti allikad

<http://jaakjuske.blogspot.com/2020/01/kassisaba-karm-agulielu-tsaariaja-lopus.html>

<https://www.tallinn.ee/est/ehitus/Kassisaba>

https://et.wikipedia.org/wiki/Artur_Kapi_t%C3%A4nav

[https://et.wikipedia.org/wiki/Kassisaba_\(Tallinn\)](https://et.wikipedia.org/wiki/Kassisaba_(Tallinn))

Kirjandus ja publitseeritud allikad

A. Kivi, Tallinna tänavad. Kirjastus Valgus, 1972.

Lisad

Lisa 1 – TLPA arhiiv, 3027: elamu, 4.12.1934

Lisa 2 – MKA arhiiv, n12.83/K: Elamu Kapi tn. 8

Lisa 3 – MKA arhiiv, n9.1522: Värvipass, 20.01.2003

Lisa 4 – hoone vaated koos akende spetsifikatsiooniga

Lisa 5 – fotod

Lisa 6 – fassaadi puitdetailide profiilid

LISA 1 - TLPA ARHIIV, 3027: ELAMU, 4.12.1934

Tallinna Linnavalitsuse

Ehituseosakonna arhiiv

Ehituseprojektid

Politsei № 195

Vismari tän.

Kinnistu № 839.

№ 3027

Kausta sisu.

Järje №	DOKUMENDI NIMETUS	Projekti kinnitamise aeg	Ehitise kasutamise- loa andmise aeg	Märkused
-	Kanaliseerimise projekt	31.8.1906 n. 3668		Projekt kaustas № 1595
1	Jaan Tühtmanni avaldus 16.11.1934. a.			
2	Ins. H. Tuberg; tunnistus 18.1.1935. a.			
3-8	Projekt kolmeaordse puust elumaja ehitamiseks	1.12.1934. nr. 16276.		
9	Jaan Tühtmanni avaldus 27.6.1935. a.			
10	Ins. N. Golitsõnski tunnistus 25.10.37. a.			
11-12	Elumaja kolmeaordse korruse muutmise projekt	7.4.1936. nr. 4828.		
13	E. Bergmanni looviaraldus 16.9.1938. a.			
14	Ins. V. Solntsevi tunnistus 3.10.1938. a.			
15-16	Elumaja vooderdamise projekt	24.9.38. nr. 10624.		

12

- 240 -
1778. r

9.

Tallinna Linnavalitsuse
28. VI. 1935 № 9839

1:3027

1

1935.48

Teedeministeeriumile

Tallinna Linnarajoon

Ehituse Osakonna Kaudu

83.

Reymann
Jaak Tiitsmann'i elukoht
S. Põrenkraanti tänn 47. K. V

Arvamus

1. Eritam Tõle siinjuures minna kolmekordse puust
dunaja projekti Kinnitab Tallinna Linnarajoon
poolt 4 det. 1934 a. № 16 246 all projekteeritud
tän № Kinn. № rakutab kinnisvareest kinn.
№ 101 Vaestekooli tän № 5, palun luba ehitustööde
jätkamist ja palun ehitustöödele vastu võtta
2. Palun luba III Korra plaani muutmiseks juure-
lisatud projekti järele.

Lisa: Kinnitab ehituse projekt ja
III Korra plaani muutmise kavand Rehes
eksemplaaris.

Tallinnas: 27 juunil 1935.

J. Tiitsmann

34
LVI 673.685

Tallinnas, 28. VI. 1935
Ehitusosakonna ametnik

MP

Kinn. № 239 pal № 190

Asen Linnarajooni peadirektor
4 sept. 1935 kinnitab Tiitsmanni
III Korra plaani muutmise kavandi
järel
1.7.35 Tallinn

MAKSU MÄÄRAD:

Kinnitusemaks	Kr.	3	—
Revisjonimaks	Kr.	4	—
Kanaliseerimise maks	Kr.	—	—
Krundi	Kr.	—	—
Kanaliseerimise maks	Kr.	5	—
olevate ehitistelt	Kr.	—	—
Kokku	Kr.	12	—
Kanaliseerimise maks	Kr.	—	—
uutelt ehitistelt	Kr.	—	—

Kõik kokku: Kr. —

Ehituseinspektor *APKasa*

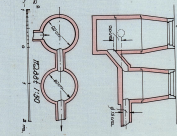
13. 3. 36.

Projekti N 16276²⁴ ja 4228²⁶ vastu võetud:

23. 5. 36.

A. Kõivumägi

2000. 2000. 2000.

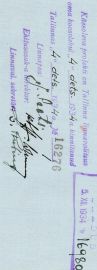
Myself 1:100

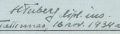
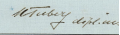
2

Mr. D. J. planda pind 85.7m²

H. Tubery sp. nov.
Tullinnas, 16 Nov. 1934

Stuberia dipl. inc.

12

- 240 -
1778. v

9.

Tallinna Linnavalitsuse
28. VI. 1935 № 9839

1:3027

1

1935.48

Teedeministeeriumile

Tallinna Linnarajooni

Ehituse Osakonna Kaudu

83.

Reyman
Jaak Tiitsmann'i elukoer
S. Põrenkraanti tänn 47. K. V

Arvamus

1. Eritam Tõle siinjuures minna kolmekordse puust
dunaja projekti Kinnitab Tallinna Linnarajooni
poolt 4 det. 1934 a. № 16 246 all projekteeritud
tän № Kinn. № rakutab kinnisvareest kinn.
№ 101 Vaestekooli tän № 5, palun luba ehitustööde
jätkamist ja palun ehitustöödele vastu võtta
2. Palun luba III Korra plaani muutmiseks juure-
lisatud projekti järele.

Lisa: Kinnitab ehituse projekt ja
III Korra plaani muutmise kavand Rehes
eksemplaaris.

Tallinnas: 27 juunil 1935.

J. Tiitsmann

34
2VI 673.685

Tallinnas, 28. VI. 1935
Ehitusosakonna ametnik

MP

Kinn. № 239 pal № 19C

Asen linnarajooni peadirektor
4 sept. 1935 kinnitab hõlpsa-
mõtte korra, mis sisaldab kinnis-
vareid.

1.7.35 Tallinn

MAKSU MÄÄRAD:

Kinnitusemaks	Kr.	3	—
Revisjonimaks	Kr.	4	—
Kanaliseerimise maks	Kr.	—	—
Krundi	Kr.	—	—
Kanaliseerimise maks	Kr.	5	—
olevate ehitistelt	Kr.	—	—
Kokku	Kr.	12	—
Kanaliseerimise maks	Kr.	—	—
uutelt ehitistelt	Kr.	—	—

Kõik kokku: Kr. —

Ehituseinspektor *APKasa*

13. 3. 36.

Projekti N 16276²⁴ ja 4228²⁶ vastu võetud:

23. 5. 36.

A. Kõivumägi

Arhitekt. № 133

Maant. asub. üismari tänaval
pö. № 19° k. n. № 839 all

Korterid № 1 pindala: 30,6 m²
" " " " 49,5 m²
" " " " 56,4 m²
" " " " 42,6 m²
Kokku 179,1 m²

Puust kolmekordse elumaja kolmanda
korruse maaaluse projekt projekteeritud täna
Nr. kinn. Nr. 839 maaalutatud Paestekooli tän.
Nr. 5 asuvas kinnisvaras Nr. 101.

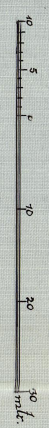
Kolmas kord.

Asendi plaan.

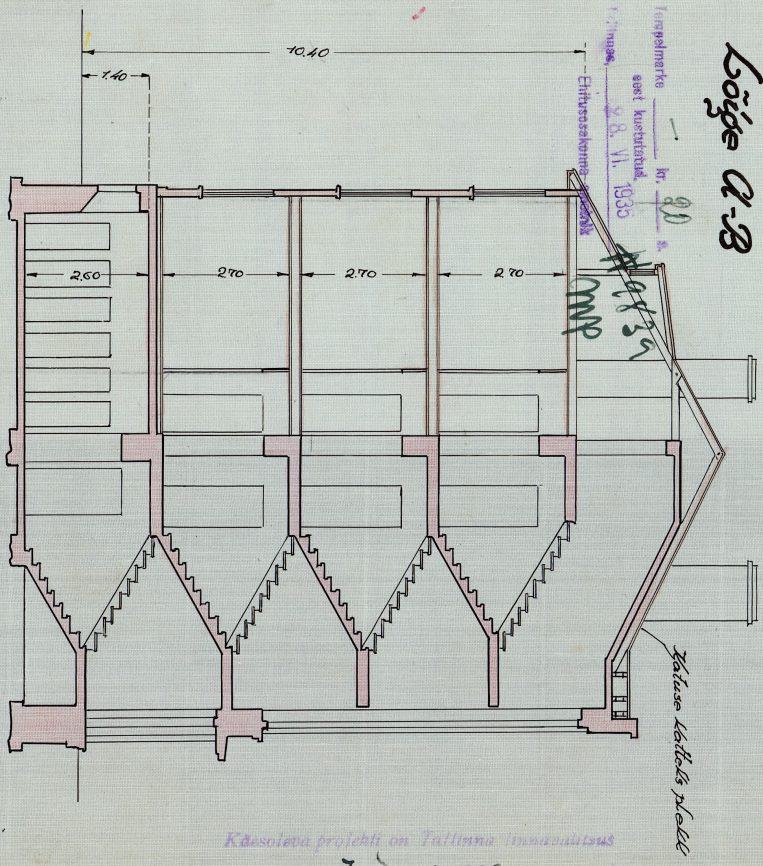
Kinn. suur.: 673,00 m²
Kinn. pind.: 88,20 m²
Kinn. kaud.: 33%

Mööd. 1:500

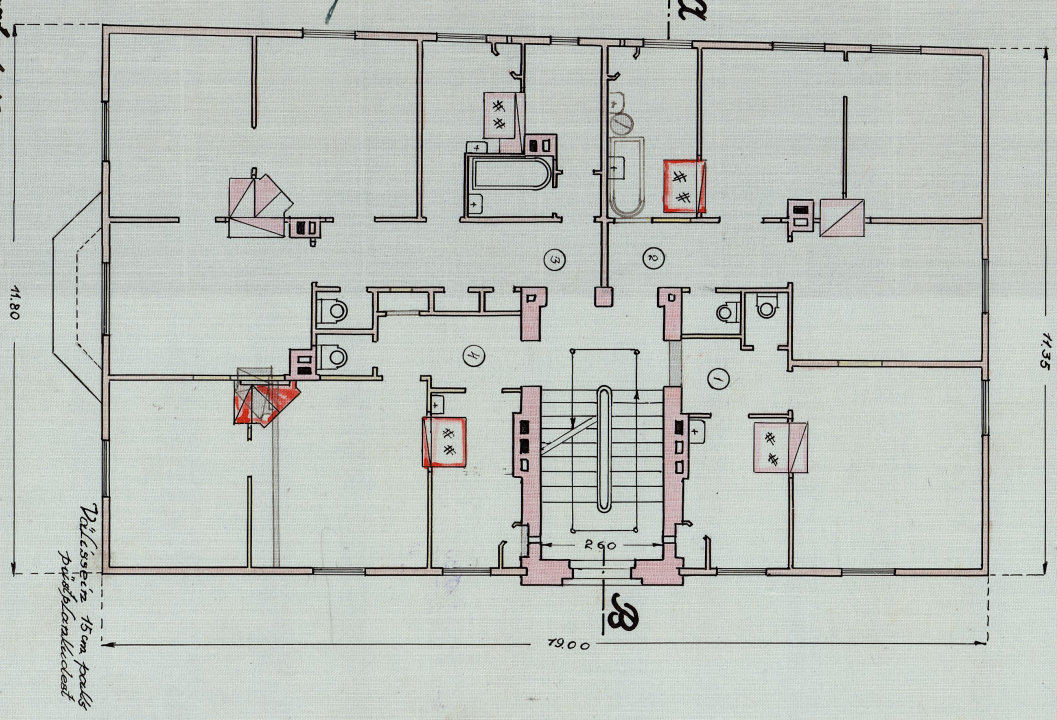
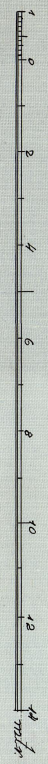
Elumaja projekt kinnitatud
Tallinna linnaraj. poolt
4. detsembril 1934 a.
Nr. 16 876 all.
Kinn. kaud. 33% on kinnitatud
Tallinna linnaraj. poolt
4. detsembril 1934 a.
Nr. 16 876 all.

Lõige A-B

Käesoleva projekt on Tallinna linnavalitsuse
oma hoolealune 7. apr. 1936 kinnitatud
Tallinnas 7. apr. 1936 a. 4828
Linnapea: J. Põts.
Linnaraj. sekretär: M. Kõrre.

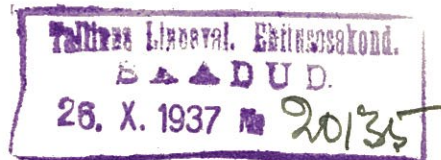
Mööd. 1:100

Tallinn linnaraj. Tallinn linnaraj.
9. IV. 1936 Nr. 5931

Arhitekt: M. Kõrre
27.12.35

- 240 - 1936-011 Lurp. reg. nr 133.
178. 10

Whins
26.10.37 Tunnistus

Käesolevaga tõendatakse mine dipl. ins.

Nikolai Golikowski elukoht: Tallinn Vesi-
värava #32-10 et oleu endale võtnud
vastutava tööjerkatuse Tallinna
linnavalitsuse poolt 7 apr. 1936 a #4828
all Vismari uulil #19c (kinnistu #839)
kinnitunud projekti teostamisel, vastavalt
Tallinna ehituse määruse §§ 8 ja 9 nõudele.
See tunnistus on antud major ehitus-
ins. Eleonore Bergmannile esitamisel
Tallinna linnavalitsuse ehituse osakonnale.

Tallinnas 20/X/37

N. Golikowski d. i. i.

Tempelmärk 1 kr. -
eest kustutatud.
Tallinnas, 26. okt. 1937
Ehitusosakonna ametnik

8767
19433

N:3027

13.

442

Tallinna Linnavalitsusele

Ehitusosakonna kaudu.

E. Bergmann'i

eluk.: ..Nõmme, Raie tä. 7,

(658)

Sooviavaldus.

Siinjuures esitan Teile projekti minu maja asukohaga Vismari tänaval nr. 19^c, kinn. nr. 839. vooderdamise üle. Palun esitatud projekti kinnitada ning vooderdamiseks luba väljaanda.

Tallinnas,

16. septembril 1938.a.

E. Bergmann.

Ar. 24. 9. 1938
Tallinna Linnavalitsusele

Projekt 2 eks. parandamiseks vastu võtnud ja toon tagasi hiljemalt 26.09.38 23.09 1938 a.

E. Bergmann

Projekt 2 eks. tagasi toodud 23. sept. 1938 a. Ehitusinspektor

Tempelmarks 1 kr. 20 s. aast kustutatud 21. sept. 1938 Tallinnas, Ehitusosakonna ametnik

Linnavalitsusel Kinnitamiseks. Kinnitumaks. Revisjonimaks

k. 2.000 k. 3.000 Kokku k. 5.000

26. 9. 38 R. Kask

Kontrollitud E. K.

23. 9. 38

Plaanin raath võtund: V. Lotutsev. -

3. X. 1938

Arhiivis 3. oktoobri 1938. a. Tallinnas
Tunnistus.

658-
Insp. reg. nr 290.
H. 30 27
14.
Tallinna Linnaval. Ehitusosakond
SAADUD
3. X. 1938 Nr. 19377

Käesolevaga tõendan mina insener Jätseslar Solntser
et olen endale võtnud vastutava tööjuhatamise
Tallinna Linnavalitsuse poolt 27 Septemb. 1938a nr. 10621 all
Vismari tänaval nr. 19^e (kinnistu N 839) kinnistatud projekti
teostamisel, vastavalt Tallinna ehituse määruse §§ 8 ja 9
nõudele.

See tunnistus on antud Proua E. Bergmann'ile,
muust kolmekordse elumaja rooderdamiseks, esitamiseks
Tallinna Linnavalitsuse ehitusosakonnale.

Tallinnas 3 oktoob. 1938a.

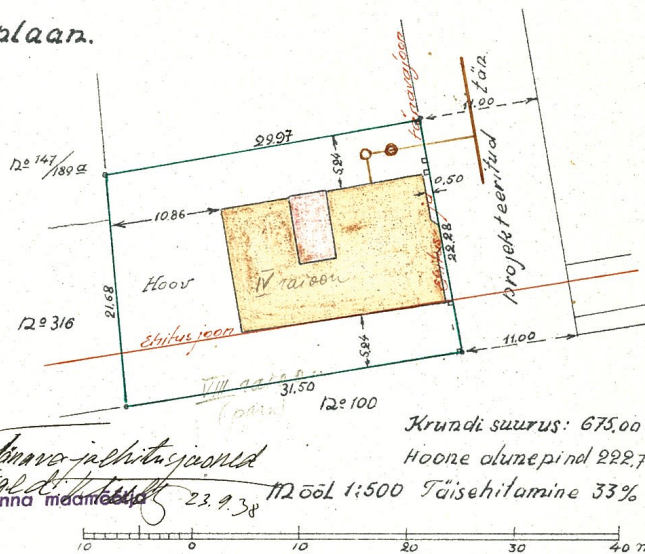
Ingener H. Solntser.-

Tempeelmarko 1 kr. 20 s.
eest kootutatud.
Tallinnas, 3. okt. 1938
Ehitusosakonna ametnik

Projekt
puust kolmekordse elumaja vooderdamiseks
asuva Vismaritänaval pol N19^e kinn. N° 839 all.
E. Bergmann.

Asendiplaan.

Tempelemärke 20 kr.
aast. kuskutatud. 18435
Tallinnas, 21. sept. 1938
Ehitusosakonna ametnik

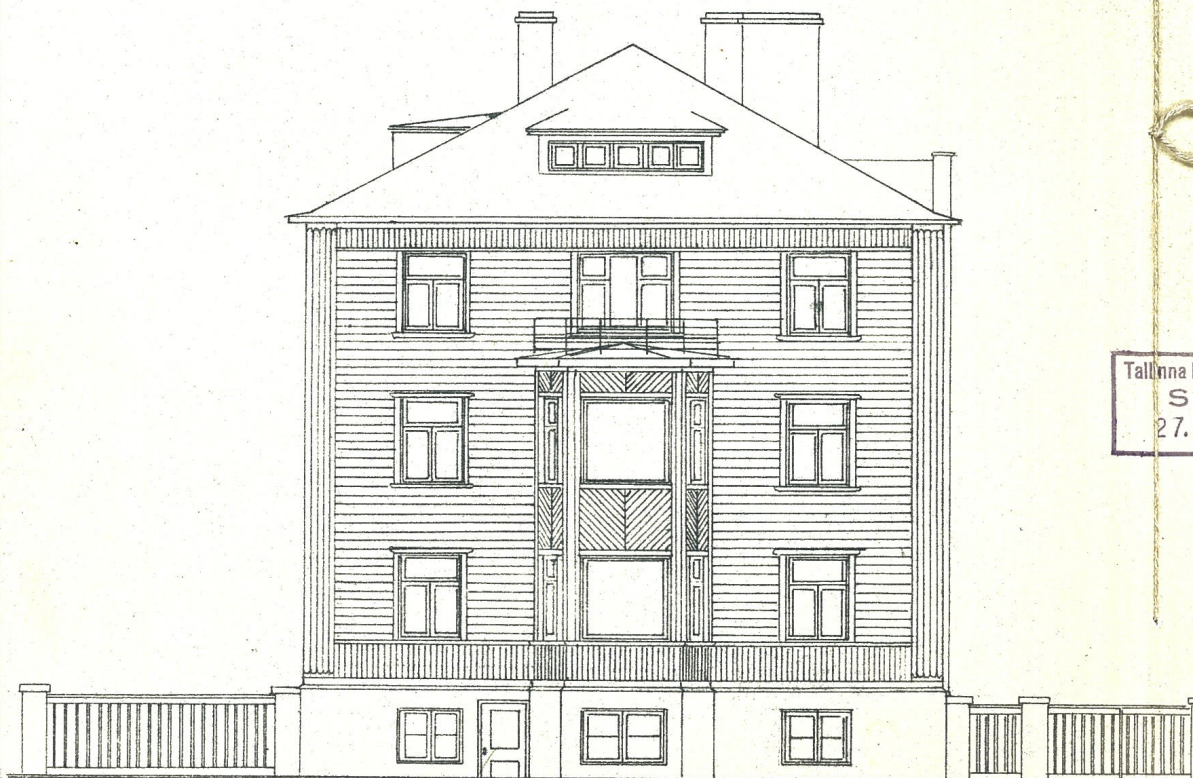
Linna- ja ehitusjaovald
linna meeskond 23. 9. 38

Krundi suurus: 675,00 m².

Hoone olu pind 222,70 m².

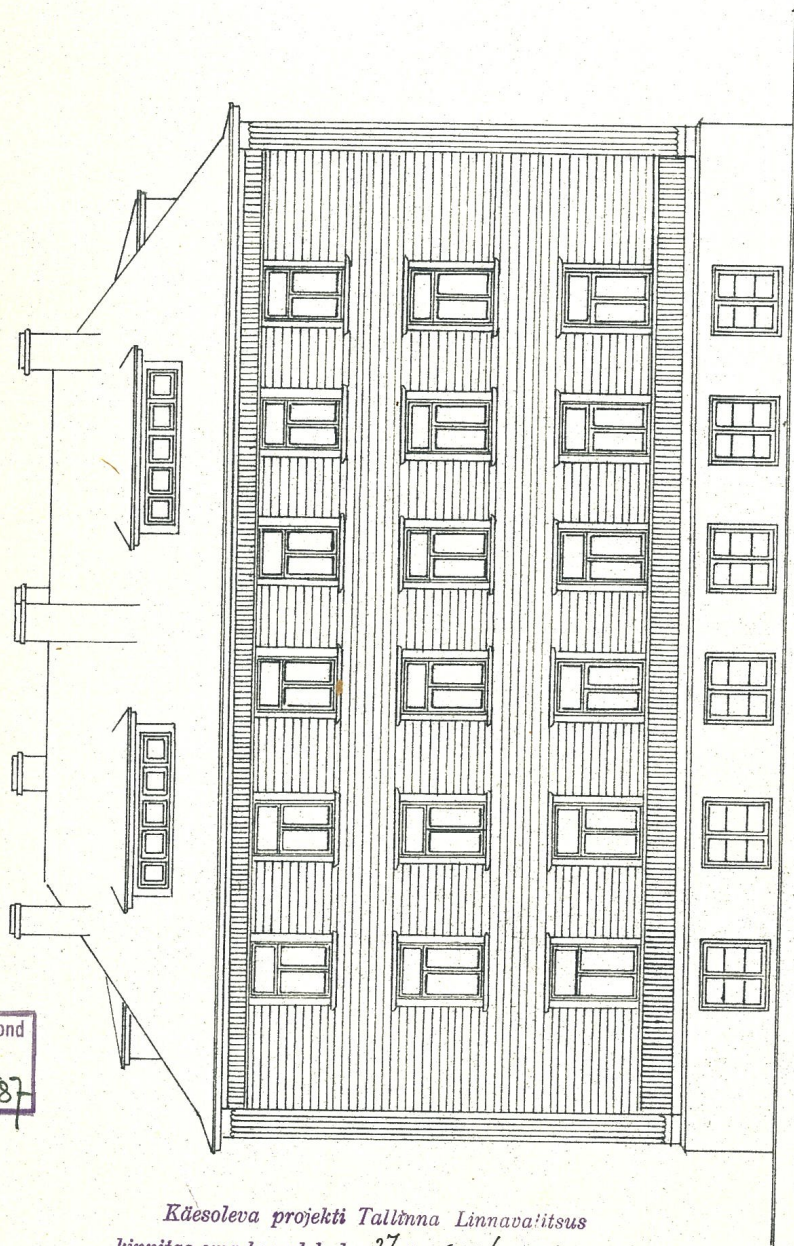
Täisheitamine 33%

Vaade tänavalt.

Tallinna L.
S.
27.1

Kas see uus on püstitatud projekti järgi.

na Linnaval. Ehitusosakond
SAADUD
 7. IX. 1938 Nr. 18887

Verade roheline platsilt.

Käesoleva projekti Tallinna Linnavaalitsus
 kinnitas oma koosolekul „27“ sept. 1938 a.

Tallinnas „27“ sept. 1938 a. № **10621**

Ülelinnapea:

Ehitusosakonna direktor:

Linnasekretäri

Inženier H. Solntsev
 J. K.

15. 9. 38.

LISA 2 - MKA ARHIIV, N12.83/K: ELAMU KAPI TN. 8

A. kapi 1. 2. 3. 4. 6. 8

Kinn. 825, 826, 827, 830, 832

Lühikest A. kapi tänavat ühristavad kivist trepikojaga art deco laadis elamud. Ehitatud on need aastatel 1934-35 ja projekteeritud tolle aja tuntumate arhitektide poolt; nr.-d 1 ja 2 K. Treumann (K. Tarvas), nr. 3 ja 4 K. Tuberg, nr. 6 ja 8 E. Lohk. Elamud on lameda või kelpkatusega kolmekorruselised laudvooderdisega, mis on mõnel hoonel üle krohvitud. Esiletoodud raskepärased perspektiivportaalid (eriti nr. 1 ja 2) annavad hoonetele teatava suursuguse ja mõjukuse, milline meeleolu kandub üle kogu vaiksele tänavale.

SIIN ELAS
1934-1944
HELILOOJA

ARTUR KAPP

Nr.71 }

1. Kultuurimälestise nimetus

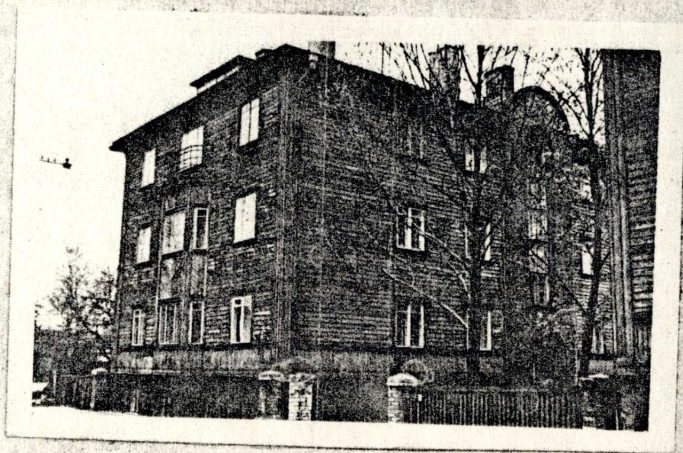
Maja, milles elas Artur Kapp
aastail 1936 - 1941

2. Asukoht

Tallinn, A.Kapi 8

3. Dateering

4. Seisund

5. Bibliograafilised teatmed

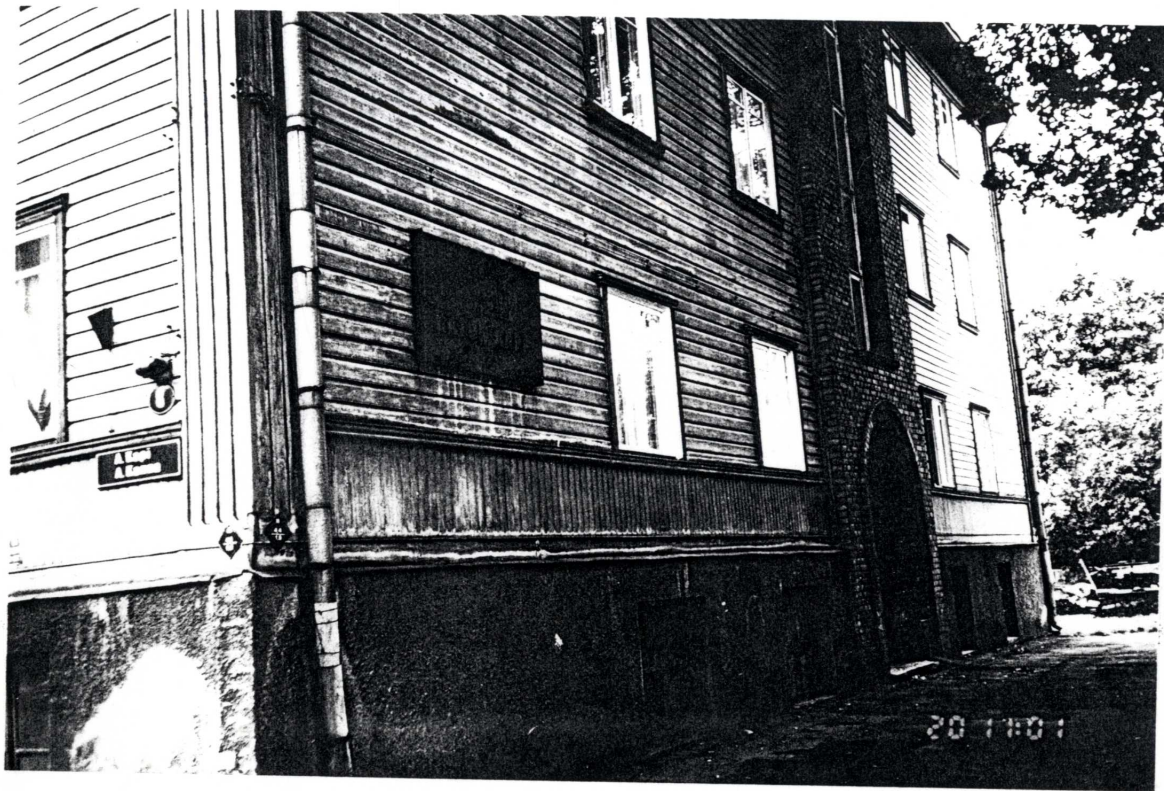
U. Eerikson "Artur Kapp" (lühijärgne ringi näide...). "Sirp ja Vasar" 28. II 1975.
T. Sillam "Sügis sünni - jaanul". "Kodumaa" 11. dets. 1974. a.

6. Kirjeldus "Siin elas 1934-1944 helilooja Artur Kapp"

Mõõdud: kõrgus 26 cm, laius: 135 cm, paksus 4 cm. Materjal: pask.

7. Märkmed arvelevõtu ja kontrollimise kohta

Võetud riikliku kaitse alla Eesti NSV MN määrusega 31. dets. 1964. a. nr. 573 "Kultuurimälestiste kaitse korraldamise kohta Eesti NSV-s" (vt, Eesti NSV MN määruste ja korralduste kogu nr. 51, 31. dets. 1964. a. lk. 1514). - Kaitsekohustus nr. 55, II apr. 1968. a. on sõlmitud Maja-valitsuse nr. 15 majavalitseja sm. Zoja Abramovaga. -

NSV LIIDU AJALOO- JA KULTUURIMÄLESTISED

LIIDUVABARIIK Eesti NSVMuuseumide ja Kultuurimälestiste
Teaduslik-Metoodiline KeskusENSV Kultuuriministeeriumi Muuseumide ja Kultuurimälestiste Inspeksioon
(vabariikliku kultuurimälestiste kaitse organi nimetus)

P A S S

I. MÄLESTISE NIMETUS Maja, kus aastail 1936-1941 elas Artur KappII. TÜPOLOOGILINE
KUULUVUS

arheoloogia- mälestis	ajaloo- mälestis	arhitektuuri- mälestis	monumentaal- kunsti- mälestis
	5		

III. MÄLESTISE DATEERING (või ajaloomälestiste puhul ajaloolise sündmuse daatum, millega on seotud mälestise teke)

1936-1941IV. MÄLESTISE AADRESS (asukoht) Tallinn, A. Kapi 8
(autonoomne vabariik, kral, oblast, rajoon, autonoomne oblast,

rahvusringkond, külanõukogu, asustatud punkt, juurdepääsuteed)

V. KAASAEGSE
KASUTAMISE
ISELOOM

esialgse otstarbe kohaselt	kultuur- hariduslik	turismi- ekskurs.	ravi- puhke	elu- ruumid	majan- duslik	ei kasu- tata
	muuseum raama- tukogu klubi		haigla sanatoorium puhkekodu		kaubandus- või töös- tusette- võte, ladu	

LISA:

Foto üldvaatest —
Foto fragmentidest —
Üldplaan —
Mõõtmel: plaan —
fassaad —
läbilõige —
Kaitsetsooni skemaatiline plaan —

VI. AJALOOLOSE ANDMED

- a) {
- arheoloogiamälestised — tekkelugu, kelle poolt ja millal toimusid uurimised.
 - ajaloomälestised — tekkelugu: lühike iseloomustus sündmustest ja isikutest, millega või kellega seoses omandas objekt mälestise iseloomu.
 - arhitektuuri- ja monu- — autor, teostaja, tellija, loomise ajalugu.
 - mentaalkunstimälestised

Silmapaistev eesti helilooja, ENSV teeneline kunstitegelane Artur Kapp (1878-1952) asus praegu A. Kapi tn. 8 (end. Mitsuurini põik) elama 1936. a. Vaadeldaval perioodil pühendas Artur Kapp end peaaesjalikult pedagoogilisele tegevusele Tallinna Konservatooriumis (1940. aastani). Seetõttu pole ka mainitud aastatest pärinev helilooming eriti arvukas ega väärtuslik. Tasub vaid mainida sümfoonilist poeemi "Saatus", koorilauludest "Põhjamaa lapsi" ning "Üles, üles, hellad vennad" (vastavalt 1936 ja 1937). Artur Kapp lahkus A. Kapi tn. asuvast elamust 1941. aastal.

I. MÄLESTISE NIMETUS

II. TÖPULOOGILINE KUUVUUS

III. MÄLESTISE DATEERING (või ajaloomälestise puhul ajaloolise sündmuse datum, millega on seotud mälestise teke)

IV. MÄLESTISE AADRESS (asukoht)

V. KAASAEKSE KASUTAMISE ISELOOM

algne	muudetud	koostöö	koostöö	koostöö	koostöö	koostöö

b) Ümberehitused, purustused, lõhkumised ja kaod, mis on muutnud mälestise esialgset ilmet.

c) restaureerimistööd (Üldine iseloomustus, aeg, autor, dokumentatsiooni säilitamise koht)

VII. MÄLESTISE KIRJELDUS

a)	{	arheoloogiamälestis	— kultuurkihi iseloomustus, tähtsamad leiud.
		ajaloomälestised	— mälestise iseloomustus, memoriaaltahvli olemasolu, tekst ja paigaldamise aeg.
		arhitektuurimälestised	— planeeringu, kompositsioonilis-ruumilise struktuuri ja konstruktsioonide peamised iseärasused; fassaadide ja interjööride dekoori iseloomustus; maalide, skulptuuride, tarbekunstiteoste olemasolu; ehitusmaterjal, põhilised mõõtmed.
		monumentaalkunstimälestised	— kompositsiooni ja koloriidi peamised iseärasused; tekstid, materjal, tehnika, suurus.

Artur Kapi elukoht A. Kapi tn. 8 kujutab endast kolmekorruselist paevundamendiga puumaja. Täiskelder, trepikoda on kivist, külgedel läbi kahe korruse väljaulatuvad osad, mille peal asub kolmanda korruse rõdu. 25. mail 1978. a. tähistati maja mälestustahvliga, millel on tekst:

Selles majas elas

aastail 1936-1941

helilooja Artur Kapp

(1878-1952)

В этом доме с 1936 по 1941 г.
жил композитор

АРТУР КАПП
(1878 - 1952)

Tahvli mõõtmed: laius 140 cm

b) mälestise ühiskondliku, teaduslik-ajaloolise ja kunstilise tähtsuse üldine hinnang.

Kultuuriloolise tähtsusega kui silmapaistva eesti helilooja elukoht.

VIII. PÕHILINE BIBLIOGRAAFIA, ARHIIVIALLIKAD, IKONOGRAAFILINE MATERJAL.

Artur Kapp sõnas ja pildis. Tallinn 1968.

Seal, kus elas Artur Kapp. - Õhtuleht, 26. mai 1978.

IX. TEHNILINE SEISUND

Üldise seisundi iseloomustus:

arheoloogiamälestised kultuurikihi

tähtsamate
leidudearhitektuuri- ja ajaloo-
mälestised konstruktsioonideseinte
katte
lagede
põrandate
fassaadide
interjööride
dekoori

interjööris:

maali
skulptuuri
tarbekunstimonumentaalkunsti-
mälestisedsokli
aluse
skulptuuride
krundi
värvikihi

hea

keskmine

ebarahul-
dav

avarii

+

X. KAITSE SÜSTEEM

a) kaitse kategooria

üleliidu-
line

vabariiklik

kohalik

ei ole
kaitse all

+

b) dokumendi nr. ja daatum kaitse alla võtmise kohta

ENSV Ministrite Nõukogu määrus

31. detsember 1964 nr. 573 ja 1. august 1973 nr. 346

c) kaitsetsooni ja hoonestuse reguleerimise tsooni piirid (lühike kirjeldus kinnitavale dokumendile viitamisega)

d) bilansiline kuuluvus ja konkreetne kasutamine

Lilleküla EEV, elamu

e) kaitse dokumendi nr. ja daatum

nr. 11, 20. aprill 1978. a.

Passi koostamise aeg

Koostaja

Laar, Mart Tõnise p.

(perekonna-, ees- ja isanimi, ametikoht või elukutse)

detsember

1985 a.

Muuseumide ja Kultuurimälestiste TMN
sektori juhataja

(allkiri)

Kultuurimälestiste kaitse inspektor

Mirt, Evi Rudolphi t.

E. Mirt

(allkiri)

Pitsat

KINNITAN

Muuseumide ja Kultuurimälestiste
Inspektsiooni juhataja

I. Rosenberg I. Rosenberg

"14." veeb. 1978.a.

A. Kapi tn. 8 asuvale majale asetatava mälestus-
tahvli tekst:

Selles majas elas
aastail 1936-1941
helilooja Artur Kapp
(1878 - 1952)

В этом доме с 1936 по 1941 гг.
жил композитор
Артур Капп
(1878 - 1952)

2-16/2 41

1. Maja, kus aastail 1936-1941 elas Artur Kapp
2. Tallinn Oktoobri jar. A.Kapi 8
3. MN, 71
4. -
5. RSN
6. Lilleküla EEV
7. 1915 elamuks
8. paevundamnet, püstplänkseinda; laudvooder; 3 põhikorrust,
keldrikorrus, 14 korterit, 779,8 m²
- 9.
- 10.
11. 675,0 m²
- 12.

1943 a. IV kv.

Akt

nõukogude perioodi ajaloomälestise ülevaatuse kohta.

1. Mälestustahvel:

Maja, milles elas 1936 - 1941 Artur Kapp.

/ Mälestustahvel puudub /

2. Mälestis on riikliku kaitse all. Obj. nr. 71.

3. Tallinn, A.Kapi 8.

4.

5. Mälestise seisund:

6. Teeviit puudub.

7.

8. Foto: *(puudub)*

9. Akti koostasid TLM kodu-uurijad Mare Kask ja Aida Tender.

10. September 1976.a.

Muus. ja Kult.mälest.
Tead.-Met. Nõukogu
28.11.1976 a.
28/52

Seal, kus elas A. Kapp

"Rahva Hääle" 26 mai 1978

Helilooja Artur Kapi mälestuseks avati 25. mail tahvel Tallinnas A. Kapi tänaval majal nr. 8, kus ta elas aastail 1934–1944. Mälestustahvli avamise tseremoonia algul kõlas A. Kapi laul «Mu kodune kohake», mille kandis ette Eesti NSV Teaduste Akadeemia Meeskoor Eesti NSV rahvakunstniku A. Ratassepa juhatusel.

Koosolijate poole pöördus Eesti NSV kultuuriminister J.-K. Jürna. Ta ütles:

«Artur Kapp on eesti suurimaid sümfoniste ja rahvusliku sümfoonilise muusika rajajaid. Tema viis sümfooniat ei ole mitte ainult eesti sümfoonilise muusika arengu näitajaiks, vaid ka eesti rahva ajalooliste sündmuste kajastajaiks.»

Seejärel kõneles helilooja E. Tamberg.

Mälestustahvli avamisel viibisid EKP Keskkomitee osakonnajuhataja O. Uht ja Tallinna RSN Täitevkomitee esimehe asetäitja R. Liiv. Kohal olid ka NSV Liidu rahvakunstnik E. Kapp ja teised A. Kapi õpilased. (ETA)

SEAL, KUS ELAS A. KAPP

"Õhtuleht" 26 mai 1978 Ol. 71

Koorimuusika kontsert

Helilooja Artur Kapi mälestuseks avati 25. mail tahvel Tallinnas A. Kapi tänaval majal nr. 8, kus ta elas aastail 1934–1944. Mälestustahvli avamise tseremoonia algul kõlas A. Kapi laul «Mu kodune kohake», mille kandis ette Eesti NSV Teaduste Akadeemia Meeskoor Eesti NSV rahvakunstniku A. Ratassepa juhatusel.

Koosolijate poole pöördus Eesti NSV kultuuriminister J.-K. Jürna. Ta ütles:

«Artur Kapp on eesti suurimaid sümfoniste ja rahvusliku sümfoo-

nilise muusika rajajaid. Tema viis sümfooniat ei ole mitte ainult eesti sümfoonilise muusika arengu näitajaiks, vaid ka eesti rahva ajalooliste sündmuste kajastajaiks.»

Seejärel kõneles helilooja E. Tamberg.

Mälestustahvli avamisel viibisid EKP Keskkomitee osakonnajuhataja O. Uht ja Tallinna RSN Täitevkomitee esimehe asetäitja R. Liiv. Kohal olid ka NSV Liidu rahvakunstnik E. Kapp ja teised A. Kapi õpilased. (ETA)

Meie vabariigis jätkuvad muusikapidustused, mis on pühendatud heliloojate Kappide juubelitähtpäevadele. 25. mail oli «Estonia» kontserdisaalis koorimuusika kontsert. Eesti NSV teenelise kollektiivi, Tallinna Haridustöötajate Naiskoori ja Eesti NSV Teaduste Akadeemia Naiskoori esituses kõlasid E. Kapi laul «Lenini partei», V. Kapi «Laul kodumaa- ja A. Kapi «Mu kodune kohake».

Soojalt tervitati Eesti NSV Teaduste Akadeemia Meeskoori ning Eesti Televisiooni ja Raadio Segakoori esinemist. Kõlasid armastatud laulud heliloojate Kappide loomingust. Esimest korda esitati E. Kapi laul «Järv leegib eha paistel» (A. Haava sõnad). Kontserdi võimsaks lõppakordiks oli tema kantaat «Läänemeri — rahu meri». (ETA)

Teeotsuste Metoodiline Nõukogu

2-16/2 III

GUSTAV ERNESAKS

ARTUR KAPPI

okt 71

Suure-Jaani kalmistul seisab rahvusliku ärkamisaja silmapaistva tegelase Joosep Kapi haua kõrge obelisk. Kui maamehed olid selle püstitanud, ütelnud tolleaegne kirikhärra: «Kas siis kõstrile oli tarvis panna nii suurt mälestusmärki?» Mehed saanud jalamid oma veaš aru ja kostnud: «Opetajahärra, õpetajahärra, küll me teile paneme väiksema.» Nii nagu lubati, nii ka tehti. Lugu näitab, missugune lugupidamine ja autoriteet oli rahva hulgas Joosep Kapi, Artur Kapi isal. Joosep Kapp hakkas pojale muusikat õpetama varakult, nii et see võis juba 9-10-aastaselt orelimängimisel isale abiks

Juhtus aga nii, et sedasama teost mängis ta ka konservatooriumi lõpetamisel, mis andis vendadele põhjust nõukamisi öelda: «Sa pole põrmugi edasi läinud!»

Opiastatel Peterburis elas Artur Kapp emapoolse onu perekonnas, kes oli küllaltki jõukal järgel. Seeõttu oli Kapp üks vähesed, kellel letuvamured õppimisel ei seganud. Nii polnud tal vajadust nagu enamasti kõigil teistel, kes tollal Peterburis ennast koolitasid, tunde anda ega palgalist kohta pida. Oma abist aga ei õelnud ta kunagi ära, ja kui vaja, siis asendas meelsasti prof. Homiliust. R. Tobiasi ja teist nende lõõs.

seeõttu oli tal rohkemti sõpru ning tuttavaid nii kaastõõtlejate kui ka tollal kuulsate muusikute hulgas. Heliloominguks jäi aega vähe, liiatigi nõudsid oma aja ka noore Kapi kui galantse kavaleri kohustused. Nii mõnegi teose lõi Kapp romantistilisel ajendil, kuid üks jäänud samadel põhjustel nii mõnigi teos ka kirjutamata. Soololaulu «Ei tuul, mis lennab» Aleksi Tolstoi tekstil 1902. aastast ajendas looma tõsisem kiindumus, mis paraku vastuseta jäi.

Suvepuhkuse ajaks sõideti ikka kodumaaile. Selle järele tundsid vajadust nii sõrsilolija ise kui ka kodurahuas: kes siis suutis sünnipaiga muusikaetule tõhusamat abi anda kui mitte juba tollal silmapaistvate võimetega noor muusikamees! Ühe nitsuguse koduskäigu ajal sai A. Kapilt asjaliku ettevalmistuse konservatooriumi sisseastumiseks sealtnaalt pärit hilisem kuulsus Mart Saar.

Pärast konservatooriumi lõpetamist järgnes pikem tööperiood Astrahanis. Olles küll muusikakooli direktor, kujunes A. Kapi tegevus selles Volgajärses linnas ühtviisi viljakaks nii pedagoogina, interpreedina, heliloojana kui ka organisatorina. Muusikakoolis õpetas ta harmooniat, kontrapunkti, klaverit, orelit, ansamblimängu ja mitmeid teisi aineid. Sellest kõigest aga on põhjalikult rääkinud Aurora Semper raamatus «Artur Kapp sõnas ja pildis» trükitud uurimuses.

Võiksin omalt poolt lisada, et Riitliku Akadeemilise Meeskooriga seda linna külastades nägime A. Kapi tööüba ja eluruumi. Tutvusime tema töökaaslase koorijuht F. Derjuzhkiniga, kes muuseas oli juhatanud koori Artur Kapi pulmas.

Astrahanis puutusime kokku ka võluva Maria Ivanovna Ikonitskajaga, kauaaegse klaveripedagoogiga, kes just oli läinud pensionile. Sellele daamile oli A. Kapp pühendanud oma Keelpillikvinteti. Kuna ta oli oma esimesest naisest lahust, et puudunud palju, et ta oleks ühendanud oma elu selle andeka õpilasega.

Alanud Esimene maailmasõda tõi Kapi mitmeid-setmeid sekeldusi. Ühes anonüümkirjas näiteks nõuti, et muusika nimel koristataks ometi ära see saksa mees (!). Sõda käis ju sakslastega, Kapp mängis orelit luteri kirikus ja küllap peeti siis tädagi sakslaseks. Ent tegelikult mäletavad paljud astrahanlased Artur Kapi kui võimekat muusikut tänuvalt veel praegugi.

Asjaolu, et Kapp võis olla ka hea administratoor, oli mulle teatud määral avastuseks. Hiljem, kui temaga isiklikult kokku puutusin, ei osanud temas seda külge eriti tähele panna.

Ei olnud Eestiski teadmata, et ta oli Ikonud enda juhitavas muusikakoolis esikujutku korra nii majandustiklikul kui ka

Artur Kapi hilgavat improvisatsiooni, mis kestnud nii kaua, kuni Villem Kapp, kes orelile tuult tallas, lõõtsa tahta mines-tanud.

Eks nii ole saanud vaid vähestele osaks paljud Toblase, Lüdigi, Saare ja Kapi improvisatsioonid. Enamasti on need lennanud niisama tuulde ega ilmuta end kunagi. Vaid väike mürdosa sellest loominguist on kinni püütud noodipaberile. Nüüd oleks improvisatsioonide jäädvustamiseks tehnilisi vahendeid küllalt, ent need suured improvisaatorid ise on juba vaikinud.

Kui me dirigente liigitame humoorikalt kahte lehte — ühed, kellel partituur peas, ja teised, kellel pea klaver peas. Ei vajanud ta instrumenti abi. Tal oli erakordne sisemine kuulmine.

Artur Kapp kirjutas tavaliselt klaveri abita. Tihti leidis ta teema jalutades ja arendas seda sealsamas edasi oma kuuluses. Oma teosed lõi ta spontaanselt, sisemise loomevabaduse ajel. Seda kinnitavad ka tema enda väljendused heliloomingu kohta.

* Ara olsi, ära kombineeri, ära tee chaloomultike käikel

* Ara mehhaniseeri muusikat!

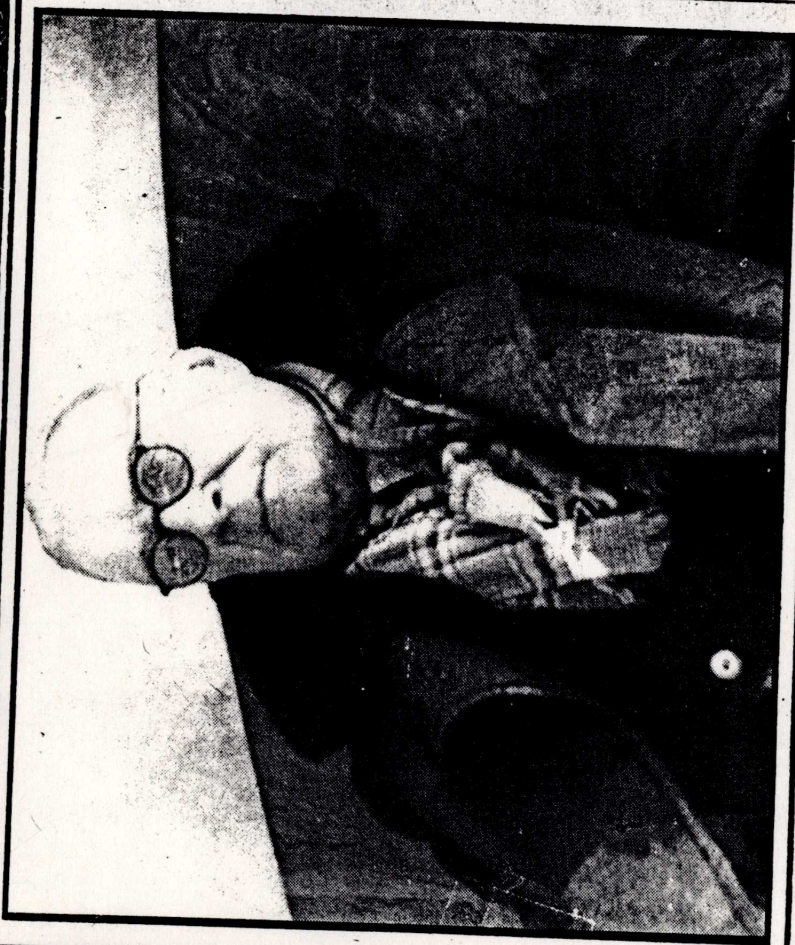
* Kirjuta, mida loomulikult tunned, aga ainult siis, kui sa seda oma südames vajaliku leiad!

* Tööta kõik fantaasias läbi!

* Ara unusta, et mõttel on oma ülesehitus, vorm, arhitektuur!

Vahel kirjutas ta teosed olse partituuri. Abikaasa Gertrud pidi ruttama noodilehe kuitatamisega. Tänu Gertrudile oli Kapi igapäevase elu tagala tugev. Abikaasa, see alaline hea väim, tundis oma meest läbi ja läbi kogu tema keerukuses ja omapäras ning püüdis ennastisalgavalt juhtida selle spontaanset energiat nii palju, kui see vähegi võimalik oli. Ent ega tulema talitsutamine kerge olnud.

Minu kujutluse on Kapp jäänud ikka konservatooriumi süngevõitu torniklassis viibivana. Kõrge, pime, davõit, ümmargune ruum. Anuult ühest kõrgest ja kitsast aknast tulev violetne päikeseõõk lõikas vahel ruumi kahaks. Miks violetne? Klassis annab ju tunde vana Kapp, kelle lahutamatu kaaslane on plip. See fossas alatasa, professor ise jehoonvalikult pilve sees. Tolles piibulõhnalises vanaalinnatõus andis ta tunde, jagas ülesanded ja vaatas läbi õpilaste töid. Oli sedagi, et ta tundis üldse ei tulnud. Mõni-kord aga tuli kohale väga teemil meelolus: «Armas sõber... täna teeme psühholoogilise tunni... vaata Bach-Beethoven-Brahms...» ja lisis siis mõned saa-

ELU LOPUAASTAIL

olla. Kui siis mõni aasta hiljem 13-aastane nooruk Miina Härma kontserdil noodiliste keeraski ja pärast kodu tollasele tuntuimale kunstnikule oma klaverimängu oskust näitas, oli otsustatud, et Artur Peterburi konservatooriumi muusikal õppima läheb.

Nii nagu R. Tobias, M. Härmal, K. Türrput, M. Lüdigi, M. Saari, A. Topmanit, meelitas ka Artur Kappi orel. Sisseastumiseksamil kiitis prof. Homijus Artur Kapi head improviseerimisvõimet. «Armas kolleeg, ütles ta poisi isale, «teie ei tea isegi, mida teie poeg oskab.» Isal tulnud pisarad silma. Sisseastumiseksamil esitas Artur Kapp J. S. Bach'i viiehäälsel Fantaasia c-moll.

Orelile lisandusid peagi kompositsiooniõpingud N. Rimski-Korsakovi juures. Sõpradega kokku saades oli kõneaineks ikka muusika. Rohkesti mängiti neljal käel. Vahel improviseeriti võidu, «lahingukaaslasteks» esmaajoones lallased Alfreds Kalniņš ja Emīls Darziņš. Eestlastest, keda Kapp ise nimetas «kaaspuudrusõbraks», oli alati kohal R. Tobias, keda A. Kapp eriti kõrgelt hindas. Muusikute toas olev klaver nägi päevi. Seal arvestati ka uusi teoseid. Teravmeelselt esines ikka Artur Kapp. Tema märkused olid lühikesed, ümberlülkamatud.

Kompositsiooniklassi lõpetamisel tuli mõelda leivateenimisele. Kapp oli meeldivate kommetega seltskonnainimene ja

Rulge eriti tähele panna.

Ei olnud Eestiski teadmata, et ta oli lironud enda juhtivas muusikakoolis eeskujuliku korra nii majanduslikul kui ka kunstilisel alal ning leidnud tunnustuse ka võimeka dirigendina. Pole siis ime, et teda hakati tagasi kodumaale nõudma. Nii saabuski A. Kapp 1920. a. mais Tallinna, kohale Raimund Kulli asemele, kes oli läinud pikemale õppereisile. Mõnda aega teatris töötanud, võttis ta enda hoolde kompositsiooni õpetamise Tallinna Kõrgemas Muusikakoolis.

Mitmesugused kohustused jätsid A. Kappile suhteliselt vähe võimalusi orelikunstnikuna tegutsemiseks, mille puhul läti helilooja Alfreds Kalniņš ütles: «Mina isiklikult kahetsen küll väga, et Kapp orelile selja on pööranud, sest tema on kõige parem organist, keda mul on seni võimalik kuulda olnud. Juba oma õppimise ajal köitis ta suurt tähelepanu.»

1938. aastal lisas sama mees: «Kapi haruldane ane paistis silma eriti improviseerimise oskuse poolest. Tema kompositsioonid olid palju rohkem kui sioonilistest kalduvustest harmoonias ja kontrapunkti.»

Kapi improviseerimise kohal on säilinud rohkesti meenuisi. Oige laialt tuntud on lugu Haapsalust, kus A. Kapp läinud teenistuse ajal kirikusse oma järele huldama. Iseväki harmoonia ja polüfooniliselt arendatud eel- ja järelmänge kuulates arvanud kirikulised vanasarakul enust orelit taga mässaval.

Tuudur Veltik meenutab, et oli kord Märjamaal ühes pulmas, kus peoliste hulgas viibis ka Artur Kapp. Korraga keset piduliku tekkis Kapi tahtmine improviseerida. Hangiti kiriku võtmel ja mindi keik koos latvisele südaõõl kirikusse. «Küll tu siis fantaseeris ja improviseeris, küll imiteeris ja jubeeris, küll müristas ja mässas. Oli ülev.» Siis mindi taas pidulauda.

A. Kapi improviseerimisking oli loolepoolest tõkestamatu. Lauljatar Jenny Siimon mäletab juhtumil, kui ta kord Suure-Jaanis kontserdil oli tulinud ühe aaria, siis Kapp, kes orelit taga istus, improviseerinud veel kolmveerand tundi järelmängu. See olnud kordumatu elamus, mida ei unustata.

Villem Reimanil oli juhus kuulata 1946. aasta suvel Suure-Jaani kirikus

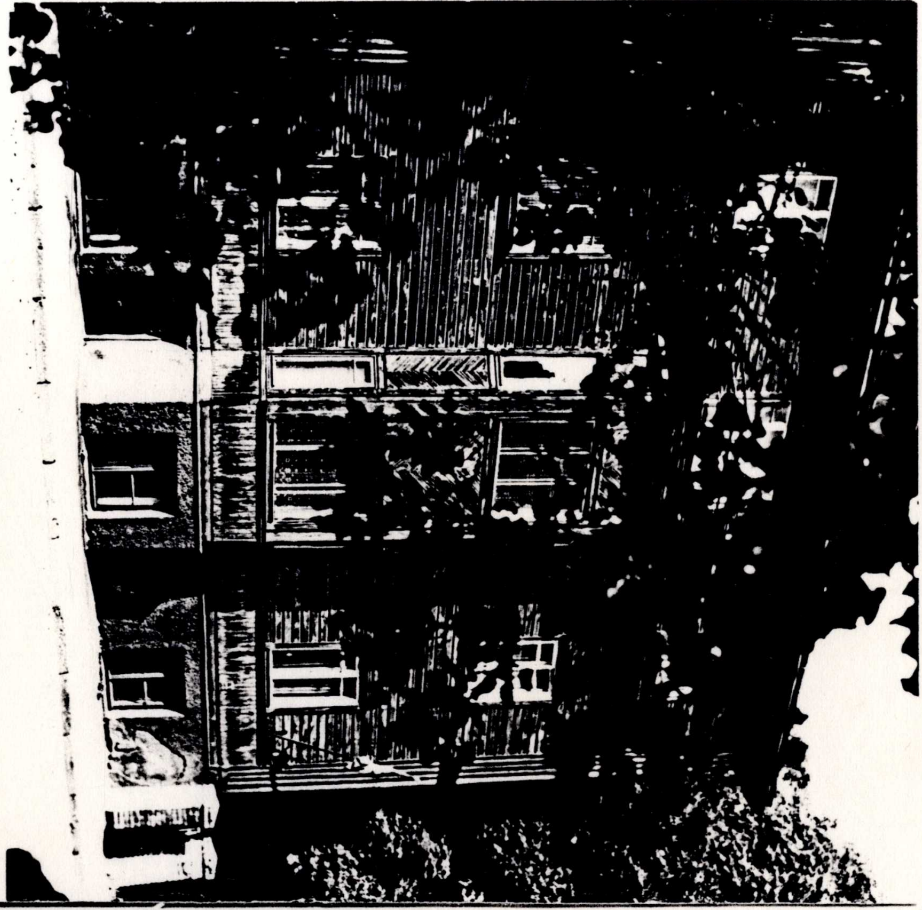

A. KAPP ASTRAHANI-PÄEVIL

tesõnad oma tolleaegse viimamähe pihtu. Ei klappinud maestrol oma kolleegi, tuntud helilooja ja muusikaarvustajaga kohe mille kuidagi, nii et ta isegi viimase nime ei tarvitanud, vaid erilise nüansiga «A. L.» lausus.

Kõhmunised Kapiiga olid alati huvitavad. Juba tema väline imposantsus äratas tähelepanu ja sundis teda kuulama, temast lugu pidama. Ta oli isiksus. Arvan nii, et Eller õpetas, Kapi aga pidi õppima. Ja temall õpitigi. Kas pole seegi üks märkimisväärtne nähtus, et kõik tema õpilased on lõsisema muusika poolele jäänud.

Oles kasult ja kaalult raskekaalu mees, oli tema astuminegi see tõltu väärtikas, piisalt raskepärane. Ei ühtki ootamatut liigu-

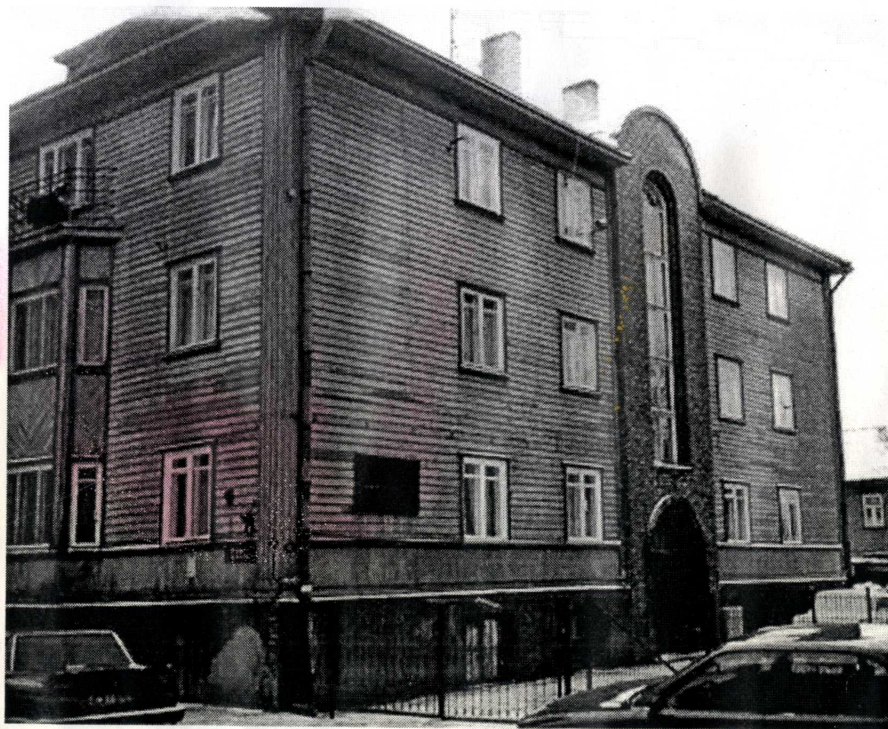

Hölen 1879
H. A. A. A.

LISA 3 - MKA ARHIIV, N9.1522: VÄRVIPASS, 20.01.2003

1522

TALLINNA KULTUURIVÄÄRTUSTE AMET

KOOSKÖLASTATUD

de 4. a. NR. 5

Tallinna Kultuuriväärtuste Amet

Tallinna Kultuuriväärtuste Amet
AIVAR NOORMA

Muinsuskaitse osakonna peaspetsialist

A. Kapi 8 maja värvipass

Koostaja: Henno Adrikorn

Tallinn 2002

Tallinna Kultuuriväärtuste Amet, Raekoja plats 12, 10146 Tallinn
Tel 645 7170, faks 645 7180, e-post muinsus@tallinnlv.ee

N9

1522

ELAMU VÄLISVIIMISTLUSPASS

Objekt	Korterelamu
Aadress	Kapi tn. 8
Tellija	Tallinna Kultuuriväärtuste amet
Omanik	KÜ Kapi tn.8/Alo Sirp
Viimistluspassi kehtivuse aeg	5a
Koostaja	Henno Adrikorn, Arhitektuuribüroo Adrikorn & Rets OÜ tel.662 1975, GSM 055 668 653
Arhitektuuriajaloolise väärtuse hinnang	Väga väärtuslik. Arhitektuurimälestis kultuuriministri 13. mai 1997 määrusega nr 21.
Hoone projekteerimisaeg	1938. a. Arhitekt U. Tuberg
Kujunduse keerukusaste	1 2 ☒ 3 4 5
Joonised	Maja värviskeem
Fotod	2002. a. november

Tallinn 2002

Seinad

Olemasolev materjal: Puitlaudis

Viimistlus: Värv

Vajalikud tööd:

Puitpindadelt eemaldada lahtine värv ja mustus, kruntida ja värvida. Väljavahetada pehkinud voodrilaudade lõigud olemasoleva voodrilaua koopiatega, s.t. olemasoleva laudise profiiliga. Jälgida laudise paigaldamise skeemi.

Sama kehtib ka vundamendipealse veelaua kohta.

Aknad restaureerida või vahetada olemasolevate koopiatega, eriti välisraamide puhul. Siseraamide puhul võib kasutada klaaspaketti ($\delta_{\max} = 16 \text{ mm}$). **Asendada plastaknad tagafassaadil puidust akendega.**

Enne värvimistööde alustamist eemaldada heilooja Kapp'idele paigaldatud mälestustahvlid. Enne tagasipaigaldamist kontrollida tehniline olukord, vajadusel korrastada, ning puhastada.

Trepikoja silikaattellistest sein puhastada survepesuga, vajadusel täita vuugid lubimördiga (kohustuslik).

Tutvuda ka lisa esitatud värvikooli materjalidega.

Tööde teostamiseks arhitektuurimälestisel on vajalik Tallinna Kultuuriväärtuste Ameti luba.

Värvitavad pinnad ja värvitoonid:

Seinapind	9628 A/3 Tikkurila
Nurgalauad, tuulekast, räästaalune püstlaudis	9617 A/2
Aknapiirdelauad	9618 A/1 Tikkurila
Aknaraamid	Valged
Akna veeplekid	9628 A/3 Tikkurila
Trepikoja aknaleng, peaukse leng	9632 C/1
Trepikoja aknaraam, ukseleht	9623 A/2

Katus

Olemasolev kate: Tsinkplekk, tehniline seisukord - rahuldav

Vajalikud tööd: Enne värvimistööde alustamist hoolikalt puhastada, eemaldada lahtine värv, roostetus, ning kruntida.

Värvitavad pinnad ja värvitoonid:

Katuse värv 9628 A/3 Tikkurila

Korstnad Valged

Vihmaveetorud 9618 C/2 Tikkurila
Taastada puuduvad osad.

Sokkel

Olemasolev materjal: Looduslik paekivi, krohvitud.

Vajalikud tööd:

Olemasolev krohvipind puhastada, teha krohviparandused lubimördiga (tsemendi sisaldus maksimaalselt 5 %).

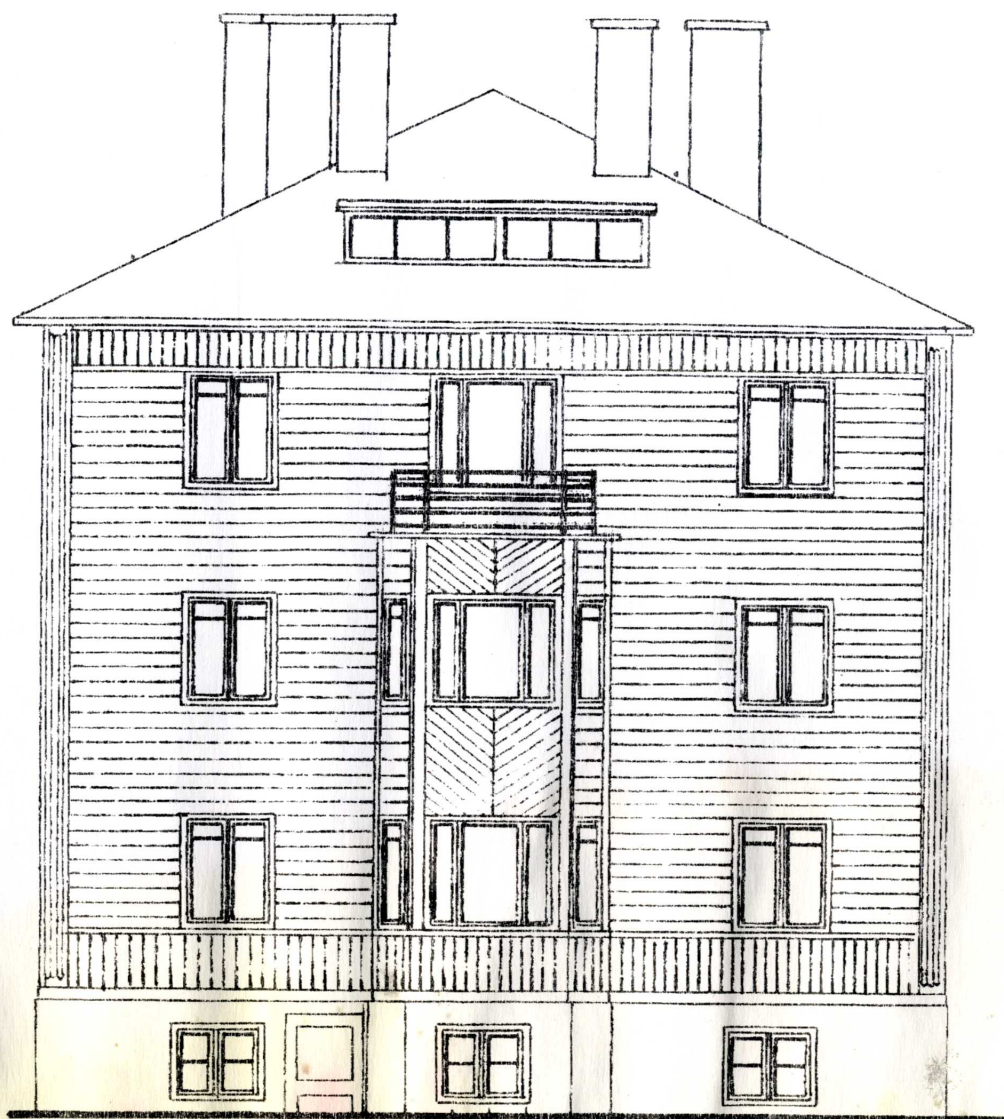
Värvitoon: 9619 C/1

Keldriaknad: 9682 C/3

Märkused

NB! Et olla kindel lõpptulemuse sobivuses, teha enne kogu maja värvimist proovivärvimine ca 1m² suurusel alal.

VAADE IDAST

Katus

9628 A/3

Sokkel

9619 C/1

Keldriakna raamid,
leng, -uks.

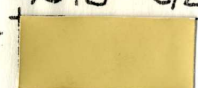
9682 C/3

Sein, veelaud

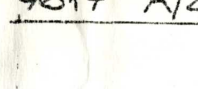
9618 C/2

Nurgalaud, tuule-
kast, püstlaudis

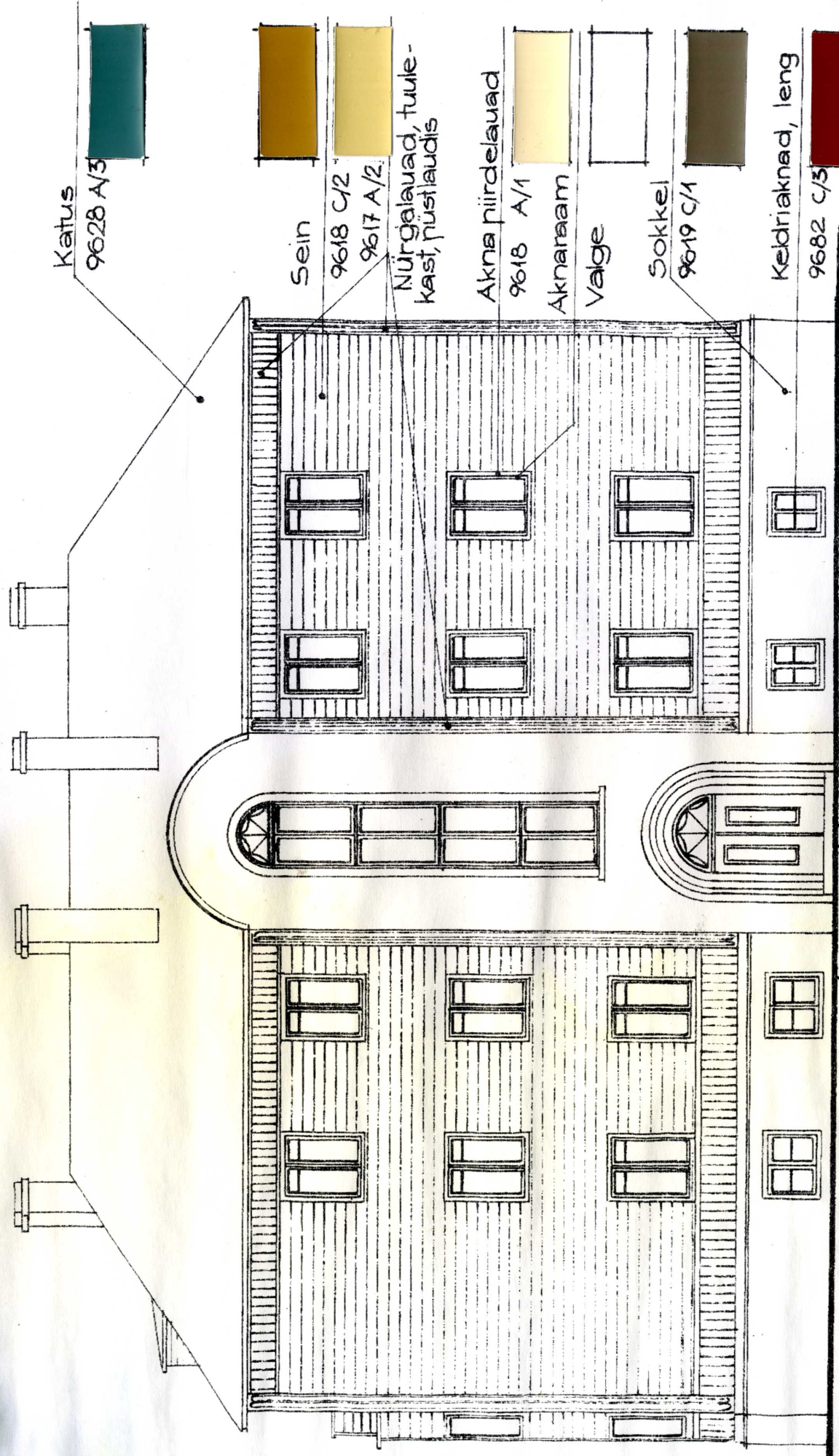
9617 A/2

Akna piirdelaud

9618 A/1

VADE VISMARI TANAUA POOLIT

Katus
9628 A/3

Sein
9618 C/2
9617 A/2

Nurgalaualad, tule-
kast, püstlaudis

Aknad, piirdelaualad
9618 A/1
Aknaraam

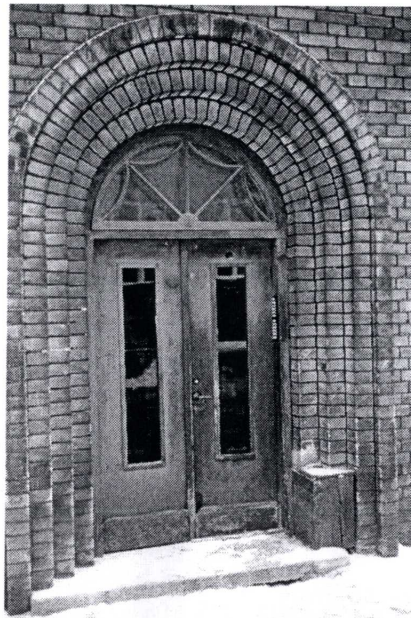
Valge

Sokkel
9619 C/1

Keldriaknad, leng
9682 C/3

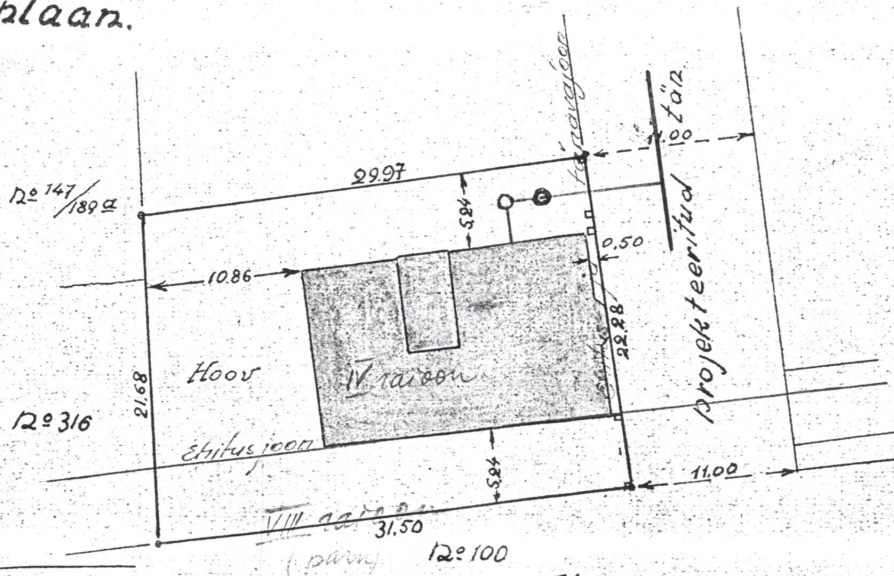
Trenikoja aknaraamid,
ukseleht 9623 A-2

Trenikoja aknaleng, ukse leng
9632 C/1
profiillist

E. Bergman

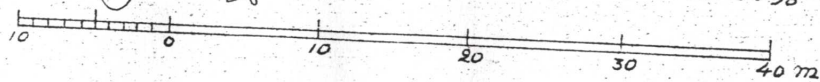
Asendi plaan.

Tempeelmark
aast kaudutatud.
Tallinnas, 21 sept. 1938
Ehitusosakonna

Linna- ja ehitusjao
Linnamäärus 23.9.38

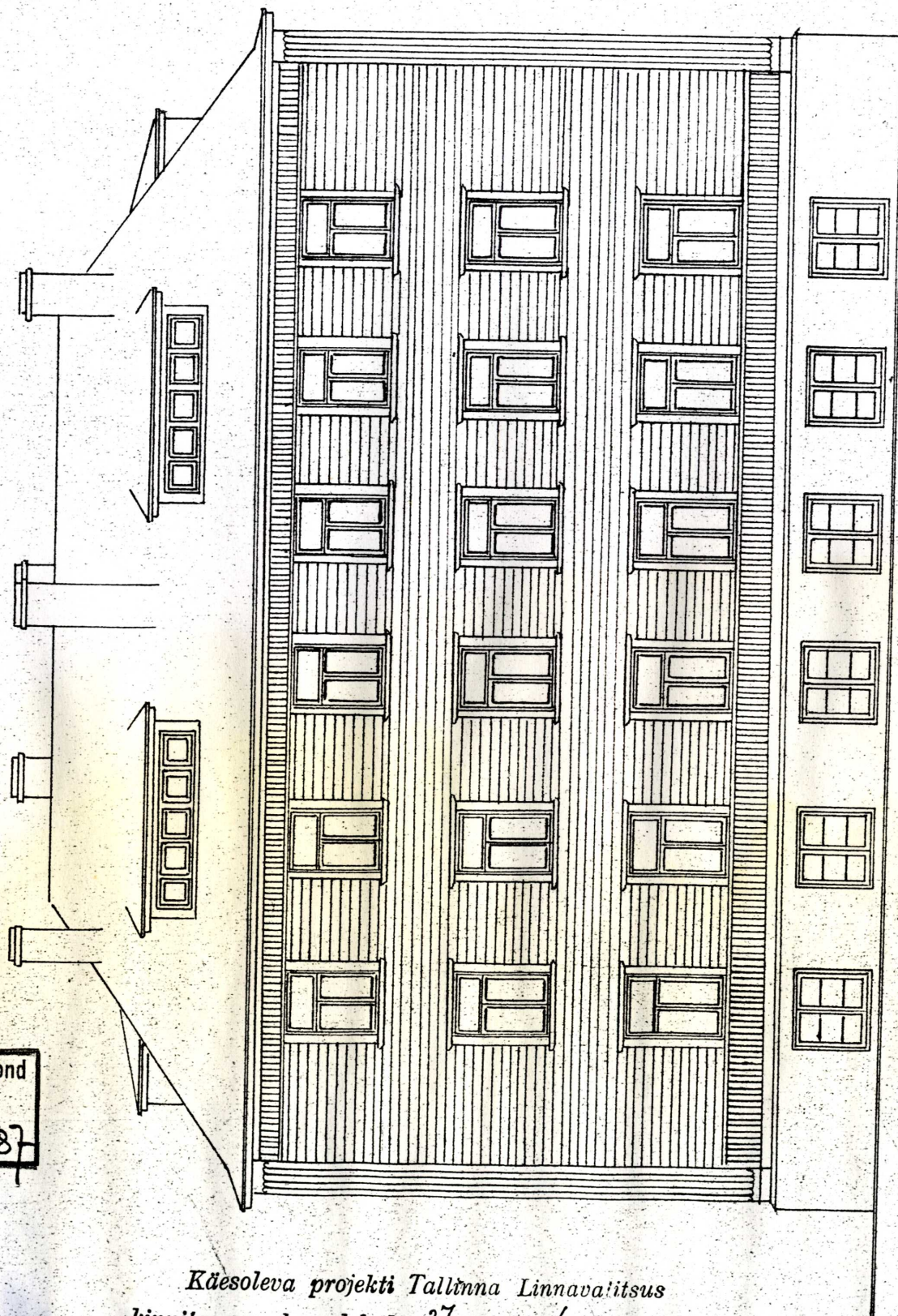
Krundi suurus: 675.00 m²
Hoone aluspind 222.70 m²
Täisehitamine 33%

Vaade tänavalt.

Kas see uus on püüdnud projekti

naval. Ehitusosakond
ADUD
1938 Nr. 18887

rohel platsilt.

Käesoleva projekti Tallinna Linnavalitsus
kinnitas oma koosolekul „27“ sept. 1938 a.

Tallinnas „27“ sept. 1938 a. № 10621

Ülelinnapea:

Ehitusosk-a direktor:

J. Paats
Aluiskallaste

AS Baltic Color müüb projekti raames väljastatud fassaadipasside esitajatele 20% hinnasoodustusega Lin linaõlivärve, Teho ja Villa õli-alküüdvärve, Holvi lubivärve, Hansa Silicat silikaatvärve ja metallpindade värve Panssari ning Rostex järgmistest kauplustest:

- Kaare tee Ehitusmaterjalikeskus
- Ehituse ABC
- Kemiflora
- Kunderi Ehitusmaterjalid
- Ehitusmaailm

ES Sadolin Ltd müüb väljastatud fassaadipasside esitajatele 20% hinnaalandusega õli-alküüdvärve Domus, linaõlialusel puidukaitsevärvi Pinotex Special, silikaatvärve Silikat, Silikat Base ja katusevärvi Fortis, Fortis Base. Soodustusega värve saab osta järgmistest kauplustest:

- Kaare tee Ehitusmaterjalikeskus
- Ehituse ABC
- Ehitusmaailm
- Värvikeskus Forelli 10
- Mendali Kotzebue
- Kunderi Ehitusmaterjalid

Puumaja tasub värvida traditsiooniliste värvidega

MART VABAR
ETUI BetonTEST projektijuht

Umbsest lateksvärvist niiskeks muutuvad voodrilauad toovad kätte puidu kiirema vananemise ning kujunevad välja seenkahjustused.

Kõigile meile on tuntud kestendavad, värvikihti maha ajavad hooned, mis on kaetud lateks- või mõne muu kilet moodustava värviga. Selline umbne värvikiht ei püsi majade "hingamise" tõttu puidust välisvoodril eriti kaua ka siis, kui selle kinnitumisomadused muidu eeskujulikud on.

Lisaks koledale väljanägemisele saavutame me koleda olukorra ehituskonstruksioonide jaoks: niiskeks muutuvad voodrilauad toovad kätte puidu kiirema vananemise, kujunevad välja ka seenkahjustused.

Juba tekkinud kahju saab enamasti heastada vana värvi eemaldamise teel. Selle otsekohene mahakraapimine võib küll päris suur töö olla, kuid head riistad ning õppinud mehed leiavad iga konkreetse olukorra jaoks sobivaima lahenduse.

Liivapritsiaga ei tohiks küll puumajale lähedalegi minna, keemilised värvieemaldajad aga maksavad päris korralikku raha – nii et mõtlemisainet niisuguse maja välisvoodri päästmisoperatsiooni juures leidub piisavalt.

Kui silmailu pole see kõige olulisem kriteerium, siis võib ka lasta majal mõned aastad kestendavana seista, kuni umbsest kilevärvist piisavalt suur osa seinast lahti tulnud on.

Viie-kuue aastaga tuleb kilevärv juba seinast niipalju lahti, et sein hingata saab, kõvasti kinniolevad kohad pole siis enam seintes liikuva niiskuse teel eriti palju ees. Siis võib terasharjaga nühkida maha kogu lahtise värvi ja sageli saabki tulemuseks piisavalt puhta töö, et võib sobivamate füüsikaliste omadustega värvi voodrilaudadele kandma hakata.

Ehtne, traditsiooniliste retseptide järgi valmis segatud õlivärv annab siin väga hea tulemuse, tänapäevased paremad tooted muide ei erine sellest sageli põhimõtteliselt. Muidugi, umbse värvi all oldud aastat ei mõju hästi laudvoodri kvaliteedile, sel ajal vananeb puit forsseeritud tempos.

Segatakse kokku linaseemneõlist või värnitsast, mida võib umbes poole koguse võrra vanade ning läbitöötanud määrideõlidega

täiendada. Sobiv toon saavutatakse vajaliku värvimulla lisamise teel, aga päris tõkati tooni õli välistab loomulikult heledate toonide kasutamise.

Kui te soovite niisugust loodushoidlikku, materjalide korduvkasutusel baseeruvat tehnoloogiat omal käel kodus proovida, katsetage kõigepealt, kas tekkiv toon seinale kantuna on ikka see, mida te soovisite. Teiseks aga tuleb kindlaks teha, mis juhtub, kui ehtne õlivärv vanale värvipinnale kanda – sest keemia on üks peenike teadus, mis üllatusi tuua võib.

Tegelikult ei pea vana puumaja klantsima, nagu uunikumide näitusele viidav auto. Väärika maja väärika eaga kaasneb küll vajadus seda korras hoida, kuid naturaalsete värvide pehmemad, võiks ehk öelda inimlikumad toonid sobivad sinna juurde eriti hästi, toovad välja niisuguse ehitise hingestatuse ja pealetükkimatu ilu. Isegi väike värvi määrdumine või siniseks muutumine, seenkahjustus kuuluvad argipäeva juurde, need pole katastroof.

Majaomaniku seisukohalt on kõige õigem talle kuuluvat maja lihtsalt korras hoida, valvata, et selle konstruktsioonid ei hakkaks lagunema – kõik ülejäänud tegevused vajavad küllalt põhjalikku läbikaalumist, mis võib mittespetsialistile üle jõu käivaks osutuda.

Kindlasti tasub määrdunud värvi seinal pigem puhtaks pesta, kui üle värvida, sest aja jooksul pleekinud tooni täpselt tabada on pea võimatu. Seega uusehitustel on oma loogika, vanadel majadel oma, neid vägivaldselt paari panna pole võimalik.

Õlivärv naturaälvärnitsast ja vanast mootoriõlist

Kui kasutada heledamaid pigmente, ei pruugi väga tumedaks tõmbunud vana õli kasutamine võimalikuks osutuda. Katsetage asja enne (ka seinal), enne, kui otsuse langetate teile sobiva retsepti suhtes ja suure koguse kokku segate.

Koostis:

- kuni ½ osa vana, bensiinimootori läbitöötanud või hüdraulika õli
- vähemalt ½ osa värnitsat/linaseemneõli

Segada põhjalikult omavahel, lisada värvipigment vastavalt soovile ja võimalusele, segada veelkord hoolikalt.

Tee nii, kui õlivärvi kasutamisel eriti head tulemust saavutada püüad:

- Kraabi lahtine värv seinalt maha kõva traatharjaga, piisavalt terava kaabitsaga saab kätte ka kinnioleva, kasvõi laudu õhemaks kaapides. Ometi just töö ja vaeva säästmine ongi eesmärgiks, kui tuua mängu õlivärv teiste traditsiooniliste värvide (piim-, lubi-, keeduvärv) kõrvale. Niisiis, laudu just hõõveldama hakata ei tasu, õlivärv püsib ka vanal värvikihil.
- Krundi pind õhukese tsinkvalgega – nii et allolev pind läbi kumana jääb. Lase 2 päeva kuivada, seejärel kanna seinale esimene, õhem kord lõplikult kasutusele jäävat värvi ja lase kuivada 5 päeva. Teine lõplik värvikiht võib paksem olla, ometi ei tohiks värvimise ajal tekkida mööda seinu alla nõrguvald piisku. Värvimise ajal ei tohi sein olla niiske, samas ei tohi see otsese päikesepaiste alla jääda, et kuivamine ei muutuks liiga kiireks. Viimast probleemi võib kiiresti vältida, liikudes tööjärjega päikese järel, teisisõnu asudes järjest seinu värvima alles sellisel päevaajal, kui otsesed kiired sinna enam peale ei paista.
- Päikesepoolne sein on alati suurima koormuse all ka juba seinale kantud värvi suhtes, mitte ainult värvi kuivamise ajal. Kui see külg on fassaadiks, tasub ehk laudvooderdisele viie või enama aasta pärast veel ühe värvikihi kanda.

Allikas: Mart Vabar

VILLA PRIMER

Täismatt alküüdõlivärv puitpindade kruntimiseks välistingimustes. Sobib uutele, tööstuslikult krunditud ja küllastatud pindadele ning ka varem õlivärviga värvitud pindadele vahekrundiks enne akrülaatvärviga värvimist. Värv imendub hästi ja parandab viimistlusvärvi nakkumist aluspinnaga. Kulu sõltuvalt pinna seisukorrast 6-10 m²/l. Kuivamisaeg: 12 tundi – tolmukuiv, 24 tundi – värvimiskuiv. Toon: valge. Pakend: 1L; 3L; 10L

ULTIMA

Poolläbipaistev vesialuseline puidukaitsevärv. Moodustab elastse ja tugeva värvikile jättes puidutekstuuri aimatavaks. Sobib uutele ja varem puidukaitsevahendiga värvitud pindadele ning palkmajadele. Värv imendub hästi puitu ning on hea tooni ja läikestabiilsusega. Kulu saetud pinnal 4-6 m²/l; hõõveldatud pinnal 8-10 m²/l. Kuivamisaeg: 1 tund – tolmukuiv, 2-4 tundi – värvimiskuiv. Valge, toonitav Tikkurila Vinha ja Välisvärvide värvikaartide järgi (VVA- ja VC-alusvävid) Pakend: 0,9L; 2,7L; 9,0L

KOLOREX

Poolläbipaistev alküüdaluseline puidukaitsevahend uutele ja varem puidukaitsevahendiga värvitud pindadele välistöödeks. Toob esile puidutekstuuri, kaitseb puitu niiskuse ja UV-kiirguse toime eest. Kulu saetud pinnal 4-8 m²/l; hõõveldatud pinnal 8-12 m²/l. Kuivamisaeg: 4-8 tundi – tolmukuiv, 24 tundi – värvimiskuiv. Toonitav Tikkurila Puidukaitsevahendite värvikaardi järgi (EC-alusvärv); lihtsasti 4 valmistooni: oregon, mahagon, pähkel, palisander. Pakend: 0,9L; 2,7L; 9,0L ja valmistoonid 1L; 3L; 10L

KOLOREX AKVA

Poolläbipaistev vesialuseline puidukaitsevahend uutele ja varem puidukaitsevahendiga värvitud pindadele välistöödeks. Toob esile puidutekstuuri, on peaaegu lõhnatu, kaitseb puitu niiskuse ja UV-kiirguse toime eest. Kulu saetud pinnal 4-8 m²/l; hõõveldatud pinnal 8-12 m²/l. Kuivamisaeg: 2-3 tundi – tolmukuiv, 24 tundi – värvimiskuiv. Toonitav Tikkurila Puidukaitsevahendite värvikaardi järgi (EC-alusvärv). Pakend: 0,9L; 2,7L; 9,0L

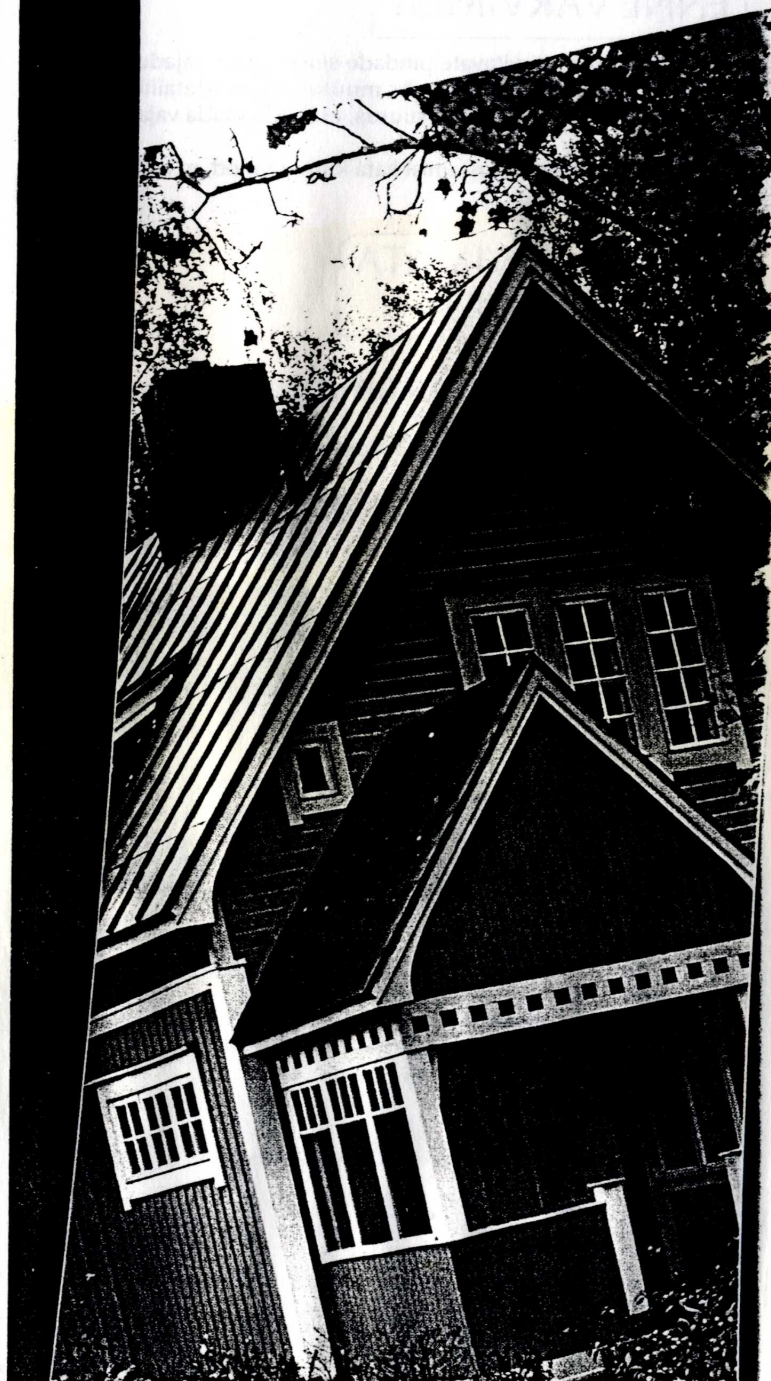
Vali värvitoonid oma majale Tikkurila välisvärvide värvikaartidest. Kõik värvitoonid välisvärvide värvikaartides on vastupidavad UV-kiirgusele ja säilitavad oma tooni pikka aega.

10

TÖÖJUHIS

Puitfassaadide värvimine

Puitpinnale avaldavad kahjustavat mõju UV-kiirgus, sademed, temperatuuri ja niiskuse kõikumised. Samuti rikuvad puitpinda pehkimis-, sinetus- ja hallitusseened, mis levivad jõudsalt niiskusest kahjustatud pindadel.

VIVACOLOR puiduvärvid kaitsevad puitfassaadi

hallitusest, niiskusest ja UV-kiirgusest. Need värvid kaitsevad puitpinda

Loodusliku ja keskkonnahariliku materjalina kaitsetakse puitu nii suvilate kui ka elumajade ehitamiseks. Õigesti ja hoolikalt värvitud puitmaja säilitab oma väärtuse pikka aega. Aluspinna korralik ettevalmistamine, head töövahendid, kvaliteetsed ja pinnale sobivad tooted ning õigesti sooritatud värvimine kindlustavad hea lõpptulemuse.

TÖÖVAHENDID

Redel, tellingud, tolmuhari, kummikindad, kaabits ja terashari vana värvi eemaldamiseks, töökindad, kattekile, tolumask, liivapaber, lihvimisklots, maalriteip, värvipurgiavaja, värvisegamispulk, pintslid.

Kõik eelpoolnimetatud töövahendid pole alati hädavajalikud. Valik sõltub viimistletavast pinnast ja selle seisukorrast.

ENNE VÄRVIMIST

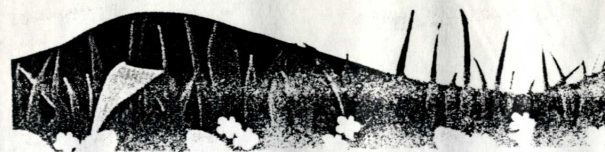
Esmalt kontrolli värvitavate pindade seisukorda, vajadusel vaheta välja kasutuskõlbmatuks muutunud puitdetailid. Arvuta välja värvitava pinna suurus, et teada saada vajalik värvikogus.

Enne värvimistööde alustamist kata kinni taimed, et kaitsta neid pritsmete eest.

UUED VÄRVIMATA SEINAPINNAD

Pinna ettevalmistamine

1. Harja pind tolmust ja lahtistest osakestest puhtaks.

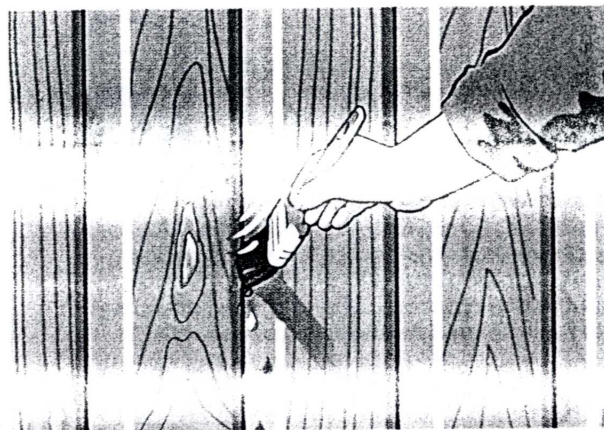

2. Loputa pind veega ja lasse kuivada.

3. Loputa pind veega ja lasse kuivada.
4. Töötle pind puiduimmutusvahendiga VIVAPROTEKT. Puiduimmutusvahend kaitseb puidupinda niiskuse, pehkimis-, sinetus- ja hallitusseente eest.

5. Värvimisel kasuta puitpinnale sobivaid värve VIVACOLOR. Kõikidele puitpindadele sobivad värvid on VIVACOLOR KOKKOKSIVÄRVID.

NB! Poolläbipaistva puidukaitsevahendiga värvimisel metallpinnad ei ole kaitstud.

6. Eemalda vaik oksakohtadest ja töötle need Tikkurila erilakiga OKSALAKKA, et vältida vaigu hilisemat tungimist läbi viimistlusvärvi.

NB! Poolläbipaistva puidukaitsevahendiga värvimisel oksakohti erilakiga ei töödelda.

Värvimine

Vesialuselise akrülaatvärviga

- Krundi hõõveldatud puitpind kruntvärviga VILLA PRIMER. Saetud pinda ei pea eelnevalt kruntima.
- Värv kaks korda akrülaatvärviga VILLA AKVA.

Vesialuselise puidukaitsevärviga

- Värv kaks korda vesialuselise puidukaitsevärviga ULTIMA.

Poolläbipaistva puidukaitsevahendiga

- Värv 2-3 korda toonitud puidukaitsevahendiga KOLOREX või KOLOREX AKVA.

Alküüdõlivärviga

- Krundi alküüdõlivärviga VILLA, mida on vedeldatud puiduimmutiga VIVAPROTEKT või vedeldiga UNIT 10% värv mahust.
- Värv üks kord alküüdõlivärviga VILLA.

VAREM POOLLÄBIPAISTVA PUIDUKAITSEVAHENDIGA VÄRVITUD PINNAD

Pinna ettevalmistamine

1. Eemalda pinnalt lahtine, kooruv puidukaitsevahend terasharja ja kaabitsaga.

2. Harja pind tolmust ja lahtistest osakestest puhtaks.

3. Loputa pind veega ja lasse kuivada.

4. Loputa pind veega ja lasse kuivada.

5. Loputa pind veega ja lasse kuivada.

6. Loputa pind veega ja lasse kuivada.

7. Loputa pind veega ja lasse kuivada.

8. Loputa pind veega ja lasse kuivada.

9. Loputa pind veega ja lasse kuivada.

10. Loputa pind veega ja lasse kuivada.

11. Loputa pind veega ja lasse kuivada.

12. Loputa pind veega ja lasse kuivada.

13. Loputa pind veega ja lasse kuivada.

14. Loputa pind veega ja lasse kuivada.

15. Loputa pind veega ja lasse kuivada.

16. Loputa pind veega ja lasse kuivada.

17. Loputa pind veega ja lasse kuivada.

18. Loputa pind veega ja lasse kuivada.

19. Loputa pind veega ja lasse kuivada.

20. Loputa pind veega ja lasse kuivada.

5. Töötle puhta puiduni puhastatud pind puiduimmutusvahendiga VIVAPROTEKT.
6. Eemalda värvi alla jäävatelt metallosadelt rooste ja krundi need metallikruntvärviga KORROSTOP või KORROSTOP PLUS.
- NB! Poolläbipaistva puidukaitsevahendiga värvimisel metallosi ei krundita.

Värvimine

- Poolläbipaistva puidukaitsevahendiga**
- Värv 2 korda toonitud puidukaitsevahendiga KOLOREX või KOLOREX AKVA.
 - NB! Puidukaitsevahendi toon peab olema sama tume või tumedam, kui ülevärvitav toon.

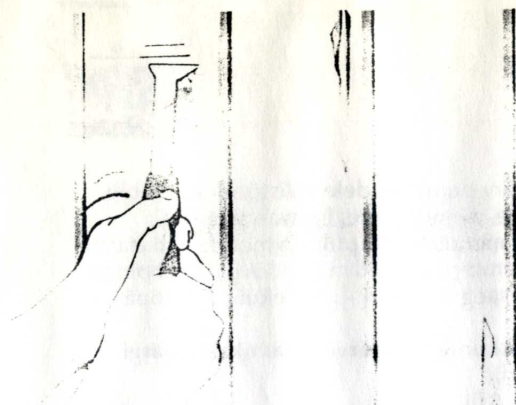
- Vesialuselise puidukaitsevärviga**
- Värv 2 korda vesialuselise puidukaitsevärviga ULTIMA.

- Vesialuselise akrülaatvärviga**
- Värv 2 korda akrülaatvärviga VILLA AKVA.

- Alküüdõlivärviga**
- Krundi alküüdõlivärviga VILLA, mida on vedeldatud puiduimmutiga VIVAPROTEKT või vedeldiga UNIT 10% värvi mahust.
 - Värv 1 kord alküüdõlivärviga VILLA.

VAREM ÕLIVÄRVIGA VÄRVITUD PINNAD

Pinna ettevalmistamine

1. Eemalda pinnalt lahtine, pragunenud värv terasharja ja kaabitsaga.

2. Harja pind tolmust ja lahtistest osakestest puhtaks.
3. Pese pind puhastusvahendiga VIVACLEAN, hallitusega kahjustatud pinda töötle hallitusvastase vahendiga HOMEENPOISTO 1, vastavalt toote kasutusjuhendile.
4. Loputa pind veega, enne kui pesuvahend jõuab kuivada.
5. Töötle pinda puiduimmutusvahendiga VIVAPROTEKT, et pind kuivaks kiiresti.
6. Töötle puhta puiduni puhastatud pind puiduimmutusvahendiga VIVAPROTEKT.
7. Krundi naelapead ja muud värvi alla jäävad paljandunud metallosad metallikruntvärviga KORROSTOP või KORROSTOP PLUS.

Värvimine

- Alküüdõlivärviga**
- Värv 2 korda alküüdõlivärviga VILLA.

- Vesialuselise akrülaatvärviga**
- Krundi pind kruntvärviga VILLA PRIMER.
 - Värv 2 korda akrülaatvärviga VILLA AKVA.

VAREM VESIALUSELISE AKRÜLAATVÄRVIGA VÄRVITUD PINNAD

Pinna ettevalmistamine

Vaata "Varem õlivärviga värvitud pinnad".

Värvimine

Värv 2 korda akrülaatvärviga VILLA AKVA.

KASULIKKE SOOVITUSI

VÄRVIDE SOBIVUS

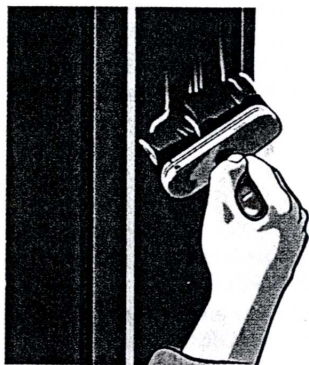
Maja värvimine on investering, mille tegemisel peab teadma värvide omavahelist sobivust, et vältida võimalikke vigu ja tagada värvipinna pikaajalisus.

Näiteks õlivärviga värvitud pinda tuleb enne vesialuselise akrülaatvärviga värvimist kindlasti kruntida spetsiaalse kruntvärviga, sest otse õlivärvi pinnale akrülaatvärvi ei nakku. Vana lateksvärvi pinda ei tohi ülevärvida õlivärviga ja samuti ei värvita puiduimmutusvahendiga varem värviga värvitud pinda.

Head nõu erinevate värvitüüpide sobivuse kohta saad värvitootjalt või -müüjalt.

Korralik ettevalmistamine ja pinna ettevalmistamine on ehituslikult – ehitamise käigus saab pinna vastupidavust mõjutada tehes piisavalt laiad katuseräästad ja õige kõrgusega sokli. Korralik veeäravoolusüsteem ja laaduvõrgendise tuulutus hoiab konstruktsiooni kuivana ja värvikatte pinnalt tõrjuvalt. Nii välditakse värvikatte ehituslikke vigu.

Parimad tingimused värvimistöödeks on pilvisel, kuival ja nõrga tuulega päeval. Päikesepaistest kuumenenud pinda ei ole soovitatav värvida. Väldi värvimist ka öhtul, sest pinnale jääv niiskus rikub värvikile omadusi. Värv 2 korda kuivamiseks on soovitatav ootada vähemalt 24 tundi.

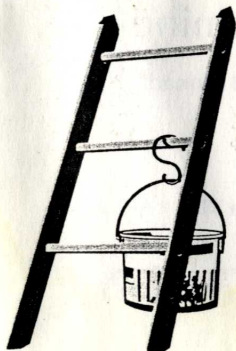
TÖÖVAHENDID PUITPINNA VÄRVIMISEL

Puitpinda värvi pintsliga, sest pintsliga värvimisel tungib värv või puidukaitsevahend sügavamale puitu, nakkub paremini aluspinnaga ja annab puitpinna parima kaitse välismõjude eest.

Värvirulli kasutamine puitfassaadide värvimisel ei ole soovitatav. Vesialuseliste toodetega värvides võib kasutada kõrgsurvepuhustit teise värvikihi pealekandmisel.

KASUTA KVALITEETSEID TÖÖVAHENDEID

Alati tasub kasutada kvaliteetseid töövahendeid. Nad on vastupidavamad, säästavad tööaega ja nendega on mugav töötada. Kvaliteetne pintsel imab paremini värvi, ei jäta pinnale karvu ja värvitud pind jääb ühtlane. Välisvärvimiseks vali 75-120 mm laiune suure mahutavusega välistööde pintsel. VIVACOLOR toodetega töötamiseks soovitage ANZA maalritarbeid.

LIHTSUSTA VÄRVIMISTÖÖD

On palju lihtsam, kui ei pea värvipurki kogu aega käes hoidma. Redelil töötamise ajaks valmista S-tähe kujuline konks purgi riputamiseks.

VÄRVI HOOLIKALT

Laudvooderdist värvi 2-3 laua kaupa alustades ülevalt. Kõik servad, nurgad ja otsapinnad tuleb hoolikalt katta värviga, ka need, millele on raske ligi pääseda. Ole eriti tähelepanelik otsapindade värvimisel, sest risti läbilõigatud puitpind imab kergesti niiskust ja on seetõttu kõige vastuvõtlikum niiskuskahjustustele.

HOIDU TOONIERINEVUSTEST

Värvi seina kaupa, nii et jätkukohad jääksid maja nurkadesse või muudesse varjatud kohtadesse. Sega ühte anumasse seina jaoks vajalik kogus värvi. Värv peab aeg-ajalt segama ka värvimise ajal.

TÖÖVAHENDITE PUHASTAMINE

Kui puhastad tööriistad kohe pärast töö lõpetamist, saad neid kasutada ka edaspidi. Tööpausi ajaks paki pintslid kilekotti või pane purki sobiva vedeldiga, et need ei jõuaks kuivada.

HOIA KESKKONDA

Ära vala värvitoodet ega vedeldit kanalisatsiooni, veekogusse ega pinnasesse. Isegi mitte siis, kui toode on veega vedeldatav. Värv sisalduvad lisaained raskendavad puhastusprotsessi puhastusjaamades. Vedelad värvijäägid tuleb viia kahjulike ainete kogumispunkti või lasta kuivada ja viia prügmäele koos tühjade purkidega.

KÜSI NÕU VÄRVIMÜÜJALT

Kui sul on küsimusi tööriista, eeltöötuse või toodete kohta, pöördu julgelt VIVACOLOR müüja poole. Meie müüjad on koolitatud ja ette valmistatud selleks, et Teiega jagada oma teadmisi ja kogemusi.

TOOTED PUITFASSAADIDE VÄRVIMISEKS

VIVAPROTEKT

Puiduimmutusvahend uutele ja töötlemata hõõveldatud ja saetud puitpindadele, samuti palkpindadele. Kaitseb puitpinda pehkimis-, sinetus- ja hallitusseente jms. kahjustuste eest ning annab puidule niiskust tõrjuvad omadused. Kulu saetud pinnal 4-5 m²/l; hõõveldatud pinnal, palkpinnal 8-10 m²/l. Pakend: 1L; 3L; 10L

VILLA AKVA

Matt õlisisaldusega vesialuseline akrülaatvärv puidust välisseinte ja voodrilaudade värvimiseks. Värv on peaaegu lõhnatu ning hea tooni- ja läikestabiilsusega. Kaitseb puitpinda välismõjude eest ja moodustab hingava värvikile. Kulu saetud pinnal 4-6 m²/l; hõõveldatud pinnal 7-9 m²/l. Kuivamisaeg: 1 tund – tolmukuiv, 2-4 tundi – värvimiskuiiv. Valge, toonitav Tikkurila Välisvärvide värvikaardi järgi (A- ja C-alusvärvid). Pakend: 0,9L; 2,7L; 9,0L; 18,0L

VILLA

Läikiv alküüdõlivärv puitpindadele välistöödeks. Sobib puidust välisseinte, akende, uste, lipuvarraste jms. värvimiseks. Värv imendub hästi puitu ja moodustab elastse värvikile. Kulu saetud pinnal 6-8 m²/l; hõõveldatud pinnal 9-11 m²/l. Kuivamisaeg: 24 tundi – puutekuiv, 2-3 ööpäeva – värvimiskuiiv. Valge, toonitav Tikkurila Välisvärvide värvikaardi järgi (A- ja C-alusvärvid). Pakend: 0,9L; 2,7L; 9,0L

Äripäev 03.04.2002.a

Akende renoveerimisel kasuta vana klaasi ning selle raami kinnitamiseks kitti **Akende kergekäeline väljavahetamine ei tasu ära**

SELENE-RETE REBANE

Ehkki puitaknaid peab põhjamaises kliimas üle värvima tihti, ei tasu akende kergekäeline väljavahetamine end majanduslikult ära.

Hard Restauraatori juhataja Hardi Toomingu sõnul peavad kvaliteetsest puidust ja korralikult hooldatud aknad vastu kuni 30–40 aastat, enne kui vajavad täielikku renoveerimist. Kui välimisi osi tuleks värvida kord 4–5 aasta jooksul, siis sisemisi ning vähem eksponeeritud kohti kord 10–15 aasta jooksul. Samas sõltub see ka värvi vastupidavusest ja sellest, millisele maja küljele aken jääb. Näiteks lõunapoolsetelt akendelt kulub värv maha kiiremini kui põhjapoolsetelt.

Õige aknavärv on vastupidav ilmastikutingimustele, kaitseb puitu niiskuse eest ja seda saab hõlpsasti uuendada. Veel enne ülevärvimist puhastatakse värvitud pinnad kas sooda või ammooniumilahusega, võetakse eemaldamisvahendiga maha vana värv ning eemaldatakse peitliga kulunud kitt ning lihvitakse pinnad. Järgneva kruntimise eesmärk on tagada, et kattevärv kinnituks hästi aluspinna külge. Õhukese krundikihiga kaetakse nii raamid kui ka klaasivaltsid. ASi Restor peaarhitekt Mart Keskküla soovitab puitraamid enne igakordset värvimist katta toore, kuni 60 kraadini kuumutatud linaõliga.

Klaaside valikul soovivad restauraatorid eelistada nii vana klaasi kui võimalik, sest see läheb maja üldilmega paremini kokku kui uus ülisile klaas. Kui maja asub mürarikas ümbruses, võib sisemises raamis vana klaasi asemel kasutada müra vähendavat klaaspaketti.

Traditsiooniliselt asetatakse klaasid kohale linaõlikitiga, kinnitatakse tihvtidega ja kaetakse klaasivaltsiga.

Tänapäeval kasutatakse kiti asemel tihti silikooni. Silikooni puudus on see, et klaasi ei saa hiljem raami küljest eemaldada. Hardi Toomingu sõnul aurustuvad silikoonist erinevad keemilised ühendid ja selle tagajärjel tõmbub silikoon kokku ning klaas ei kinnitu enam nii hästi raami külge. Seega on klaasimisel parem kasutada kitti.

Puitakende renoveerimisel soovitatakse kasutada linaõlivärve, kuna need on erinevalt uut tüüpi värvidest end tõestanud. Linaõlivärvid haakuvad hästi puiduga ning vananevad ühtlaselt. Värvida tuleb kokku kolm korda: kord kruntimisel ning pärast kittimist ja lihvimist.

Kuigi Stelling Kaubanduse OÜ müügijuhi Vahur Vetevoolu sõnul on huvi keskkonnasõbralike toodete vastu suurenenas, pole linaõlitoodete järele hetkel huvi eriti suur. Siiski on ehituskauplustest võimalik saada nii linaõli kui ka valmis kitti. Müügil on Soome firma Tikkurila linaõlikitti (68–359 kr) ja Inglise firma Bartoline linaõlikitti (22–660 kr), lisaks on võimalik tellida eri tooni linaõlivärvi ja osta naturaalselt või keedetud linaõli. Restauratorid Eesti kitti ei soovita.

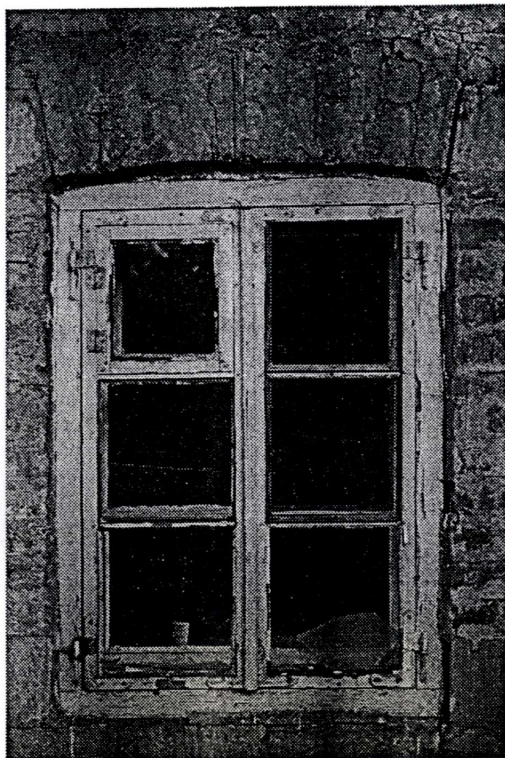
Kui raam on aegade jooksul kahjustada saanud, siis tuleks selle parandamine jätta asjatundjate hooleks, sest see töö nõuab nii teadmisi kui ka puidutunnetust. Parandustöödeks soovitatakse kasutada lülipuitu ning vaiku sisaldavat männipuitu, mille aastaringid sobitatakse vastavalt asendatavale puidule. See takistab pingete tekkimist vana ja uue puidu vahel.

Uue raami valmistamiseks valitakse samuti võimalikult kvaliteetne materjal, mis on sirgelt kasvanud, ei sisalda oksakohti ega maltspuitu. Lülipuidu võib ära tunda värvuse järgi, see on maltspuidust tumedam. Aastaid peab vastu ainult talvel langetatud puit. Puidu vaigusisaldus on suurim talve esimeses pooles.

Uus raam peaks olema valmistatud spetsiaalse projekti järgi. Keskküla sõnul on senine praktika näidanud, et uued raamid tulevad tihti originaalist täiesti erinevad ning omavoliline akende vahetus võib muinsuskaitse all olevates majades tuua kaasa haldustrahvi.

Kui vana maja vajub, võib aken kinni kiiluda. Aknapiitu ehitades võeti vajumine tavaliselt arvesse. Probleemi saab lahendada raamide ja piida uuesti paika hõõveldamisega, mis aitab vähendada ka soojakadu. Aknad peavad rohkem sooja, kui raamidele paigaldada tuuletõkkehendid. Tasub üle kontrollida ja vajadusel parandada ka akna hinged-sulused.

AKENDE REMONTIMINE

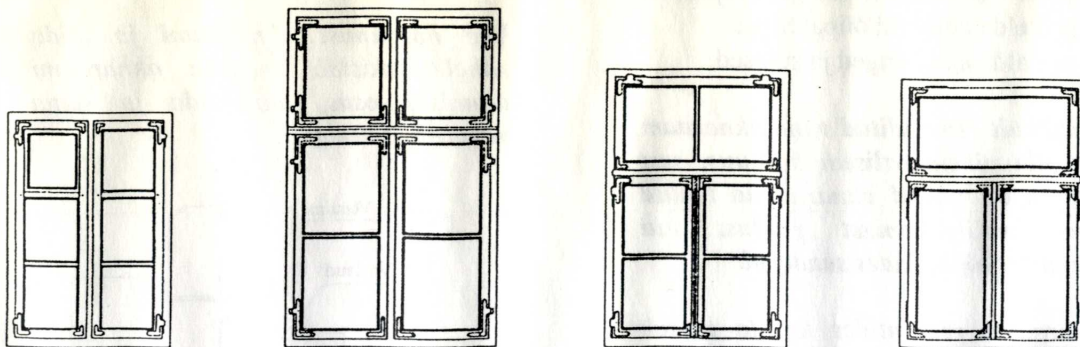

PUITAKENDEGA E HITATUD MAJALE SOBIVAD IDEAAL- SELT AINULT PUITAKNAD.

Läbi aegade on ehitatud väga erinevaid hooneid ja nende juures kasutatud mitmeid aknatüüpe, vastavalt ajastu maitsele, arhitektuurstiilidele ja ruumide funtsioonile. Oma mitmekesisuses on hoonetest ja sellega koos ka akendest saanud erinevate ajastute esteetika ja materiaalse kultuuripärandi kandjad. Maja või aknaid remontides, arvesta sellega. Viimase võimaluseni hoia ja vajaduse korral remondi vanu aknaid. Uute vastu välja vahetada jõuad neid hiljemgi.

Aknaid parandades või vajaduse korral siiski uutega asendades jälgi täpselt vanade akende kuju, mõõtmeid, konstruktsiooni, profiile ja muid detaile. Sellega hoiad alles hoone arhitektuurse terviklikkuse ja tema ajastu vaimu.

Kahjuks on palju näiteid, kus eelneva põhimõtte eiramisega on hoone välisilmet oluliselt rikutud.

Enamlevinud aknatüüpide näited Kuressaarest

Kahtlemata on kõige suuremat kahju teinud plastikaknad, mis oma ülemaailmse unifitseerituse, detailivaesuse ja massiivsusega on ajaloolisesse keskkonda täiesti sobimatu aknatüüp.

Plastikuga võrreldes on puit parem akende materjal sellegi poolest, et on kergelt remonditav ja hooldatav, millega igaüks võib kodus ise hakkama saada. Lisaks on puit ka looduslik inimsõbralik materjal.

ENAMIKEL JUHTUDEL ON AKNAD KERGELT JA ODA-VALT REMONDITAVAD.

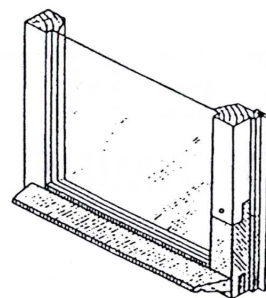
Kui aknaraam on muutunud "pehmeks" või mõni nurk on mäda, ei pea seda raami veel uuega asendama. Piisab kui mädanenud detail asendada ja logisevad tapid uuesti kinnitada. Aknaraam saab eriti tugev, kui klaasid paigaldada liistude asemel kitiga.

Aknaraamide remontimisel:

- eemalda vana värv ja lahtine kitt, vajaduse korral ka metallmanused ja klaasid;
- asenda kahjustunud detailid;
- vajaduse korral liimi ja punni uuesti raami tapid ja hõõvelda raam täpselt mõõtu;
- krundi raam ja eriti hoolikalt klaasivaltsid linaõliga;
- sängita klaasid kitiga oma kohale, kinnita tihvtidega ja kata klaasivalts kitiga;
- värvi raamid õlivärviga, vajadusel pahtelda defektid õlipahtliga;
- paigalda aknahinged ja sulused.

Korralikult remonditud vana aknaraam võib olla pikemaajalisem kui uus, sest reeglina on vanad aknaraamid tehtud palju kvaliteetsemast puidust kui praegustes töökodades saadaval.

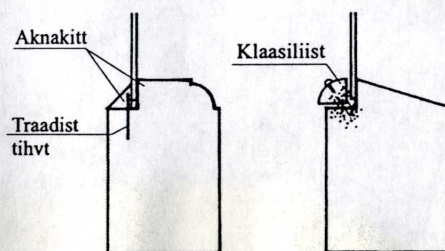
Aknaraame remontides kasuta täpselt samasugust puitu, millest raam on tehtud.

Raampuu remontimine

Klaasid paigalda juba sajandeid tuntud linaõlikitiga.

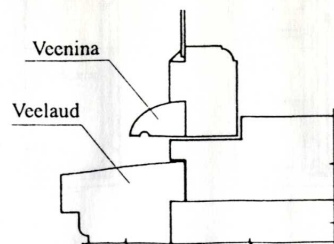
Klaasiliistu kasutades pääseb vesi klaasi ja liistu vahele ja sealt edasi aknaraami, põhjustades selle kõdunemist. Korralikult paigaldatud kitt nakkub hästi nii klaasi kui puiduga, kaitses nõnda raami vee eest.

Selleks, et aknakitt hästi püsiks, tuleb klaasivalts ja aknaklaas linaõliga või naturaalse värnitsaga kruntida.

Otsustades siiski klaasiliistu kasuks, kasuta ainult tagasihoidlikku kolmnurkse profiiliga liistu. Linaõli või värnitsaga krunditud liist sängita oma kohale kitiga.

Vee nõrgumist aknaraami ja piida vahele takistab veenina aknaraami alumises osas, aknapiida ja seina vahele aga veelaud.

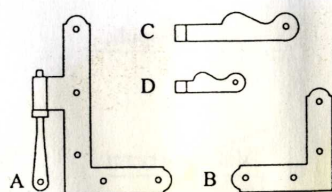
Kuna aknaraami alumine osa koos veeninaga ja veelaud on kõige rohkem niiskuse käes, peaksid need osad olema tehtud eriti kvaliteetsest materjalist.

Akende tegemiseks ongi kõige sobilikum tihe männi lülipuit või tamm, mis on piisavalt tugevad ja tänu suurele vaik- ja parkainete sisaldusele ka piisavalt kahjurite- ja ilmastikukindlad.

Akende värvimiseks kasuta juba sajandeid tuntud naturaalsel linaõlil baseeruvat õlivärvi.

See on akende jaoks parim värv, kuna nakkub hästi puiduga; raamipuuusse imunud linaõli vähendab puidu niiskumist ja vananedes ei kooru õlivärv suurte latakatena maha, vaid kulub ühtlaselt kogu raami ulatuses. Lisaks on õlivärv väga hea kaitse ka akende metallosadele.

Remontimisel tuleb säilitada ka akna ajaloolised hinged ja sulused.

19. sajandil kasutatud: A – aknahing, B – nurgik, C – tuulehaak, D – aknaaak.

KA VANA PUITAKEN VÕIB OLLA SOOJA PIDAV.

Täiesti vale on väide, et kaasaegsed plast- või metallaknad on sooja- ja mürapidavamad kui vana tüüpi aknad. Akna soojapidavuse määrab ära mitte niivõrd aknakonstruktsiooni modernsus vaid selle töö kvaliteet.

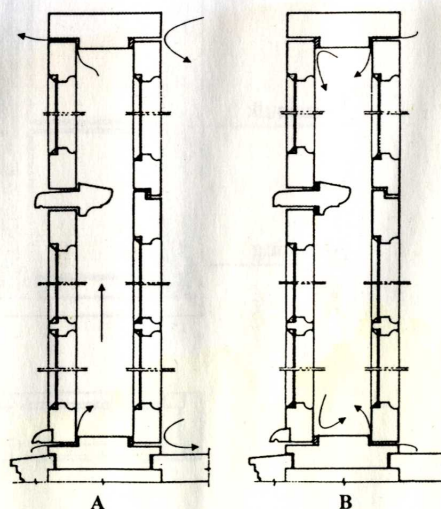
Vanu aknaid on lihtsate võtetega võimalik muuta oluliselt sooja- ja mürapidavamaks.

Selleks tuleb:

- vanad, sageli deformeerunud raamid täpselt paika hõõveldada;
- kontrollida üle kõik akna hinged ja sulused, vajaduse korral reguleerida või asendada need uutega;
- klaasid paigaldada oma kohale aknakitiga, et tuul sealt vahelt läbi ei pääseks;
- sisemisele aknaraamile paigaldada tuuletõkkehendid;
- soovi korral võib sisemise raami klaasid asendada pakettklaasidega.

Tihendid tuleb alati paigaldada sisemisele raamile.

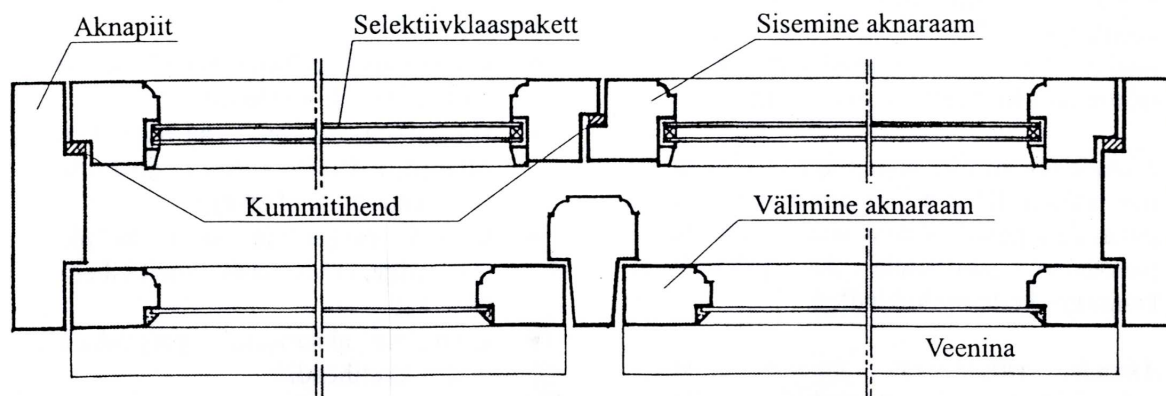
Kui tihendid pannakse välimisele raamile, siis pääseb soe ja niiske toaõhk raamide vahele. Niiskus kondenseerub välimisel klaasil, mis on pidevalt märg ja talvel jäätunud. Aknaraamid hakkavad kõdunema.

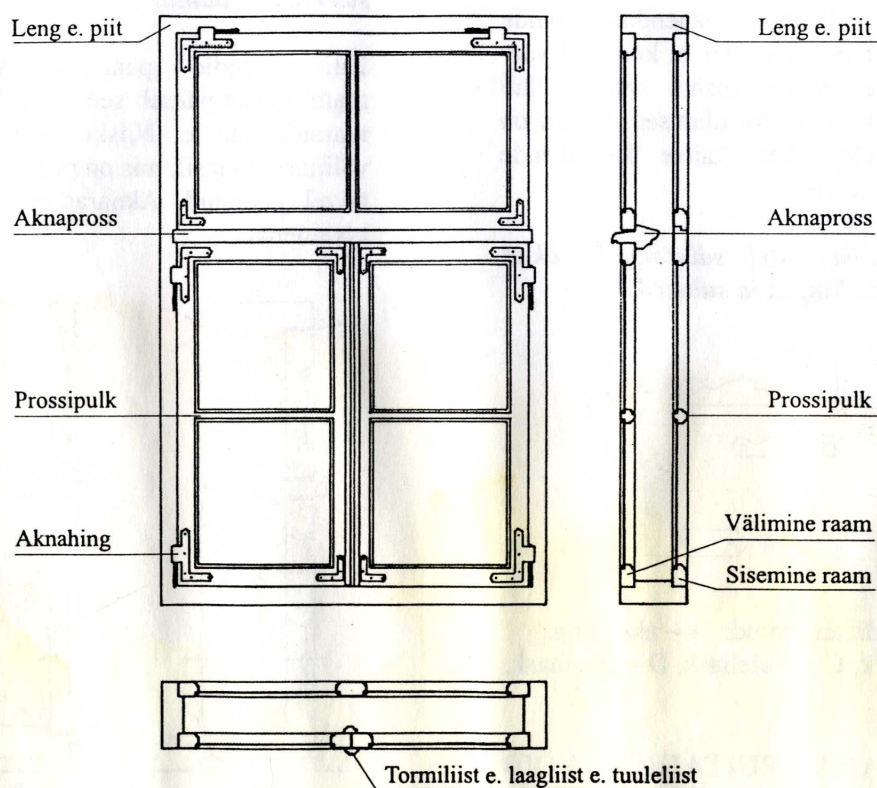
A – õige; B – vale

Ära tee aknaid liiga tihedaks. Värske õhk on inimese tervisele ruumi soojusest palju olulisem!

Aknaid remontides tuleb tingimata arvestada ruumide ventileerimise võimalusega. Kui puudub ventilatsiooni-süsteem, siis peaks igas ruumis olema vähemalt üks õhuaken.

Kaasajastatud vana akna horisontaallõige

Näitena on toodud üks Kuressaare vanalinnas enamlevinud kuueruuduga akna tüüp. Eestvaade ja horisontaalne ning vertikaalne lõige.

KURESSAARE LINNAVALITSUS

Aadress: Tallinna tn 10, 93813 Kuressaare, Eesti Vabariik

Koostajad: Planeerimis- ja ehitusosakond, tel (045)33 674

Kuressaare Vanalinna Sihtasutus, tel (045) 33 269

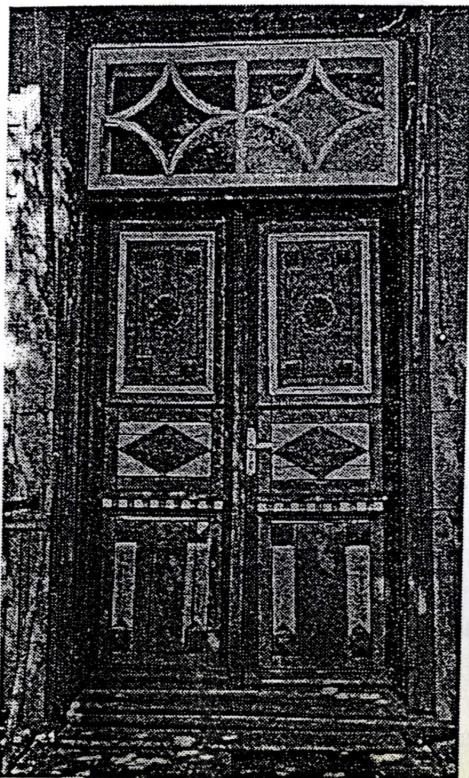
Trükitud Muinsuskaitseinspektsiooni toetusel.

Akende kohta on võimalik saada informatsiooni ja näidiseid.

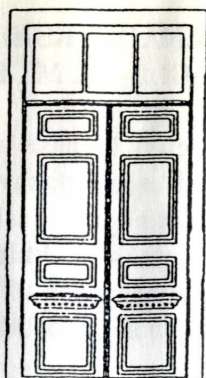
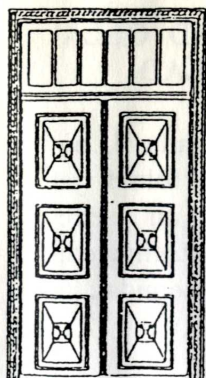
Käesolev nõuandeleht on koostatud oktoobris 2000.

VÄLISUSTE

REMONTIMINE

Uksi remontides või vajaduse korral uutega asendades jälgi täpselt vanade uste kuju, detaile ja konstruktsiooni iseärasusi. Sellega hoiad alles hoone arhitektuurse terviklikkuse ja ajastu vaimu!

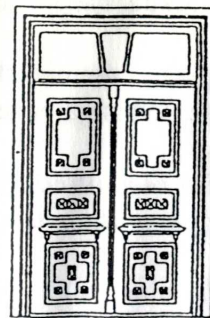
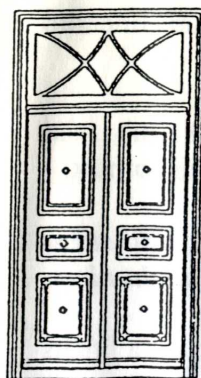
VÄLISUKS ON MAJA VISIIT- KAART!

Vanalinnades võib kohata mitmeid erinevaid tüüpe välisuksi. Nagu akendegi puhul, sõltub nende kujundus ja konstruktiivne lahendus hoone vanusest ja arhitektuurist. Reeglina on tegemist väga hea tiseritööga ja omaaegsete käsitööoskuste ning kujundusvõtete suurepäraste näidetega. Selliseid uksi tuleb viimase võimaluse ni hoida ja vajaduse korral remontida.

Liialt kergekäeliselt vanu uksi uute ja kaasaegsematega asendades lõhutakse ajalooliste hoonete välisilmet.

Eriti halvasti mõjuvad vanalinnale nn. kataloogiüksed ja metallist turvaüksed.

Need kaasaegsed uksetüübid ei arvesta meie kohaliku arhitektuuri omapära ega sobi ajaloolisse linnakeskkonda.

Enamlevinud uksetüüpide näited Kuressaarest

VANU UKSI ON VÕIMALIK LIHTSATE VÕTETEGA REMONTIDA.

Aastatega võivad välisüksed hoone deformatsioonidest, mehaanilistest vigastustest või ilmastiku mõjudest tingituna ebakindlateks muutuda. Ukse raam võib tappidest logisema hakata, peeli laud ühenduskohtadest praguneda, ukse alumine osa liigniiskuses mädanikust kahjustuda.

Selliselt vigastatud ust on siiski üsna lihtne remontida ja tulemuseks on sageli pikemaalisem, töökindlam ja nägusam uks kui päris uus, sest üldjuhul on vanad ukсед tehtud palju kvaliteetsemast materjalist kui tänapäeval töökodades saadaval. Aastatega on puit muutunud ka stabiilsemaks ega "mängi" nii palju kui värske materjal.

Ukse kapitaalseks remondiks:

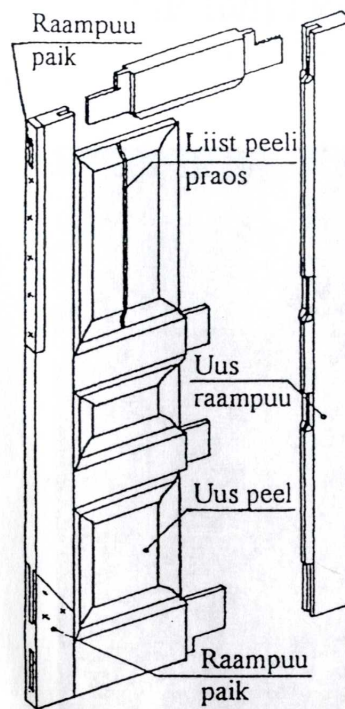
- eemalda kõik metallmanused;
- eemalda vähemalt vanad lahtised värvikihid;
- vajaduse korral demonteerida ukse raampuu või vajalik osa sellest;
- asenda vigastatud kohad või osad;
- monteeri uks, kasutades selleks vajaduse korral ka kruvisid;
- aseta uks hingedele ja reguleeri see täpselt paika;
- viimistle uks, kasutades selleks linaõlipahtlit ja -värvi;
- paigalda kõik vajalikud tihendid, lukud, käepidemed jne.

Täpsem remondiskeem sõltub alati ukse tüübist ja vigastuste iseloomust.

Ukse remontimisel kasuta alati sama-sugust puitu millest uks on tehtud.

Lülipuitu paika lülipuiduga ja malts-puitu maltspuiduga, mändi paika männiga ja tamme tammega, jne.

Paikadeks kasutatud puidu niiskuse-sisaldus peaks olema ligilähedane remonditava ukse niiskusele (soovita-valt sellest mõnevõrra väiksem).

Võimalikud ukse parandused

Vahel on ukse raam sedavõrd vigastatud, et selle parandamine on mõttetu. Sellistel puhkudel võib teha uue ukseraami, asetades sinna sisse vana ukse kasutamiskõlblikud detailid nagu profiilliistud, tahvlid, ornamendid. Sellega säilitame ajaloolised detailid ja hoiame kokku nii materjali kui tööaega.

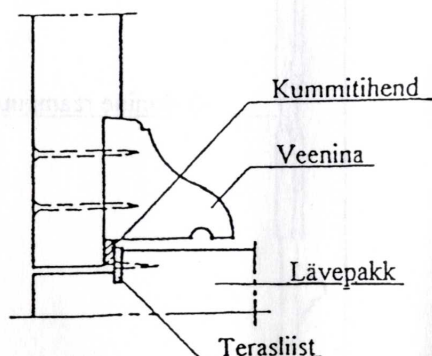
VANAD UKSED VÕIVAD OLLA TUULE- JA MÜRAKINDLAD.

Sageli tahetakse uksi vahetada, kuna need ei ole piisavalt müra-, tolmu- ja tuulekindlad. Enamasti on selle põhjuseks kulunud uksehinged, deformeerunud ukсед või uksepiidad ja pragunenud peelid.

Vanadel ustel puuduvad tavaliselt ka tihendid.

Uste tihendamiseks:

- reguleeri, vajaduse korral hõõvelda ukseid täpselt oma kohale;
- suuremad praod peelis tihenda puuliistudega, väiksemad kitiga;
- reguleeri täpselt ukسلukud, hinged ja riivid (kulunud hingede kõrgus reguleeri vaheseibidega);
- paigalda uksepiidale kummitihendid;
- sissepoole avanevale välisuksele paigalda alumise raampuu külge veenina.

UUS UKS.

Kvaliteetse tisleritöö nüansid olid tuntud juba sajandeid tagasi. Viimased aastakümned ei ole siia lisanud midagi uut.

Ukse kvaliteet sõltub kõige enam kasutatud materjalist:

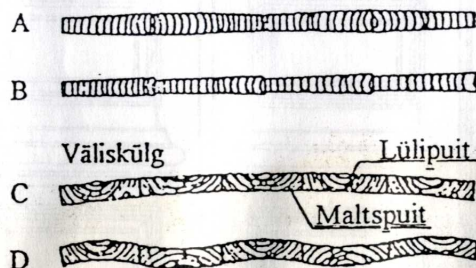
- välisukse jaoks on parim tihe männi lülipuit või tamm, mis on piisavalt tugevad ja tänu suurele vaik- ja parkainete sisaldusele ka ilmastiku- ja kahjurikindlad;
- kasuta õigel ajal saetud ja loomulikult kuivanud, mitte suvalist kiirkuivati puitu;
- eelista radiaalselt saetud materjali, mis ei kõmmeldu kuivamisel;
- kasuta võimalikult oksavaba puitu. Vaigurikkad oksad rikuvad värvikihi ja väljapuuritud oksa-

kohtade punnid kipuvad aastatega lahti tulema;

- väldi liistudest kokku liimitud puitu. See on näotu ja ebakindel materjal. Pealegi on kahte-kolme laia pragu peelis lihtsam parandada kui kümnet peenikest.

Vältimaks kuivamisel ja niiskumisel puidu kahanemisest ja paisumisest tingitud probleeme jäta alati vajalikud paisumispiilud ukse ja piida ning ukseraami ja peeli serva vahele.

Ukse tahvlite liimimisel tuleb jälgida puidu kõmmeldumise suunda, et nende pind jääks sile ja stabiilne.

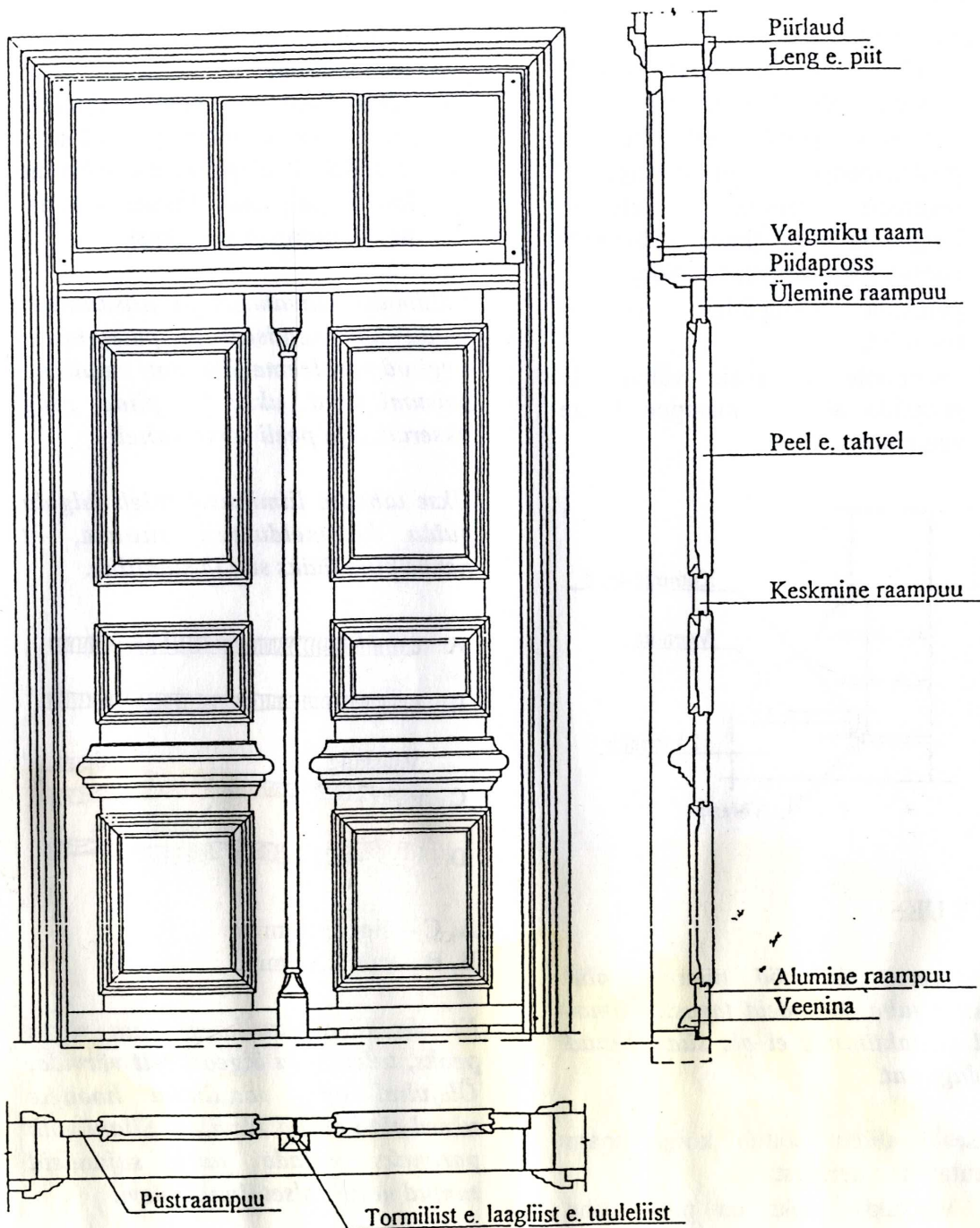

A, C – õige liimimine
B, D – vale liimimine

Et uks ilmastiku käes kaua vastu peaks, tuleb seda õigeaegselt värvida. Üldjuhul ongi vanalinna hoonete ukseid alati olnud värvitud. Siiani võib parimaks pidada juba sajandeid tuntud naturaalsel linaõlivärvi.

See nakkub hästi puiduga, puusse imbunud linaõli kaitseb seda niiskumast, värv katab hästi ja vananedes ei kooru see suurte latakatena maha vaid kulub ühtlaselt kogu ukse ulatuses.

Ukse värvilahendus peaks tulenema hoone stiilist, mitte hetke moevärvidest või värvipoes olemas olevatest kataloogidest.

Näitena on toodud üks Kuressaare vanalinnale tüüpiline välisuks.
Eestvaade ja horisontaalne ning vertikaalne lõige.

KURESSAARE LINNAVALITSUS

Aadress: Tallinna tn 10, 93813 Kuressaare, Eesti Vabariik

Koostajad: Planeerimis- ja ehitusosakond, tel (045)33 674

Kuressaare Vanalinna Sihtasutus, tel (045) 33 269

Trükitud Muinsuskaitseinspeksiooni toetusel.

Uste kohta on võimalik saada informatsiooni ja näidiseid.

Käesolev nõuandeleht on koostatud 2001.a.

VÄRVIKUD PUIT

MUSTUS PINNAL.

Kõik pinnad peavad olema puhtad, kuivad ja vabad kõigest, mis võiks takistada pealekantava värvikihi nakkumist aluspinnaga.

Sõltuvalt mustuse liigist tuleb valida sobiv puhastamise meetod. Pinnapealne mustus püüda esmalt eemaldada kaabitsa või tugevakarvalise harjaga (mitte traatharjaga), samuti kõrgsurvega ilma kemikaale lisamata. Survepesu puhul jälgida, et niiskus ei satuks liialt aluspinda.

Pinnal olev nõi eemaldada kuivalt pinda harjates, vältida vee kasutamist. Rasva ja õli eemaldamiseks pinnalt kasutada lakibensiini, seejärel loputada pind üle puhta veega. Keerukam on pinna puhastus siis, kui õli on imendunud sügavale pinna sisse.

Pigi ja vaigu eemaldamiseks pinnalt kraapida paksemad kihid kaabitsaga, ülejäänud jäljed puhastada lakibensiiniga. Seejärel loputada pind puhtaks veega. Vajadusel lihvida puitpind. Pinna sisse imunud pigi on praktiliselt võimatu eemaldada.

Pinnal olevad värvijäägid eemaldada kuumaõhupuhuriga või keemilisel teel.

Leeliseliste puhastusvahendite, nt Lavatio, kasutamisel jälgida, et puit kannataks pinnale kantud lahust. Osad puitpinnad võivad leeliselise puhastusvahendiga puhastades muuta oma värvust.

Puhastusvahendite kasutamisel jälgida tootjapoolseid soovitusi (puhastusvahendite suur kontsentratsioon võib rikkuda aluspinda). Puhastusvahendit Lavatio kasutada eelkõige enne pinna ülevärvimist.

Pinna puhastamise käigus vältida aluspinna vigastamist!

Enne värvimise juurde asumist lasta pinnal korralikult välja kuivada!

KOORUV JA LAHTINE VÄRV

Enne pinna parandamise juurde asumist on tähtis välja selgitada tegelik värvipinna lagunemise põhjus ning likvideerida esmalt võimalik ehitustehniline viga või niiskuse allikas, alles seejärel asuda pinna parandamise juurde.

Värvikihi koorumine puitpinnal võib olla põhjustatud mitmete tegurite poolt, kõige sagedasemaks neist on vale ehitustehniline lahendus või otsene ilmastikumõjutustest tingitud (niiskus, UV-kiirgus) põhjus.

Aluspinnas sisalduv liigne niiskus võib põhjustada värvi kobrutamise pinnal. Ka liiga lühike ajaintervall värvimiskordade vahel (võimalik, et kombinatsioonis tumedate värvide ja päikesesoojusega) võib esile kutsuda värvikihi lahtilöömise aluspinnast. Vältida värvimist sooja ja päikesepaistelise ilmaga kuumale aluspinnale, sest tagajärjeks võib olla värvipinna liiga kiire kuivamine ning lahusti jäämine värvikillesse. Nii

niiskusest kui kuumusest tingitud kahjustused väljenduvad vedeliku- või gaasidega täidetud mullidena värvikihi all ning lõppevad värvikihi lahtilöömisega aluspinnast.

Värvikihi kobrutama hakkamise põhjuseks võib olla juba hallikaks tõmmanud puiduosale värvikihi kandmine, samuti aluspinna puudulik eeltöötlus.

Korrapäraseid praod puidu pinnal võivad olla tingitud tugeva ja jäigema värvikilega kattevärvide kandmisest paindlikumale ja elastsemale alusvärville (näiteks lateksvärvi ülevärvimisel alküüdvärviga).

Vananedes värvid pragunevad, põhjuseks puidu pidev "liikumine" (paisumine-kahanemine). Õli- ja alküüdvärvide kui jäigema kile moodustavate värvide puhul väljendub pragunemine tiheda võrgustikuna, s.o. praod nii piki- kui ristisuunas, lateksvärvide kui elastsemate värvide puhul võib pinnal näha harvemaid aluspinnast lahti löönud suuremaid värvilliiste, mis pragunevad puusüü suunas. Soovituslik on kasutada puitpinna värvimiseks elastsemaid värve.

Kõik ülevärvitavad pinnad peavad olema puhtad, kuivad ja vabad kõigest, mis võiks takistada pealekantava värvikihi nakkumist aluspinnaga. Eemaldada kooruv värv kaabitsa ja/või kuumaõhupuhuriga või liivapritsiga kuni tugevalt seotud aluspinnani. Liivapritsiga puhastamisel olla eriti ettevaatlik, et ei vigastataks ega kulutataks liigselt aluspinda.

Keemiline värvi eemaldus on sobilikumaks meetodiks kui tarvis eemaldada kogu vana värv. Pinnale kantava lahuse mõjul hakkab värv mullitama, misjärel eemaldada värv pinnalt kaabitsaga. Seejärel pesta pind hoolikalt puhtaks ning lasta enne värvimist välja kuivada.

Pinna puhastamise käigus tuleb vältida aluspinna vigastamist!

Enne pindade töötlemise asumist jälgida, et niiskuse hulk aluspinnas ei ületaks 18%. Vajadusel lihvida pind tasaseks liivapaberiga (lihvida puusüü suunas). Lihvimine suurendab ka värvi nakkumist aluspinnaga. Pärast lihvimist eemaldada pinnalt lihvimistolm. Jälgida, et pinnale ei jääks püstiseid kiudusid, mida on raske töödelda ning värviga katta (ohtlik piirkond niiskuse sattumiseks aluspinda).

UV-KIIRGUSE TOIMEL KAHJUSTUNUD PUITPIND (HALL PIND)

Püsiv UV-kiirgus lagundab puitpinda. Kiirguse käes hävib puidus olev ligniin, mis omakorda kutsub esile kiudude lagunemise või pinnaerosiooni tekke. Ajapikku muutub taoline puit matiks, eriti tugeva päikese kiirguse käes pruuniks. Selline puit on värvimiseks sobimatu ning tuleb eemaldada. UV-kiirgusest tingitud kahjustused võivad ilmuda suhteliselt kiiresti, juba mõne nädala jooksul.

Kõik pinnad peavad olema puhtad, kuivad ja vabad kõigest, mis võiks takistada pealekantava värvikihi nakkumist aluspinnaga.

Sõltuvalt kahjustuse määrast eemaldada vigastatud puit ja asendada uuega või eemalda kahjustunud puidukiht jämeda liivapaberiga või mehaanilisel teel.

Eemaldada pinnalt kooruv värv kaabitsa ja/või kuumaõhupuhuriga kuni tugevalt seotud aluspinnani. Keemiline värvi eemaldus on sobilikumaks meetodiks, kui on tarvis eemaldada kogu vana värv. Seejärel pesta pind hoolikalt puhtaks ning lasta enne värvimist kuivada. Aluspinna küljes tugevasti kinni oleva värvi ääred lihvida liivapaberiga siledaks. Pärast lihvimist eemaldada pinnalt lihvimistolm.

Pinna puhastamise käigus tuleb vältida aluspinna vigastamist!

Enne pindade edasist töötlust jälgida, et niiskuse hulk aluspinnas ei ületaks 18%.

PUIDUKAITSE

Niiskus ja UV-kiirgus kahjustavad töötlemata puitpindasid, muutes puidu hapraks ning vähendades puidu tugevusomadusi ja vastupidavust. Samuti on töötlemata puitpinnad heaks kasvualaks mitmesugustele bakteritele ja puidumädanikele.

Enne puitpinna töötlemata asumist jälgida, et aluspinna niiskus ei ületaks 18%. Parandada võimalikud praod ja defektid pinnas, oksakohad katta oksalakiga. Töödeldav puitpind peab olema terve ning vaba mädanikest ning muudest kahjustustest, samuti puhas tolmust, rasvast ning mustusest. Mustus ning pinnas olev liigne niiskus vähendab värvi naket aluspinnaga.

Parima tulemuse puidukaitse seisukohalt välistingimustes annab pinna värvimine mitme eri kihiga.

Esmalt katta kõik varem töötlemata puitpinnad värvitu puidukaitsekrundiga Pinotex Base, mis tungib sügavale puu sisemusse ning kaitseb puitu seenkahjustuste, vetikate, mädaniku ja muude bakterite leviku eest.

Seejärel värvida kogu puitpind pigmenti sisaldava kruntvärviga Domus Base, mis tugevdab niiskusebarjääri ja moodustab sobiliku aluspinna kattevärvile.

Lõppvärvimine teostada ühes või mitmes kihis pigmenteeritud kattevärviga, et saavutada kena ja vastupidav pind. Kattevärv võib olla nii alküüdöli-, akrüül- kui linaölivärv.

Erinevate värvikihtide vahel lasta pinnal korralikult välja kuivada. Normaalingimustel (+23°C, RN 50%) vajab puidukaitsekrunt Pinotex Base kuivamiseks 24 tundi, kruntvärv Domus Base 16 tundi.

Pisut riknenud puitkonstruktsioonide, mille dekoratiivne viimistlus ei ole vajalik, töötlemiseks võib kasutada ka immutusvahendit Imprä. Sobib eriti niiskes keskkonnas, nt maapinnaga kontaktis oleva puidu kaitseks.

PRAOD JA PINDMISED DEFEKTID

Pinna defektideks võivad olla mitmesugused praod, erinevad lohud ning võimalikud pinna muljumised.

Pinnal olevate peente pragude parandamiseks võib kasutada pahtlit Micro või elastset vuugitäidet Casco S20. Suuremate aukude ning pinna defektide parandamiseks kasutada spetsiaalseid välistööde puidupahtleid. Jälgida, et kasutatav pahtel oleks piisavalt elastne ning ei praguneks aluspinna võimalikul paisumisel. Üleliigne pahtel eemaldada pinnalt enne kuivamist, pahteldatud kohtadel lasta kuivada. Seejärel lihvida parandatud pinda peeneteralise liivapaberiga. Vältida ümbritseva värvipinna kahjustamist. Lihvimise järel eemaldada pinnalt lihvimistolm.

Enne värvima asumist lasta parandatud pinnal korralikult kuivada.

NB! Parema tulemuse saamiseks pahteldada üksnes katmata puitpindu.

AKENDE RENOVEERIMINE

Akna lagunemine algab üldjuhul välisraami alumisest osast ning külgosade alumistest otstest. Aknaraamide säilimine sõltub eelkõige pinnatöötlustest, samuti akna suunast ilmakaarte suhtes (suuremad kahjustused lõuna suunas avanevatel akendel) ning hoone katuseräästa väljaulatumisest. Kontrollida üle ka aknaalused veeplekid, vältimaks niiskuse sattumist fassaadipinda.

Kõik aknaraami pehkinud osad tuleb välja vahetada. Aknaraami detailide väljavahetamisel mitte vigastada muid akna osi.

Värv akna raamidelt eemaldada soojaõhupuhuriga või keemilisel teel kuni tugevalt seotud aluspinnani. Pinnale kantava lahuse mõjul hakkab värv mullitama, misjärel eemaldada värv pinnalt kaabitsaga. Seejärel pesta pind hoolikalt puhtaks ning lasta enne värvimist välja kuivada.

Aluspinna küljes tugevasti kinni oleva värvi ääred lihvida liivapaberiga siledaks, samuti lihvida siledaks kõik teravad servad. Pärast lihvimist eemaldada pinnalt lihvimistolm.

Pinna puhastamise käigus tuleb vältida aluspinna vigastamist!

Võimalikud pindmised defektid parandada spetsiaalse välistööde puidupahtliga vastavalt tootjapoolsetele soovitudele. Lasta pahtlil kivistuda. Seejärel lihvida parandatud pinda sobivateralise liivapaberiga. Lihvimise järel eemaldada pinnalt lihvimistolm. Enne värvima asumist lasta parandatud pinnal korralikult kuivada.

Klaasi kittimiseks kasutada üksnes elastset aknakitti.

Katmata ning uus puitpind immutada puidukaitsevahendiga Pinotex Base, seejärel kruntida. Puitakna kruntimiseks kasutada aknavärvi Optima ja lakibensiini Solve W segu vahekorras 10:1. Parema lõpptulemuse saamiseks lihvida krunditud pind kergelt üle peeneteralise liivapaberiga, vältida aluspinna vigastamist. Pärast lihvimist eemaldada pinnalt lihvimistolm. Enne pinna lõppviimistlust lasta krunditud pindadel korralikult välja kuivada.

Akende värvimiseks on kasutada spetsiaalset aknavärvi Optima. Võrreldes tavaliste emailvärvidega on Optima elastsema ning ilmastikukindlam.

KRIIDISTUNUD PIND

Värvikihi vananemisprotsessi loomulikuks osaks on värvipinna kriidistumine, mis toimub eri värvitüüpide puhul erineva kiirusega. Kriidistumise põhjuseks on tavaliselt ühe või enama komponendi hävinemine värvis. Pinna kriidistumisest annab tunnistust värvitud pinnale tekkiv peen kriitjas tolmuhiht.

Eemaldada tolmuhiht tugevakarvalise harjaga (mitte traatharjaga), seejärel pesta ja loputada pind hoolikalt puhta veega, lasta pinnal kuivada. Värvida puitpind üle sobiva värviga.

KRUNTIMINE

Jälgida, et puit oleks hea kvaliteediga, poleks liiga vaiguline, pehkinud ega hallitaks. Vältida sinetusseente poolt kahjustatud (siniseks muutunud) puitmaterjali kasutamist.

Kõik pinnad peavad olema kuivad, puhtad ja vabad kõigest, mis võiks takistada pealekantava materjali nakkuvust aluspinnaga.

Enne pinna kruntimist jälgida, et aluspinna niiskuse ei ületaks 18%.

Vajadusel lihvida pind ühtlaseks peeneteralise liivapaberiga. Vältida aluspinna vigastamist. Pärast lihvimist eemaldada pinnalt lihvimistolm.

Varem värvitud puitpinnad kruntida üle pigmenti sisaldava kruntvärviga Domus Base, mis tugevdab niiskusebarjääri ja moodustab sobiliku aluspinna kattevärvile. Värv kanda pinnale laia pintsli või rulliga, suurte pindade katmiseks kasutada pihustit.

Pind katta ühe kihi kruntivärviga, kusjuures märja värvikile paksus ei tohi olla alla 70 μm . Eriti hoolikalt tuleb töödelda puitlaudise otsi, tagamaks paremat kaitset niiskuse vastu. Kruntimisel jälgida, et kõik pinna ebatasasused oleks täidetud.

Enne pinna lõppviimistlust kattevärviga lasta krunditud pindadel korralikult välja kuivada. Normaalingimustel (+23°C, RN 50%) võib Domus Base üle värvida 16 tunni pärast.

Pärast kruntimist lihvida vajadusel pind ühtlaseks peeneteralise liivapaberiga. Vältida krunditud pinna vigastamist. Eemaldada pinnalt lihvimistolm.

METALL

UUED METALLPINNAD. KRUNTIMINE

Kõik pinnad peavad olema puhtad, kuivad ja vabad kõigest, mis võiks takistada pealekantava värvikihi nakkumist aluspinnaga. Eemaldada pinnalt kogu rooste ja valtskiht. Pinnal olev õli, rasv ning muu mustus eemaldada sooja vee ning puhastusvahendiga, puhastamise käigus sagedasti vett vahetades. Rasva ja mustuse eemaldamiseks pinnalt võib kasutada leeliselist puhastusvahendit **Lavatio**. Valmis segu kanda puhastatavale pinnale harja, laia pintsli või käsna abil. Alustatakse alati altpoolt ja pestakse suunaga ülespoole. Segul lasta pinnal toimida 15-30 minutit, misjärel tuleb pinnad väga hoolikalt veega loputada. Jälgida, et pinnale ei jääks soolasid moodustavaid jääke. Pinna loputamine tehakse suunaga ülevalt alla. Pinnale jäänud lahusti jäägid võivad hiljem kahjustada pinnale kantavat värvikihti. Lavatioga töötlemine parandab ka pinna nakkumist uue värvikihiga, samuti aitab eemaldada pinnalt veeslahustuvaid sooli. Soolade eemaldamine aitab aeglustada pindade hilisemat roostetamist. Kuna leeliselised puhastusvahendid on söövitava iseloomuga, kanda töö tegemisel kaitsekindaid ja -prille. Pindadel lasta korralikult kuivada.

Puhastatud pinnad kruntida sama päeva jooksul, vältimaks rooste teket puhastatud pinnal. Puhastatud pinnale ei tohi sattuda saasteosakesi, mis võivad vähendada hilisemat värvimistulemust.

Teraspindade kruntimiseks on soovitatav kasutada üksnes spetsiaalseid roostetõrje kruntvärve, nagu **Nordsjö Pansarol Bexur Grund** või **Pansarol Base**. Lõppkvaliteedi osas parima tulemuse annab kruntvärvi pinnale kandmine pintsliga, kuna pintsliga pinnapeal hõõrudes tungib kruntvärv sügavamale aluspinna sisse. Kruntvärv kanda pinnale paksu kihina; hoolikalt jälgida, et pind oleks kõikjal värviga korralikult kaetud.

Sõltuvalt keskkonna agressiivsusest katta pind kruntvärviga 1-2 korda. Kõrge keskkonna agressiivsusega piirkondades (suured linnad, tööstuspiirkonnad) peab värvitud pinna paksus olema vähemalt 80 µm, madala agressiivsusega piirkondades vähemalt 60 µm. Enne edasist töötlemist lasta pinnal kuivada. Värvida pind üle sobiva metallivärviga.

UUED METALLPINNAD. VÄRVIMINE

Kõik pinnad peavad olema puhtad, kuivad ja vabad kõigest, mis võiks takistada pealekantava värvikihi nakkumist aluspinnaga.

Jälgida, et eelnevalt kruntvärviga värvitud pind oleks piisavalt kuivanud. Normaalingimustel (+23°C, RN 50%) kuivades võib kruntvärvi **Nordsjö Pansarol Bexur Grund** ülevärvida 8 tunni pärast, kruntvärvi **Pansarol Base** 24 tunni pärast.

Pinnavärvimine suurendab värvikile veekindlust ning tõstab pinna kaitsevõimet keskkonna saastatuse vastu. Pinnavärvi ülesanne on anda pinnale vastupidav ning soovikohase värvitooniga kattekiht. Pinnavärvimiseks on soovitatav kasutada spetsiaalseid metallivärve, näiteks **Pansarol 70**.

Pindvärviga katmise kordade arv sõltub suuresti keskkonna agressiivsusest ning värvi võimest katta kruntvärv. Üldjuhul kaetakse pind ühe või kahe värvikihiga. Parema lõpptulemuse saavutamiseks on tähtis jälgida, et teine kiht kanda pinnale alles pärast seda, kui alumine kiht on piisavalt kuivanud. Kuna värvikile kuivamine kogu tema paksuses pole ühtlane (lahusti aurustumine kile välispinnalt on kiirem ning seetõttu kuivab ka värvi pealispind kiiremini), võib liiga varane ülevärvimine põhjustada värvikihi kortsumise. Liiga pikk värvimisvahe võib aga esile kutsuda alumise kihi liiga suure kõvenemise ning teise kihi nakkuvuse halvenemise. Eelnev informatsioon puudutab eelkõige alküüdpõhiseid metallivärve. Optimaalne ülevärvimisintervall (eeldab kuivamist normaalingimustel, s.o. (+23°C, RN 50%) Pansarol 70 puhul on 12 tundi.

Pansarol 70 kanda pinnale paksu kihina. Kõrge keskkonna agressiivsusega piirkondades (suured linnad, tööstuspiirkonnad) peab värvitud pinna paksus olema vähemalt 80 μm (koos kruntvärviga kokku vähemalt 160 μm), madala agressiivsusega piirkondades vähemalt 60 μm (koos kruntvärviga kokku vähemalt 120 μm).

VAREM VÄRVITUD METALLPINNAD. PINNAPEALNE ORGAANIKA

Pinnapealne orgaanika eemaldada kas kaabitsa või traatharjaga või kasutades puhastusvahendit **Bio-Lavatio**. Bio-Lavatio võimaldab puhastada vetikate ja hallitusseentega kaetud pindu. Valmis segu kanda pinnale harja, laia pintsli või käsna abil, suuremate pindade puhul pihusti abil. Alustatakse alati altpoolt ja pestakse ülespoole. Puhastusvedelikul lastakse pinnal toimida 15-30 minutit, misjärel tuleb pinnad väga hoolikalt loputada. Pinna loputamine tehakse suunaga ülevalt alla. Vältida Bio-Lavatio imendumist aluspinda. Orgaanika eemaldamiseks mehaaniliselt teel võib kasutada kõrgsurvepesu. Pindadel lasta korralikult kuivada.

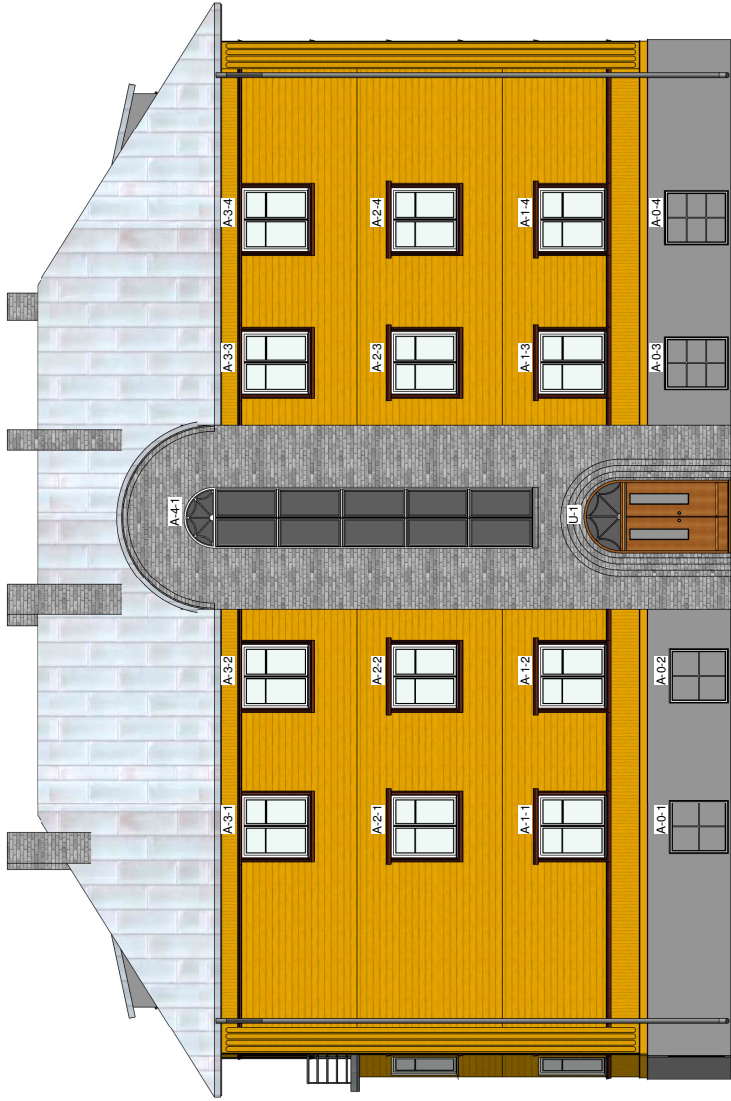
VAREM VÄRVITUD METALLPINNAD. KOORUVA VÄRVI EEMALDAMINE

Eemalda kogu lahtine ja kooruv värv kaabitsa või traatharjaga kuni tugevalt seotud aluspinnani.

Kui värv on lahti suurel alal, on otstarbekam eemaldada kogu vana värv. Värv eemaldamiseks kogu pinnalt mehaaniliselt teel võib kasutada survepesu või märga liivapritspuhastust, samuti keemilist värvieemaldust.

Värvieemaldusvahendi kasutamisel jälgida tootjapoolseid soovitusi (lahuse suur kontsentratsioon võib rikkuda aluspinda). Pinnapealne rooste eemaldada kaabitsa või traatharjaga. Aluspinnaga tugevalt seotud värvi ääred lihvida jämeda liivapaberiga siledaks. Eemalda pinnalt lihvimistolm.

LISA 4 – HOONE VAATED KOOS AKENDE SPETSIFIKATSIOONIGA

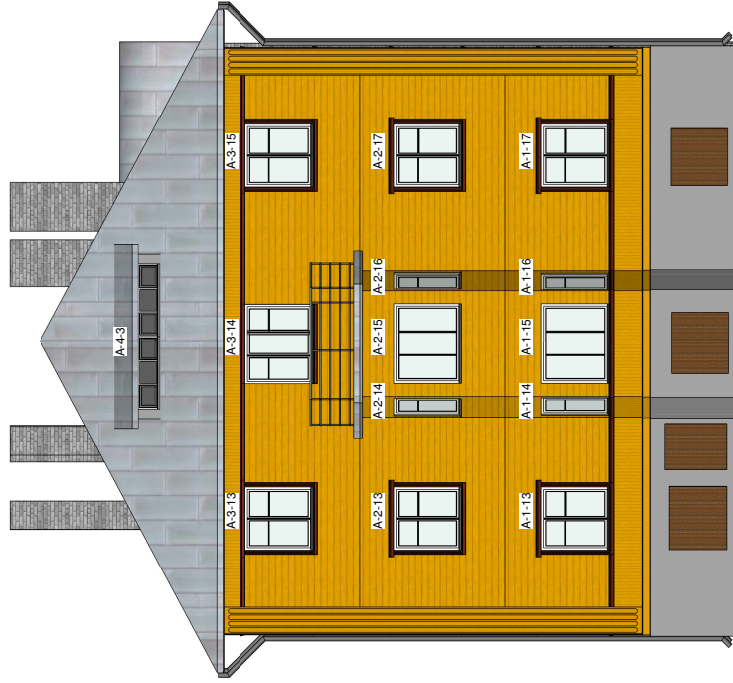

lähis	A-0-1	A-0-2	A-0-3	A-0-4	A-1-1	A-1-2	A-1-3	A-1-4	A-2-1	A-2-2	A-2-3	A-2-4	A-3-1	A-3-2	A-3-3	A-3-4	A-4-1
orig. aken 1934. a. proj.	+				+	+	+	+	+	+			+	+	+	+	+
orig. aken 1938. a. proj.																	
nõukogude aegne aken												+					
uus aken esialgse eeskujul																	
uus aken																	
orig. küljestatud					+	+	+	+	+	+	-	-	+	+	+	+	
uued küljestatud																	
orig. alumine sims					+	+	+	+	+	+	-	-	+	+	+	+	
uus alumine sims																	
orig. ülemine sims					+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
uus ülemine sims																	

Tingimärgid:
+ olemas
- puudu

Märkused:

RESTOR S I N C E 1996		A-1, 20, TALLINN, 10133 Tel 641 1736 Fax 631361 restor@restor.ee E 186/2004-P MTR LP 0049459, 0001		Address: A. Kapi tn 8, Kesklinna linnaosa, Tallinn, Harju maakond Kapi tn 8 ehitusajaloolised uuringud	
Pearhitekt	Mari Keskküla	Joonis:		Mööbikava: M 1 : 100	
Vanamuutitekt	Lis Keskküla	Vaade põhjast			
Arhitekt	Alari Pira				
		Kp:	30.04.2020	Töö nr:	05-020
		Suadum:		ET	Leht nr: AR-6-01

tähis	A-1-13	A-1-14	A-1-15	A-1-16	A-1-17	A-2-13	A-2-14	A-2-15	A-2-16	A-2-17	A-3-13	A-3-14	A-3-15	A-4-3
orig. aken 1934. a. proj.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
orig. aken 1938. a. proj.														
nõukoode aegne aken														
uus aken esialgse eeskujul														
uus aken														
orig. küljelistud	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
uued küljelistud														
orig. alumine sims	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
uus alumine sims														
orig. ülemine sims	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
uus ülemine sims														

Tingimärgid:
+ olemas
- puudu

Märkused:
Sokli korrusel olevad ajaloolised avad. Kontrollida avatäidet olemasolu ja seisukord.

RESTOR S I N C E 1996		LAJ 20, TALLINN 10133 Tel 641 1736 Fax 631361 restor@restor.ee E 186/2004-P MTR 1710049459,0001		Aadress: A. Kapi tn 8, Kesklinna linnaosa, Tallinn, Harju maakond Kapi tn 8 ehitusajaloolised uuringud	
Peaarhitekt	Mart Kesküla	Joonis:		Vaade idast	
Vaumarhitekt	Lis Kesküla			Möödkava: M 1 : 100	
Arhitekt	Alari Pira			Kp: 30.04.2020 Töö nr: 05-020 Suadumi: ET Leht nr: AR-6-02	

tähis	A-0-7	A-0-8	A-0-9	A-0-10	A-0-11	A-1-7	A-1-8	A-1-9	A-1-10	A-1-11	A-1-12	A-2-7	A-2-8	A-2-9	A-2-10	A-2-11	A-2-12	A-3-7	A-3-8	A-3-9	A-3-10	A-3-11	A-3-12
orig. aken 1934. a. proj.																							
orig. aken 1938. a. proj.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
nõukogude aegne aken																							
uus aken esialgse eeskulul																							
uus aken																							
orig. küljelistud																							
uus küljelistud																							
orig. alumine sims																							
uus alumine sims																							
orig. ülemine sims																							
uus ülemine sims																							

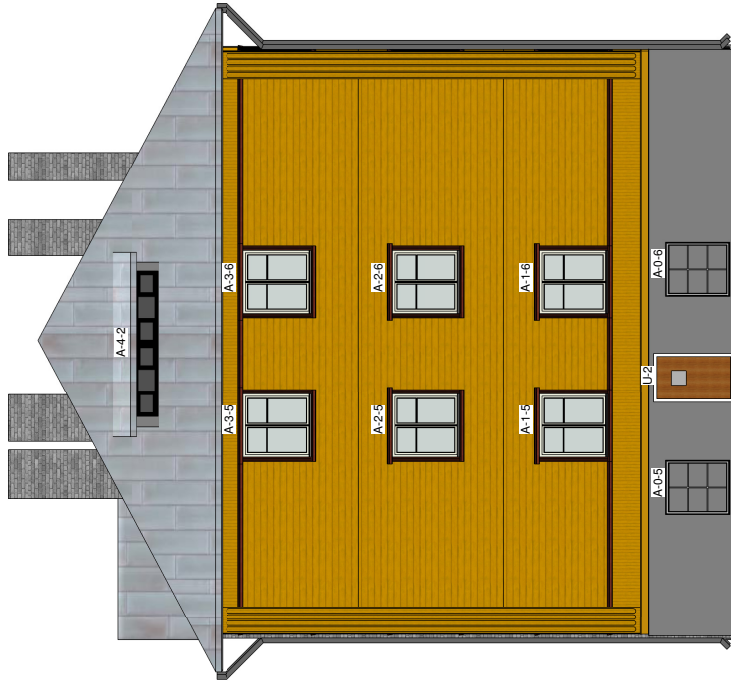
Tingimärgid:

- +
- olemas
-
- puudu

Märkused:

RESTOR SINCE 1996		LAI 20, TALLINN 10133 Tel 641 1736 Fax 631361 restor@restor.ee E 186/2004-P MKR LP 0049459, 0001		Address: A. Kapi tn 8, Kesklinna linnaosa, Tallinn, Harju maakond Kapi tn 8 ehitusajaloolised uuringud	
Peaarhitekt	Mart Kesküla	Joonis:		Vaade lõunast	
Vaataarhitekt	Lis Kesküla				
Arhitekt	Alari Pira				
Kp:	30.04.2020	Töö nr:	05-020	Suadum:	ET
				Leht nr: AR-6-03	

Mööbikava: M 1 : 100

tähis	A-0-5	A-0-6	A-1-5	A-1-6	A-2-5	A-2-6	A-3-5	A-3-6	A-4-2
orig. aken 1934. a. proj.									
orig. aken 1938. a. proj.	+	+	+				+		+
nõukogude aegne aken									
uus aken eeslõpse eeskujul					+				
uus aken						+			
orig. küljelisid			+	-			+		
uued küljelisid					+				
orig. alumine simis			+	+		+	+		
uus alumine simis			+	+			+		
orig. ülemine simis									
uus ülemine simis					+				

Tingimärgid:
+ olemas
- puudu

Märkused:

RESTOR S I N C E 1996		LAI 20, TALLINN 10133 Tel 641 1736 Fax 631361 restor@restor.ee E 186/25041-P MTR LT 0049459,0001		Address: A. Kapi tn 8, Kesklinna linnaosa, Tallinn, Harju maakond Kapi tn 8 ehitusajaloolised uuringud	
Pearhitekt	Mart Kesküla	Joonis:		Vaade läänest	
Vanamuutitekt	Lis Kesküla			Mööbikava: M 1 : 100	
Arhitekt	Alari Pira				
		Kp:	30.04.2020	Töö nr:	05-020
		Suadum:		ET	Leht nr: AR-604

LISA 5 - FOTOD

Sisukord

Fotode asukoht plaanil.....	2
Fotode asukoht keldri plaanil	11
Trepikoja ja pööningu vated	25
Vihmaveeremid Kapi tn 8 ajaloolisel fotol ja tänapäevane näide Kapi tn 3	38

Fotode asukoht plaanil

Foto 2

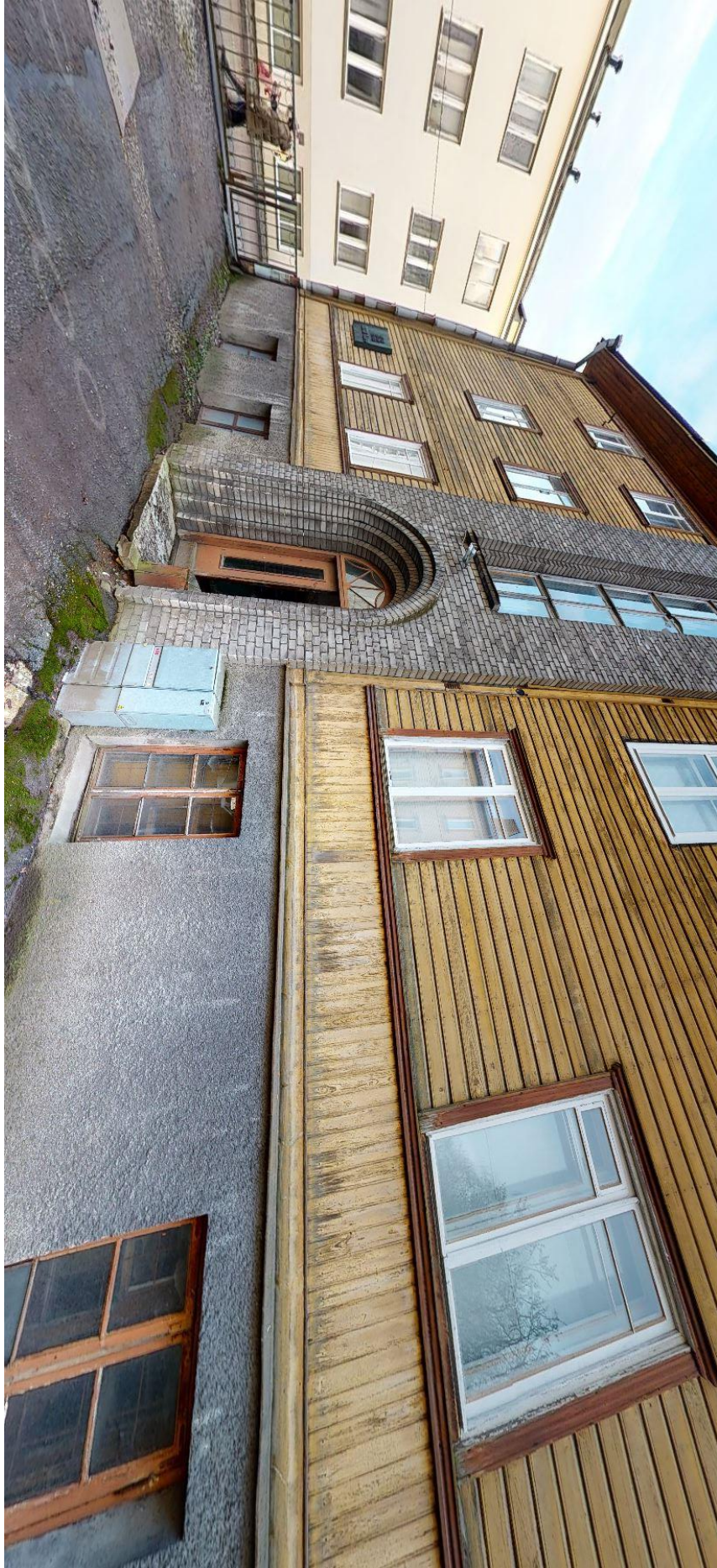

Foto 3

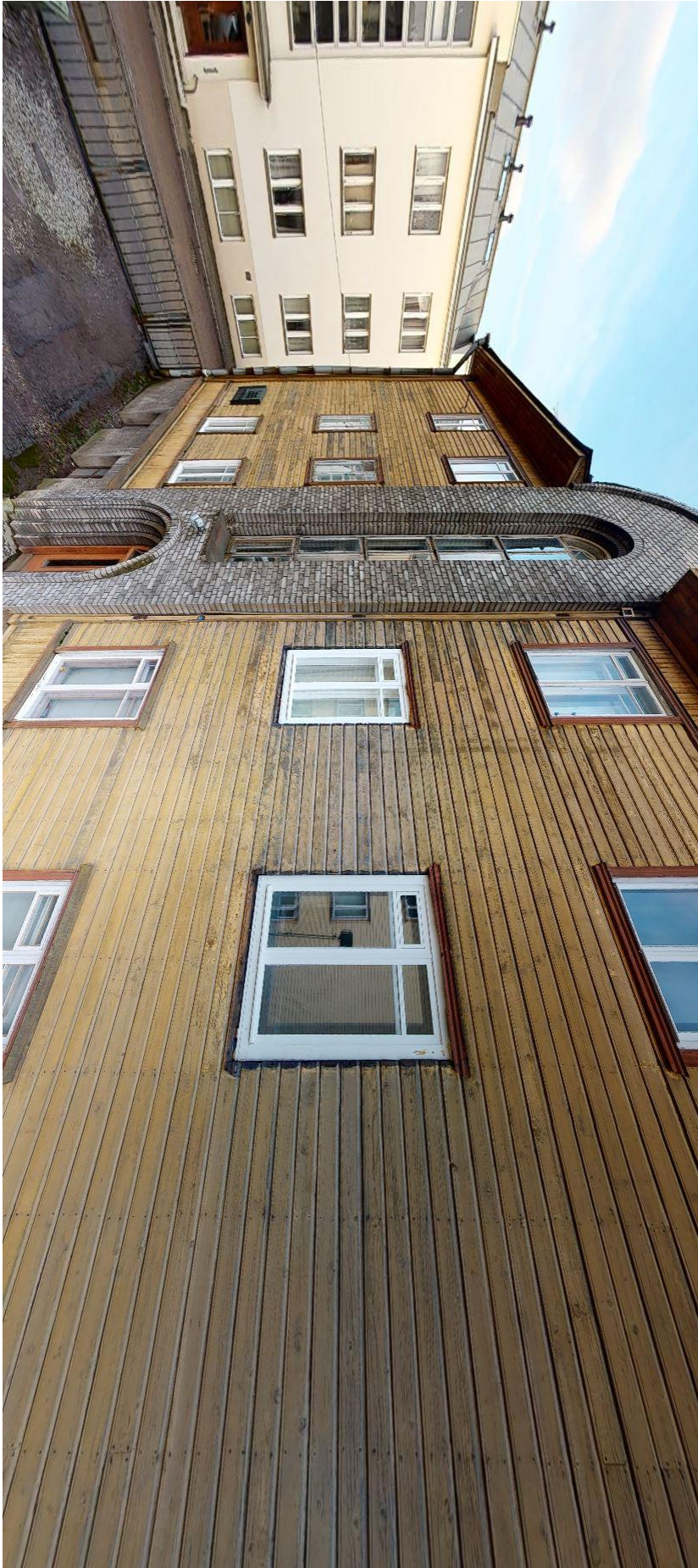

Foto 4

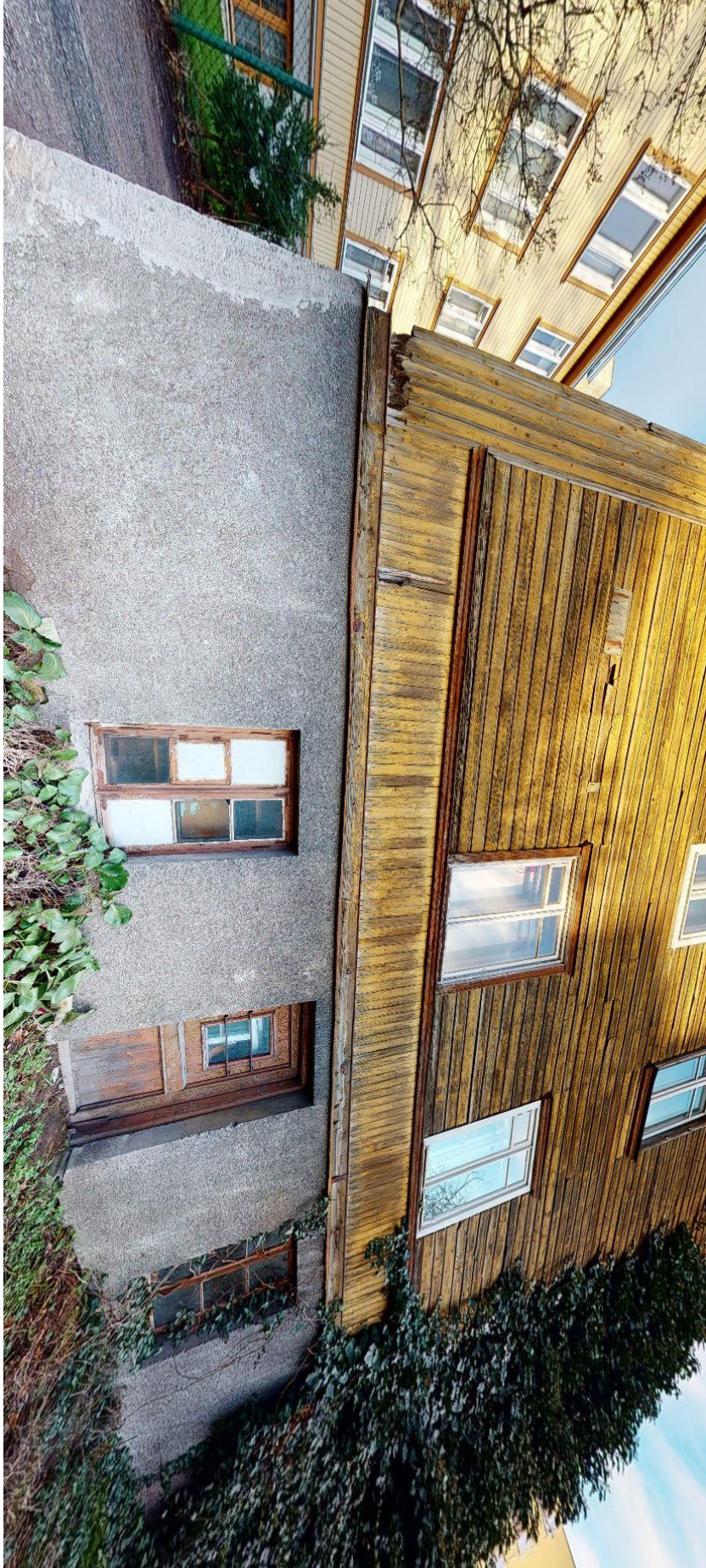

Foto 5

Foto 6

Foto 7

Foto 8

Foto 9

Fotode asukoht keldri plaanil

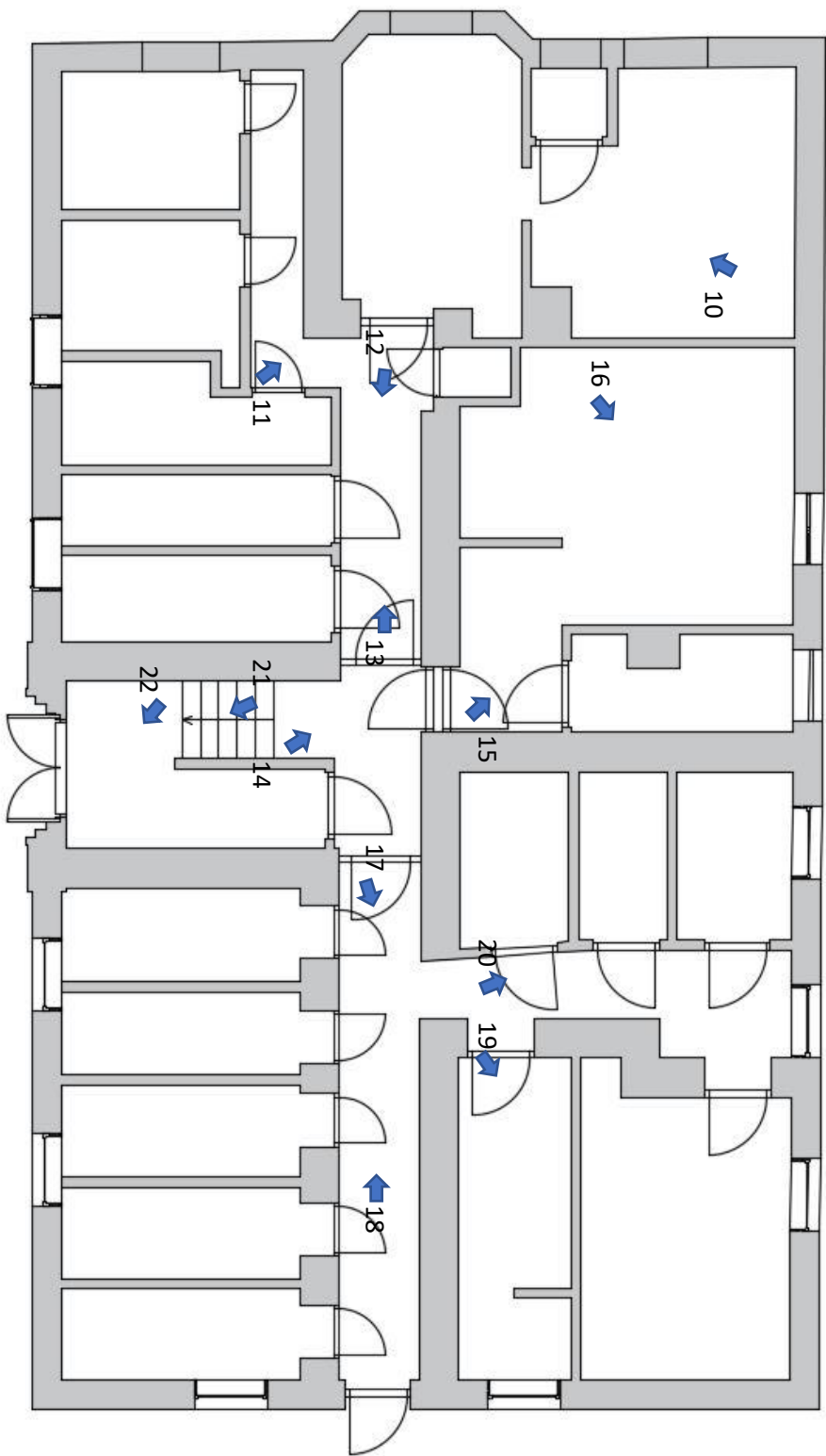

Foto 10

Foto 11

Foto 12

Foto 13

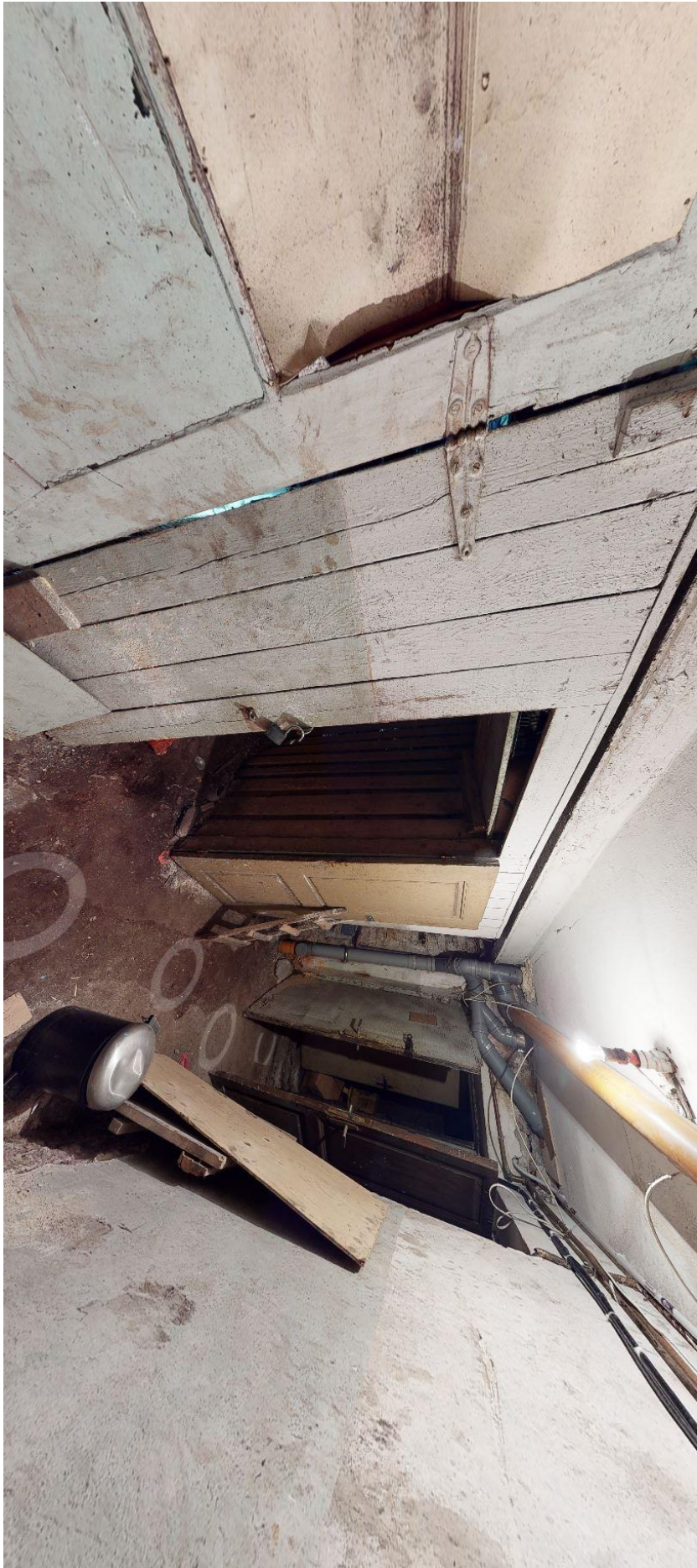

Foto 14

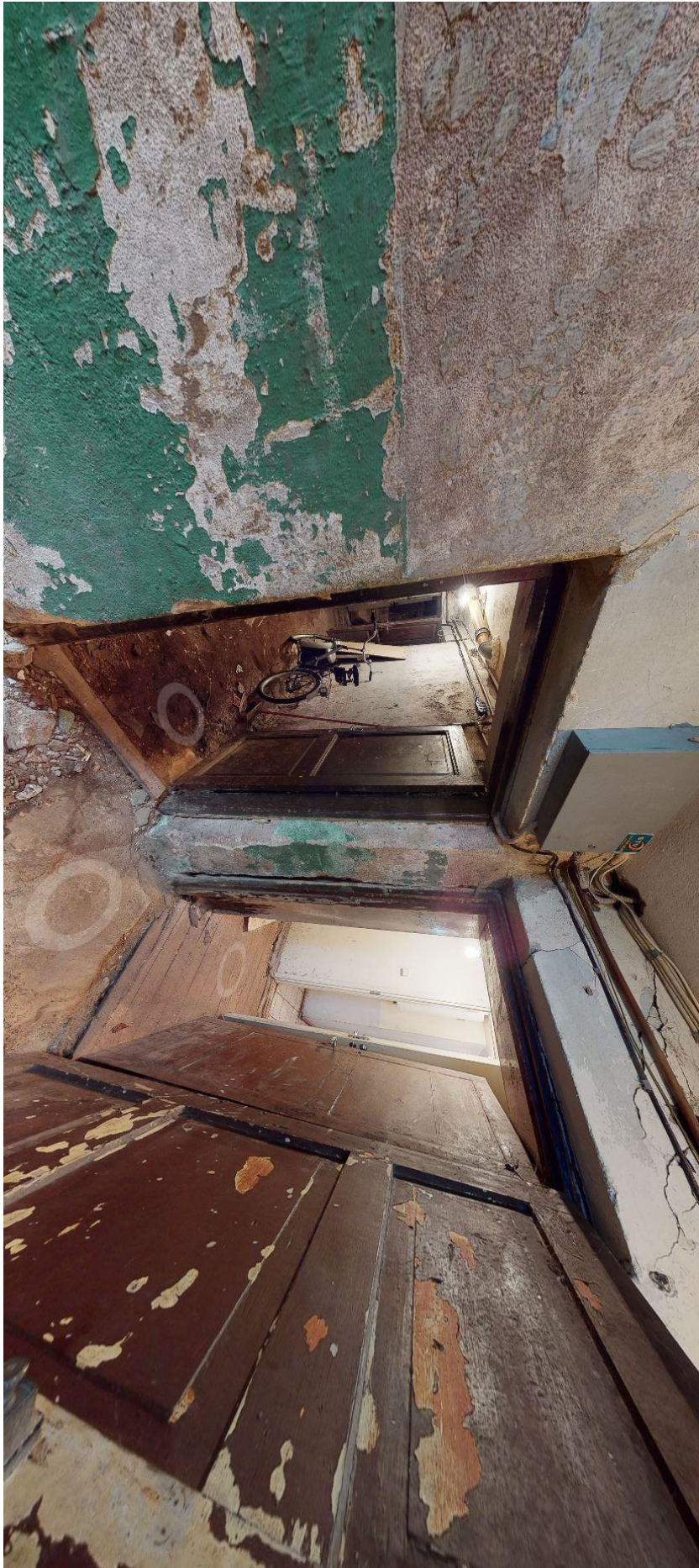

Foto 15

Foto 16

Foto 17

Foto 18

Foto 19

Foto 20

Foto 21

Foto 22

Trepikoja ja pööningu vaated

Foto 23 – vaade esimese korruse trepikojale

Foto 24 – vaade esimese ja teise korruse vahemademele

Foto 25 – trepikoja aken esimese ja teise korruse vahemademel

Foto 26 – vaade teise korruse trepikojale

Foto 27 – vaade teise ja kolmanda korruse vahemademele

Foto 28 – aken teise ja kolmanda korruse vahemademel

Foto 29 – vaade kolmanda korruse trepikojale

Foto 30 – vaade kolmanda ja pööningu korruse vahemademele

Foto 31 – aken kolmanda ja pööningu korruse vahemademel

Foto 32 – vaade pööningu trepikojale

Foto 33 – vaade pööningule

Foto 34 – vaade põõningule

Foto 35 – vaade põõningule

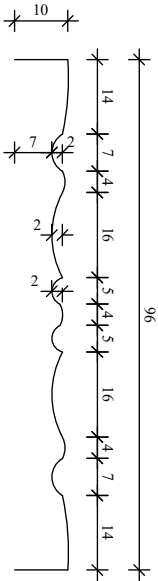

Vihmaveerenid Kapi tn 8 ajaloolisel fotol ja tänapäevane näide Kapi tn 3

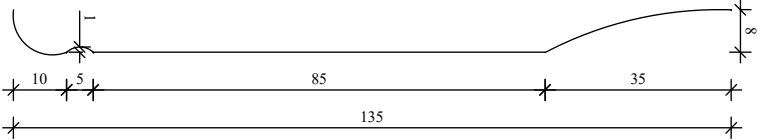

LISA 6 - FASSAADI PUITDETAILIDE PROFILID

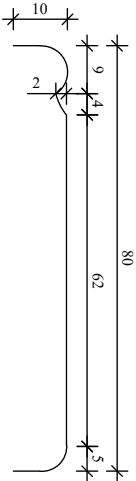
Akna küljelist

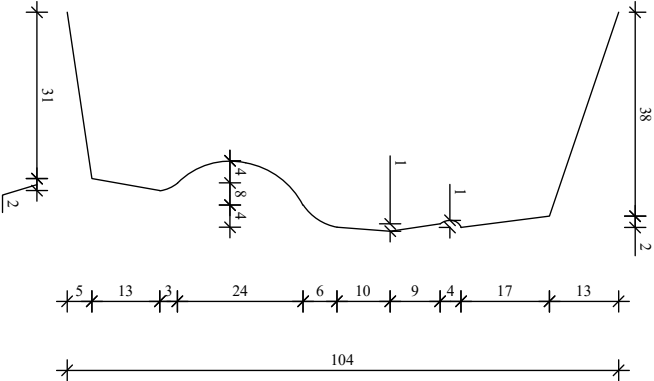
Horisontaalne voodriaud

Sokli pealne vertikaalne voodriaud

Akna ülemine ja alumine sims

RESTOR

SINCE 1990

Peaühik Mart Kesküla
Vareühik Liis Kesküla
Ahiühik Alari Pira

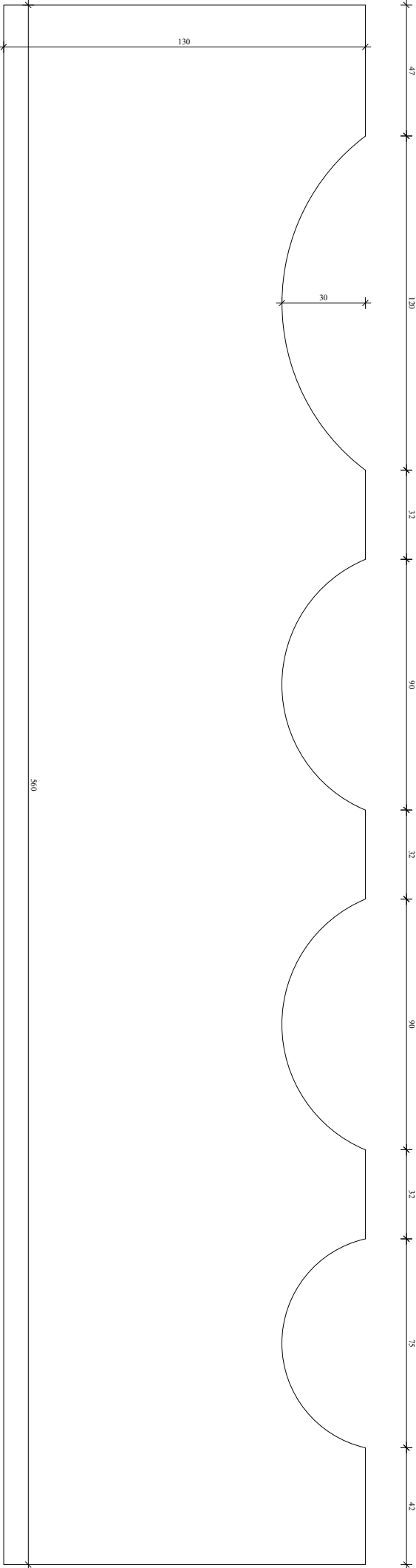
LAI29, TALLINN 10133
Tel 69117567 fax 631561
E 186200447
MTREPI008949-0001

Address: A. Kapi tn 8, Kesklinna linnaosa, Tallinn, Harju maakond
Kapi tn 8 ehitusajaloolised uuringud

Joonis: Profiilid

Modulave: M 1:1

Kp: 30.04.2020 Töö nr: 05-20 Saadum: ET Leht nr: AR-9-01

RESTOR sihtasutus		LÄÄSKETÄINEN OÜ Tallinn, Kesklinna linnaosa, Tallinn, Harju maakond Käpi tn 8 Käsi- ja puutööstusettevõtte	
Peamüüja		Mari Keskila	
Varamüüja		Lis Keskila	
Aadress		Alar Pesa	
Aadress: A Käpi tn 8, Kesklinna linnaosa, Tallinn, Harju maakond		Kõne: Dekoratiivne vertikaalne nurkplaat	
Kõne: Dekoratiivne vertikaalne nurkplaat		Mõõtkave: M 1:1	
Kp: 30.04.2020		Töö nr: 05-20	
		Skaala: ET	
		Leht nr: AK-242	